

Prešeren v naših šolah

Foto DPD

**Urednik revije
Pastirček g. Marijan
je na Dan slovenske
kulture podaril knjigo Deset za 60
otrokom goriškega ravnateljstva v ul. Brolo**

Uvodnik

Jurij Paljk

Družina in izvenzakonske zveze

"Ko je na udaru družina, se rani celotna družba!" je vzkliknil minuli ponedeljek sveti oče Benedikt XVI., ko je v Rimu pozdravil udeležence mednarodnega posveta o naravnem pravu na Lateranski univerzi. "Noben od človeka narejen zakon ne more spremeniti Stvarnikovega zakona, ne da bi pri tem poškodoval v najglobljih temeljih celotno družbo. S tem da se oslabita vloga in pomen družine, se oškoduje celotna družba!" je še povedal papež in se s tem svojim govorjenjem spet vrnil k družini, ki jo pravkar sprejeti predlog zakona o t.i. partnerskih zvezah v Italiji po mnenju sv. očeta postavlja pod vprašaj. Že takrat, ko so v italijanski vladi pripravljali zakon, ki naj bi uredil izvenzakonske zveze, je sv. oče izrazil zaskrbljenost nad dejstvom, da se tudi v Italiji vse bolj uveljavljajo zakoni, ki so po njegovem mnenju "uperjeni proti družini".

/ stran 4

Sedemdesetletnica smrti Lojzeta Bratuža

Mučenec človeške, slovenske in krščanske žlahtnosti

Pred 20 leti, ob petdesetletnici smrti Lojzeta Bratuža, sem prispeval uvodno besedo v knjigo "Lojze Bratuž ob 50-letnici smrti 1937-1987". Tam sem se poskušal poglobiti v lik tega našega mučenca in poudariti njegovo človeško, slovensko in krščansko žlahtnost. Drznil sem si napisati, da v Lojzetu Bratužu ni bil na delu samo duh lepega in dobrega, ampak tudi svetostnega.

Ker bi se z vrnitvijo k njegovemu liku mogel samo ponavljati, sem si rekel: pa si ogledmo okolje, iz katerega je odšel, predvsem nekaj ljudi, ki so bili blizu njegove tragedije, začeni z oblastno, se pravi italijansko stranjo.

Tako sem si šel prebrat v že omenjeni knjigi dragoceno prilogo "Iz arhivske dokumentacije", kjer je v fotokopiji zvršenih nekaj dopisov med goriškima oblastvenima forumoma, se pravi med prefektom in kvestorjem ter med notranjim ministrom v Rimu.

Poglejmo torej, ali bi bilo v tisti birokratski prozi kaj oprijemljivega za moj namen, morda celo kakšen vzgib človeškosti, ki bi vzniknil v srcih tistih birokratov ob dogodku, ki je imel vse značilnosti barbarskega zločina.

Videti, kako mora prepričani kristjan, zaveden Slovenec, a tako odprt italijanskim sosedom, da je vadil tudi italijanske cerkvene pevske zборе od Abruzzov do Sv. Ignacija v Gorici, oče dveletne hčerke in enomeščnega sinka, umetnik, ki je izgoreval samo za eno stvar na svetu, za glasbo, videti torej, kako po službi božji v Podgori mora ta človek izpiti strojno olje in potem po hudem trpljenju umreti - ali se ne bi bilo utegnilo ob tem zganiti kaj v pregovorno mehkih italijanskih srcih?

No, takšnega zgiba pri oblastnikih nisem pričakoval. Ko bi ga bila goriški kvestor in goriški prefekt zmogla, v tistem času ne bi bila mogla biti ne goriški kvestor ne goriški prefekt. A če v prefektu nisem našel sočutja, sem našel vsaj pritajeno rezervo do fašističnega nasilja, čeprav seveda izraženo v najbolj zmernejši možni obliki. Zločin v Podgori - on seveda tega izraza ne uporablja - se mu zdi škodljiv za odnose italijanske večine z "drugorodci". (Ne *alloglotti*, drugojezični, ampak rasistično *allogeni* - drugorodci...)

"Bertossijeva (Bratuž je bil popačen v Bertossija) smrt je povzročila med slovanskim elementom v provinci in tudi v duhovniškem okolju, pri katerem je bil Bertossi zelo cenjen, pretresljiv vtis, ki je močno vznemiril duhove, kolikor so hoteli videti premišljen preganjavski podvig od strani hierarhov krajevnega fašizma, potem ko so bili že vnaprej opozorjeni na načrtovano grožnjo. Napori, ki smo jih podvzeli, in rezultati, ki smo jih dosegli v dolgotrajnem in občutljivem delu penetracije in asimilacije, so bili s takimi nepremišljenimi dejanji nasilja očitno in resno kompromitirani, ker so odprli in morda poglobili ločilni jarek z drugorodnimi elementi, ki so bili v zadnjem času pokazali nedvomna znamenja discipliniranosti in približevanja našim ustanovam s tem, da so dali približno 300 prostovoljcev in 20 mrtvih v vojni v Vzhodni Afriki, medtem ko 15 slovenskih župnikov razlaga evangelij tudi v italijanskem jeziku..."

(Ali je kakšen zgodovinar vzel v pretres tistih 300, ta minus v epopeji Primorske? Saj jih je večino verjetno poglala v Abesinijo brezposelnost, a vendar... Preveč jih je bilo, tistih prostovoljcev...) Potem ko prefekt opozori na spominski članek v številki ljubljanskega *Slovenca*, ki jo je dal zapleniti, omeni tudi protest nadškofa Margottija. Skratka, v zločinskem podvigu v Podgori je prefekt videl samo politično škodo, prizadeto domnevno prilagojevanju slovenskega prebivalstva fašistič-

nemu sistemu. Drugačen odnos do dogodka lahko zaznavamo pri nadškofu Margottiju, o katerem prefekt pravi, da "je izrekel občuten protest proti omenjenemu nasilju, ki poleg tega, da zbuja in poglablja rasno sovraštvo in vznemirja vesti, ga kot škofa postavlja v težko in mučno situacijo v odnosu do duhovščine in do množice vernikov in še bolj otežkoča njegovo občutljivo nalogo kot italijanskega škofa v tej omejeni in pretežno drugorodni provinci..."

Zdi se, da je bilo v tem človeku poleg občutka politične škode tudi nekaj civilizacijske zadrege. Ne bom omenjal znanega dejstva, kako je ob Bratuževi smrti reagirala slovenska stran, lahko rečemo kar duša Primorske. Dovolj je omeniti njegove pevce, ki so mu prišli umirajočemu zapet njemu priljubljene Kraguljčke. Posebno pa bi izpostavil tri ljudi: njegovo mučeniško vdovo gospo Ljubko, ki je v svoji glo-

boki veri znala tragedijo prenesti, gospoda Stanislava Staniča, župnika v Podgori, ki je "osebno", kakor je poročala depeša iz Rima, izročal zaupnim ljudem knjigo o Lojzetu Bratužu. In podobno gre z vsjo častjo izpostaviti ime avtorja knjige Rada Bednaržika, ki je tvegval ilegalen podvig, da jo je napisal in dal natisniti onkraj meje v tiskarni v Grobljah na Gorenjskem. Naj omenim še eno osebo, brata našega mučenca, Jožka Bratuža, ki me je v goriškem malem semenišču učil grščino. Samo danes si lahko predstavljam, kaj je tisti preobčutljivi in svetniški človek moral čutiti ob izgubi - in kakšni okrutni izgubi - brata ne samo po krvi in ljubezni, ampak tudi po glasbi...

Lojze Bratuž ob slovesu s tega sveta ni bil sam: srce zasužnjene Primorske je bilo ob njegovi bolniški postelji, ob njegovi rakvi in njegovem grobu. Nanj je nekega dne prišel šopek rdečih nageljnov, povezanih z rdečim trakom, ki je groteskno, kakor se za diktaturo spodobi, postal predmet vznemirjenih depeš med goriško prefekturo in notranjim ministrom v Rimu...

Za vsako primorsko srce je vsakoletni spomin na Lojzeta Bratuža depeša zvestobe iz dežele večnih sil - zvestobe vsemu, čemur je bil on zvest.

Alojz Rebula

glasbena matica

GLASBENI SPLETI
KONCERTNA SEZONA 2006/2007

KVARTET SAKSOFOV
AKADEMIJE ZA GLASBO
IZ ZAGREBA
koncert v abonmaju

DANES, 15. FEBRUAR 2007
OB 20.30
KULTURNI DOM, TRST

Glasbena matica Trst
ul. Montorsino, 2
Tel. 040.418605

Koncert so omogočili
Urad RS za Slovence v zamejnih in po svetu
Dobrohotni sklad SSK - Trst

"V SVETAL SPOMIN..."

Dan posvečen
LOJZETU BRATUŽU

23. FEBRUAR 2007 v Gorici

Predsednika SSO in SKGZ Drago Štoka in Rudi Pavšič v Rimu

Nekaj misli ob obisku pri ministrici Lindi Lanzillotta

Na željo predsednikov obeh krovnih organizacij je prišlo 6. februarja do srečanja na Ministrstvu za deželna vprašanja z gospo Lindo Lanzillottovo. Predsednika SSO in SKGZ sva bila, ob prisotnosti tudi državnega podtajnika g. Miloša Budina, pri ministrici deležna velike pozornosti, saj se je z nama zadržala skoro celo uro, kar ni tako pogosta praksa na takih srečanjih pri rimskih oblasteh. Že to dokazuje, da je pri omejenih ministrici želja po konkretnem soočanju in tudi posledični rešitvi še vedno odprtih vprašanj slovenske narodne skupnosti v Italiji zares iskrena. Sicer pa je imela Linda Lanzillotta že pred našim obiskom nekaj srečanj s slovenskimi političnimi predstavniki, med njimi tudi s Slovensko skupnostjo, tako da lahko rečemo, da je z našimi vprašanji zares dobro in objektivno seznanjena.

Predsednik SKGZ Rudi Pavšič in podpisani za SSO sva bila, tako si upam trditi, v svojih izjavah kar se da stvarna. Tri dejstva pa so mi dala v zvezi s tem obiskom nekaj misliti in zato sem z obiskom tudi zadovoljen. 1) Ministrica našo tematiko dobro pozna in k njej pristopa neobremenjeno. Ne samo vsebino zaščitnega zakona, ampak celotno našo zgodovinsko problematiko in stvarnost pozna, vsaj tak občutek sem imel, in skuša vsakemu problemu priti do dna. To je dobro znamenje. 2) V zvezi z določitvijo ozemelskega prostora, na katerem naj bi se zaščitni zakon izvajal, je bila jasna in odločna: kar so zainteresirane občine že sklenile - velja! Nobenega ponovnega obravnavanja v zvezi s tem s strani občin, ki so se o aplikaciji zaščitnega zakona že izjavile torej! To stališče je vsekakor pozitivno.

3) Na željo predsednikov obeh osrednjih organizacij je dejala, da si stalnejšega kontakta z nami želi, ker hoče, da smo o izvajanjih določil zaščitnega zakona sproti obveščeni. Tudi to je dobro! Glede terminov in drugih konkretnih vprašanj, ki sva jih ministrici nakazala, od samostojne glasbene sekcije pri tržaškem konservatoriju do povišanja prispevkov za naša društva in organizacije pa so stvari neke običajne, saj so leta v pristojnosti raznih in tudi mnogih ministrstev, s katerimi se bo pač Lanzillottova morala usklajevati.

Do tu so stvari potekale torej v redu in v skladu z našim pričakovanjem. Prav tako izčrpna diskusija o zajamčenem zastopstvu v rimskem parlamentu, ki je tudi v besedilu Spomenice, ki sva jo izročila ob tej priložnosti gospe Lanzillottovi, tako kot sva to naredila ob

Paritetni odbor, česar ni sedanja vlada, pa čeprav ima že devet mesecev za seboj, še naredila. Upajmo, da smo tik pred zdajci, tako da bo lahko Paritetni odbor enkrat že začel delovati s polno paro in v svojih točno določenih pristojnostih. Vendarle pa ne morem mimo še nekega dejstva, ki sem ga ministrici tudi omenil v začetku našega srečanja. Letos bo spomladi poteklo natančno 35 let, kar je bila prva delegacija Slovencev v Italiji sprejeta pri tedanjem predsedniku vlade Emiliju Colombu. Petintrideset let torej dela, romanj, pisnih in ustnih predlogov pri rimskih oblasteh, a smo tako rekoč še vedno na začetku svoje poti! Že res, da smo pred šestimi leti dobili zaščitni zakon (dober ali slab - ne bom tu o tem pisal!), vendarle je prava in točna ureditev naših vprašanj v bistvu še vedno tam, kjer je bila pred 35 leti, in to v brk ustavnim določbam in mednarodnim sporazumom! Doklej bo še tako stanje, ki nas ne samo globoko rani, ampak kot slovensko narodno skupnost tudi hudo ponižuje? Bomo končno mlajšim generacijam enkrat vendarle mogli reči: Vam pa se s temi in takimi vprašanji ne bo treba beliti las celih 35 let?

Se bodo stvari, tudi po izčrpnem pogovoru z ministrico Lindo Lanzillottovo, vendarle premaknile in šle v tisto smer stvarnega reševanja, ki si ga vsi ljudje dobre volje tako zelo želimo?

Drago Štoka

Dežela Fjk Predstavitev zakona v komisiji

Mirko Špacapan je v peti komisiji predstavil osnutek volilnega zakona, ki ga je sam podpisal. Izrazil je zlasti dejstvo, da trije od štirih predstavljenih predlogov vsebujejo člen za izvolitev slovenskega predstavnika po evropskem merilu. Travanuta je povabil, naj upošteva to splošno izraženo voljo po edino ustavno možnem načinu, ki ga predstavlja evropska norma, in naj si ne beli glave z novimi triki in zverženimi predlogi, ki samo mečejo še slabšo luč na tako imenovano demokratično zavezništvo, ki ni znalo pridobiti soglasja za člen o slovenskem predstavniku. Posledica tega je, da bo sedaj 5. komisija morala delati na podlagi zakonskega predloga desnice, ki je bolj popoln in je bil predstavljen pred ostalimi.

Prodijevo svarilo zaveznikom

Volivci zahtevajo večjo strnjjenost

Splošna ocena je, da italijanska družba preživlja krizo identitete, kar se očitno kaže na raznih področjih, od odnosa do temeljnih vrednot življenja do nujnosti sodelovanja za skupno dobro. Državljeni so zmedeni zaradi vedno bolj številnih pojavov nepoštenosti, podkupljivosti in egoističnega individualizma. Vzemimo, recimo, v podrobnejši pretres javno politično delovanje, ki bi moralo biti neke pozitivne odraz skrbi za vsestransko rast in napredek družbe kot takšne, dejansko pa se prepogostokrat izneverja poslanstvo. Pričakovati je bilo, da se bo stanje na tem področju spremenilo na bolje po znanem preobratu v devetdesetih letih, ko se je nekako končalo dolgo povojno obdobje t.i. prve republike. Politično razdrobljenost naj bi nadomestila uvedba bipolarnega političnega sistema na podlagi povezovanja političnih sil. Dosedanja izkušnja pa je pokazala, da zgolj formalna sprememba brez dogovarjajoče politične vzgoje državljanov ni obrodila pričakovanih sadov. Nebrzdana sli po politični prevladi za vsako ceno je tako rekoč spodkopala lojalno spoštovanje pravil in politični dialektiki in praktičnem delovanju. Istočasno so se pojavile močne težnje po populističnem izvrševanju oblasti ter razvrednotenju ustavnih načel in institucij. Volilna kampanja ob zadnjih državnih volitvah lani aprila je dovolj zgornjo razkrila sedanje stanje politične kulture v državi. Desnosredinska koalicija pod vodstvom premoženjskega mogotca Berlusconi je ob izteku mandata enostransko

pušal izražanja preferenc. Prodijeva levosredinska koalicija, Unija, je kljub temu zmagala s tesno večino (zlasti v senatni zbornici), a poraženi voditelj Berlusconi dolgo časa ni priznal tega dejstva in še vedno ponavlja zgodbo o volilnih sleparijah v lastno škodo. Opozicija proti Prodijevi vladi vodi demagoško in populistično, tako da je sredinska UDC zapustila Dom svoboščin in vodi samostojno opozicijo. Tudi vladna koalicija ima svoje notranje probleme. Vsekakor pa je treba povedati, da predsednik Prodi ne naseda demagoškimi izjavami opozicijskih strank Doma svoboščin, ki na vse načine skušajo prikazovati vladne ukrepe kot neučinkovite in nagajati zlasti v senatni

zbornici, kjer je razmerje sil skoro uravnovešeno. Pri tem skušajo izigravati šibkosti vladne koalicije, ki je, kot vemo, politično zelo raznolika. Posebno predstavniki skrajnih skupin na levi se javno kritično izjavljajo o stališčih vlade, kakor da ne bi bili vezani na koalicijsko solidarnost. V zadnjem obdobju so se spotikali zlasti ob vojaško mislijo Italije v Afganistanu in vprašanje razširitve ameriškega vojaškega oporišča v Vicenzi. Do nepotrebnega in neprijetnega spodrslija je prišlo ob glasovanju o poročilu obrambnega ministra Parisija o nadaljevanju italijanske vojaške prisotnosti v Afga-

nistanu, ko je opoziciji uspelo večinsko izglasovati svojo resolucijo. Predsednik Prodi je nemudoma sklical vrh vladne koalicije, na katerem je po eni strani odločno zagovarjal dosedanje politiko vlade, po drugi pa ostro kritiziral politične prepire med koalicijskimi partnerji ter jih kot izkušen profesor pozval k večji uigranosti v koaliciji. Ob tem je poudaril, da je treba narediti konec prepriom in ultimativnim zahtevam, ker tega volivci leve sredine ne razumejo oziroma zahtevajo njeno večjo strnjjenost. Poudaril je tudi osnovno pravilo, da so vsi člani vladne koalicije dolžni izbrano linijo odgovorno spoštovati. Treba se je tudi zavedati, da je sedanja vladna koalicija edina možna v danih razmerah. Glede Afganistana se Italija zavzema za sklic mednarodne mirovne konference. Ob tem je posebej poudaril, da sile zveze Nato delujejo tam pod zastavo OZN. Glede širitve ameriškega oporišča v Vicenzi je predsednik Prodi jasno povedal, da sedanja vlada mora spoštovati zadevne obveze prejšnje vlade. Zato je treba prenehati z nevarnimi instrumentalizacijami glede tega vprašanja. Srečanje koalicijskih zaveznikov se je zaključilo s soglasnim sklepom o vodenju enotne zunanje politike.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Lojzetu Bratužu "v svetel spomin"

Teško je najti besede, v katere bi bilo mogoče zajeti vse tisto, kar v misli na Lojzeta Bratuža čutimo danes. Pripovedovanje zgodbe je prepovršno, nizanje preverjenih podatkov presuho, vzneseno obujanje njegovega spomina preveč preprosto. Toda prav njegovi poslednji dnevi, tako težki dnevi pred 70 leti, pričujejo za celotno življenje te presunljive osebnosti in povedo vse, česar na neskončnih straneh ne bi mogli povedati: Lojze Bratuž kljub mukam in krivicam nasilja ni nikogar sovražil, nikomur zameril, nikogar klical na odgovor, ali si želel, da bi to po njegovem odhodu drugi storili. V njem je bilo toliko prečudovitega prostora, v katerem vladata blagost in milina, da se je lahko v ta obzarjeni prostor odmaknil, v njem bival, se z njim pogovarjal in v njem našel zatočišče, ki ga je navdajalo z nežnim in vendar presilnim notranjim mirom. V tej podobi umirajočega človeka je vsezajemajoča svetloba tako nepovnljivo zažvela, da se je za večno vtisnila v čas in vse prihodnje čase, kot bi se opredmetila in se iztrgala vsakršnemu minevanju. To je podoba, ki živi in diha, podoba, v katero se zliva živost večno živenga življenja. In vendar, kako velika je bila Bratuževa osupljenost, ko je pričelo petje bogoslužnih pesmi v slovenskem jeziku vzbujati nestrpne ugovore! Kako ni in ni ni mogel sprejeti dejstva, da so slovenske pesmi Bogu na čast lahko komu v tako veliko spotiko, da so mu kot skladatelju in pevovodji grozili in ga celo fizično napadli. Ni mogel verjeti, da je temu tako, če-

prav je čutil, da se nasilje stopnjuje in da se je sposobno nad njim usodno spozabiti. In vendar je vztrajal, še naprej je mlade pevce slovenskih pesmi učil, ker v tem ni in ne more biti nič narobe. Nič narobe ne more biti, če kdo pesmi Bogu v lastnem jeziku poje, prav nič narobe. Ustvarjal je in učil in bil srečen v svoji družini z ženo in dvema majhnima otrokoma, dokler ni nasilje zadalo končni udarec, kot je v naravi vsakršnega nasilja. "V svetel spomin", ker Lojze Bratuž ni nikomur zameril in nikogar sovražil, ker ni zahteval nikakršnega povračila. Kako svetel je njegov lik ravno zato, ker ni zahteval nikakršnega povračila, kot se žal v sedanjih časih vse prepogosto dogaja, ko namreč dnevi spomina prinašajo nekaj motečega. Marsikateri med njimi oživljajo pretekle čase, še posebej žrtve okrog druge svetovne vojne, na način, ki vidi krivdo le v drugih, in to zato, da se danes sklicujejo na svoj prav in vršijo pritisk na drugače misleče, ki so v enaki meri utrpeli težke izgube. In namesto da bi bili mrtvi pot do sprave, postanejo orodje današnjih prestižnih bojev, kar ustvarja napetosti, ki bi morale biti že zdavnaj pozabljene. Pričevanje Lojzeta Bratuža pa je odmik od vsake zamere in je utelešena svetloba razumevanja med vsemi, med vsemi v sedanjosti in prihodnosti, med narodi, državami in sploh med vsemi ljudmi. Svetel spomin, ki vsem tudi v teh, ne vedno lahkkih časih, kaže nova in lepša obzorja.

Janez Povše

Na dnu...

MOJ MOŽ ZAHTEVA ISTE PRAVICE, KOT JIH IMAM JAZ...

...KI SEM NJEGOVA ŽENA!

POGOVOR G. Gašper Rudolf

Nastanek novogoriške Las Vegas

V zadnjem desetletju smo pričali na ozemlju tik čez mejo zidaju in večanju števila hazardnih igralnic in igralnih salonov. V četrtek, 21. decembra 2006, so ob številnih uglednih gostih slavnostno odprli nov hotelski del Hitovega igralniško-zabavišnega centra Perla v Novi Gorici z dodatnimi sobami (skupaj 380) in z dodatnimi apartmaji s štirim zvezdicami. Za novogoriškega župana Mirka Brulca je bilo to "novo darilo mestu" ob koncu leta. Letos pa smo pričali pogajanjem med slovensko vlado in ameriškim podjetjem Harrah' Entertainment, ki načrtuje v okolici Nove Gorice gradnjo največje igralnice v Evropi. Predvidena investicija naj bi znašala vsaj 700 milijonov ameriških dolarjev. V tem projektu so predvideni prestižni hotel z 800 do 1200 sobami, igralnica velikosti okoli 4.500 m² s 1200 igralnimi avtomati in 70 igralnimi mizami, kongresni center velikosti 4.500 m², koncertna dvorana s 3000 sedeži, nakupovalni center, restavracije itd. Letni obisk naj bi presegal tri milijone ljudi.

Igralništvo postaja ne samo nov način zabave v Sloveniji, temveč tudi nov način razmišljanja. Zato se vse bolj razvija ameriški tip igralništva, ki je namenjen široki populaciji (čeprav 90% vseh obiskovalcev igralnic v Sloveniji so italijanski državljani) in hoče sodobnemu človeku ponuditi igralništvo kot nov način preživljanja prostega časa ter od njega izvabiti kar največ denarja. Največje dobičke kujejo igralnice ravno od zasvojenih igralcev, ki se vsak mesec pomnožijo. Zanimivo je tudi dejstvo, da ni bila narejena še nobena celostna in interdisciplinarna raziskava o negativnih posledicah in posrednih stroških, ki jih ta dejavnost prinaša na Goriškem. Do sedaj edini, ki nasprotuje novemu mega zabavišču, je slovenska katoliška Cerkev in pa kak politik iz krščanske ljudske stranke. Zelo bogata je tudi spletna stran z različnimi podatki in statističnimi dokazi o negativnih učinkih igralnic. Njen pokrovitelj je škofijska Karitas v Kopru (glej <http://igralnice.nenhvala.com>). Kaže pa, da v idrijsko umobolnico radi hodijo po pomoč zaradi psihičnih težav - kot poročajo psihologi - tudi Hitovi uslužbenci.

Pogovarjali smo se z Gašperjem Rudolfom, župnikom v Novi Gorici, ki že več let spremlja problematiko igralništva.

V slovenski javnosti se že več časa nadaljuje polemike o gradnji novih igralnic v območju Nove Gorice. Dne 21. decembra 2006 so ob številu uglednih gostov slavnostno odprli nov hotelski del Hitovega igralniško-zabavišnega centra Perla. V načrtu pa je gradnja mega igralnice pri Novi Gorici ali pri Ajdovščini. Zgradila bi jo družba Hit in ameriško podjetje Harrah' Entertainment. Postal bi največji turistično-zabavišni center v Evropi. Predpogoj za gradnjo in investicijo je sprememba dveh zakonov, kar pomeni, da je prihod tujih sponzorjev vezan na odločitev Državnega zbora. Trenutno naj bi med Američani in ministrom za finance potekala pogajanja, ki so pa že v fazi - če se ne motim - skorajšnjskega zaključka. Ali se bo center gradil?

Brž ko so začeli krajevni, državni in zakulisni dejavniki obdelovati javno mnenje in podporo mega projekta, se je začel odvijati scenarij, znan iz krajev, v katerih

igralniški kapital gradi nova središča. Pritisk kapitala ter interes zelo ozkega kroga dobičkarjev sta tako velika, da je javno in politično stališče razdvojeno. Hvala Bogu, da je polemika! Da ne bo čez čas nihče mogel reči, da ni vedel, v kaj nas porivajo. Igralniški kapital kupuje sebi naklonjene "strokovne" raziskave, nekatere medije, novinarje in lobije ter zainteresirane skupine, ki bi se radi prilepile na dobičke iz tega posla.

Pompozno agresivnost jim krha del civilne družbe, stališče Cerkev na Slovenskem, posameznikov in raznih združenj, kakor tudi del javnega mnenja v neposrednem italijanskem zaledju. Nekateri mediji so se v zadnjih dveh letih opogumili in se neobremenjeni soočajo s stališči do igralništva. Tudi o ne majhnih njegovih negativnih posledicah. Igralničarji so zadevo zaradi resnih pomislekov v delu javnosti prepakirali v turistično-zabavišni center.

Nekateri mediji v Sloveniji cinično označujejo nasprotnike igralništva kot "zavrti ozkoglede moraliste". Zagovorniki pa kot "svobodnomiselne, moderne in odprte"!

Dobičkarji iz igralništva bogatijo s "prirejanjem iger na srečo" in prekladanjem kupov denarja. So moderni in odprti? Naj pridejo na dan z idejami in kapitalom za trajnejši in skladen razvoj kraja! Del civilne družbe se npr. že dalj časa vprašuje, zakaj imamo na Goriškem izobraževalna središča, če je igralništvo rešitev za našo prihodnost.

Sicer pa so igralniški dobičkarji v marsikateri zanki. Igre na srečo se selijo drugam, predvsem na internet. Da ne govorimo o zakonodaji.

Zagovorniki igralništva pravijo, da so take gradnje in investicije potrebne, saj naj bi prinašale veliko dobička in novih "strank" za turistične obrate. Isto misel je izrazil npr. tudi podžupan vasi Dolenje, ko so pred dnevi odprli nov casino-igralnico pri meji ob vasi Nablo. Ali dober del javnosti še vedno verjame, da je igralništvo "zlata kočija, ki nas bo popeljala v nov, lep, bogat svet", kot ste napisali v neki reviji? Ali je bila širša javnost doslej seznanjena z objektivnimi dejstvi, so bile narejene ustrezne raziskave in študije, na podlagi katerih bi se lahko odgovorno odločali za ali proti? Ali se kdo bori za večjo razgledanost?

Saj ne gre za razgledanost. Gre za intelektualno, v bistvu tudi organizacijsko nemoč upravljalnih skupin, od države do krajevnih skupnosti, ki nimajo znanja in poguma, da bi se povezale za načrtovanje trajnejših razvojnih programov v hitro se menjajočih situacijah, v katerih se vsi počutimo negotove. Študije, recimo jim tako, ki so bile narejene za promoviranje igralništva na Goriškem, so "izvisele" iz konteksta, ker ne upoštevajo posledic ogroženosti od otrok navzgor, niti ne že ugotovljenih posledic v mreži medčloveških odnosov, niti ne slabšanja kakovosti bivalnega okolja ljudi, ki živijo v tem mestu in v njegovem neposrednem zaledju.

Ali drži dejstvo, da igralniška dejavnost spodbuja razvoj prepovedanega trga in uporabo drog? Nova Gorica je na podlagi raziskav regija z največjim številom odvisnikov v Sloveniji. Podatki (Vir: Statistični zavrstveni letopis 2002, www.sigov.si/tvz) kažejo, da

"se je v Novi Gorici število iskalcev pomoči zaradi uporabe prepovedanih drog v dveh letih podvojilo". Ali lahko menimo, da je igralniška dejavnost posredno povezana s tem problemom? Če primerjamo cene heroina v Sloveniji in Ita-

liji, vidimo, da 0,5 g heroina v Sloveniji stane 39,5 evrov, v Italiji pa 62,32 evrov. Skoraj dvakratna razlika v ceni že sama po sebi pričča o dejstvu, v katero smer poteka trgovina z drogo. Masovni prehodi meje in velika frekvenca zaradi igralništva omogočata nevidno, intenzivno in razpršeno dejavnost kriminalnih združenj in uporabnikov drog. Kako komentirate vi te podatke?

Seznam patoloških posledic je veliko daljši. In v marsičem nepregleden. Kar izpostavljam, je del vrha ledene gore duhovno-socialnega in vrednostnega stanja v okolju. Igralnice ne morejo zanikati, da se jim prisvajajo prikriti sateliti, brezobzirno pohlepni po denarju.

Okrog česa pa se vse vrti? Okrog denarja in skupine dobičkarjev ter glavnih in stranskih prisklednikov. Pojdite po sledi denarja in pozabite na turizem, kulturo, družjenje, srečanje narodov in kar vam še prodajajo z zemljepisom in zgodovino vred.

Katero še druge negativne posledice prinaša gradnja mega igralnice?

Vsak človek mora odgovoriti s svojim življenjem na nekaj osnovnih vprašanj. In to je srž kritične distance do igralništva: Kako priti do kruha? Ali človek potrebuje poleg kruha še kaj za življenje? Kako sploh priti do denarja? Je najezidala ali preigravanja? Ali bo človek sam in odgovorno upravljal z življenjem, ali se bo pustil pilotirati potrošniško-zabavišni industriji? Ali je pravica do dela še častna kategorija slovenske ustave? Kdo pravi, da se merita sreča in kakovost življenja z obiskovanjem zabavišč? Igralnica je po svoji zasnovi problematična in škodljiva, ker reklamira kruh in igro kot stanje duha. Igralništvo je razmetavanje denarja in beg iz življenja. Najprej iz družine!

To velja za vse igre na srečo tako v igralnicah kakor pri različnih

stavah, zlasti na internetu.

Že nekaj let so pri vas v Sloveniji, kakor tudi v Italiji, igralniški avtomati na žetone najljubša igra za mlade. K temu se pridruži še "pubertetno naveličanje", želja po zmagi in hitrem zaslužku. Iz tega izhaja,

men, ki se pojavlja na Goriškem, viden tudi drugod? Kaj je vzrok, da prihaja Slovenija na vrhunec evropskih držav z največjim številom igralnic? Do leta 2004 je v Sloveniji poslovalo 13 igralnic in 27 igralnih salonov (70% samo v Novi Gorici).

Igralniški kapital poskuša prodreti povsod, kjer je dovolj visok prihodek na prebivalca, kjer je dovolj bogata in razsipna elita, ki se rada dokazuje, pa tudi med skromne ljudi, ki nimajo veliko denarja, niso pa kos hazarderski miselnosti. Da ne pozabimo: tudi tja, kjer je v soseščini dovolj široko zaledje žensk in moških, ki verjamejo v obljube, da bodo prišli do denarja brez dela in truda. Vse drugo je odvisno od razgledanosti ljudi, torej javnega mnenja, predvsem pa od modrosti in pokončnosti (tudi nepodkupljivosti!) ljudi, ki pri vsem tem soodločajo.

Ali po vaše je opaziti na Goriškem padec vrednot zaradi hazarda?

Kadar postane denar začetek in konec vsega, kar ljudi obkroža in jih zanima, za vrednote ni več prostora. Postanemo individualisti, sebični, občutljivi, zaprti, nekomunikativni, depresivni... Pa tudi nerazgledani. Zato se žemo v nakupovanje, igranje na srečo in zabavo.

Na uradnih in objavljenih sporedih igralnic v Novi Gorici lahko najdemo nastope porno-igralk in drugih erotičnih plesnih skupin. Podatki kažejo, da je Nova Gorica po številu tujk z začasnimi bivališčem na 1000 prebivalcev v Sloveniji na prvem mestu! (Vir: Statistični urad Republike Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve - Centralni register prebivalstva, Ministrstvo za notranje zadeve - Direktorat za upravne notranje zadeve.)

Ali to pomeni, da igralništvo spodbuja in vpliva na širitev prostitucije v Sloveniji?

Podatki na spletnih straneh niso več tako dostopni, kot so bili. To pomeni, da nekdo želi, da o tem ne bi govorili. Prostitucija in dogajanja okrog nje je seveda pomembna med podsistemi igralništva. Ni treba, da vse to organizira igralniški lobij. To je delo drugih botrov, sopotnikov igralništva.

O tem, o čemer se pogovarjamo, je nastal med Severno Afriko in Rimom na prelomu 4. stoletja daljši, oster dokument, znan kot Psevdo Ciprijanova razprava o hazarderstvu. Kar pomeni, da je bilo Cerkvi od začetka jasno, kaj je hazard, kaj ga spremlja in kaj se dogaja okrog njega.

V bistvu je hazard vedno ena in ista zadeva, le tehnika in denarne transakcije so vedno bolj zapletene, izpopolnjene in prebrisane. Spremljevalni programi pa vedno bolj dobičkanosni.

Hazard sloni na človekovi ranjeni duši. Na eni strani je peščica ljudi, ki na legalen, dogovorjen, pollegalen način, odira hazarderje, manipulira z denarjem in bogati. Na drugi strani je množica naivnih hazarderjev, med katerimi narašča število zasvojenec, ki jim tovrstno zapravljanje časa in denarja ustreza. Naivni pa so, ker si domišljajo, da je to vse skupaj zabava, igra, kultura, turizem, standard, kakovost življenja.

Ko se omenjajo negativni vplivi igralništva, nekateri mestni svetniki omenjajo dejstvo, da igralništvo ni vplivalo na naše slovenske navade in običaje. Nova Gorica je kljub igralništvu ostala in bo ostala ponosno slovensko mesto. Se vi strinjate?

Ostaniva samo pri ponosu ter identiteti mesta ter meščanov. Nova Gorica ima marsikaj pokazati. Toda mi, ki smo tukaj, ne moremo v celoti pritrditi vaših te-

zi... Spomnite se na davno preživeli napis nad mestom na Sabotinu, ki ni bil niti ponosen in ne v ponos, ter na način, kako je prišlo do njegove odstranitve. Pa na to, da mesto, kljub prihodu univerze, nima pravega zagona, na to, da imamo takoj v zaledju mesta zaselke brez vode..., da mesto urbanistično ni dodelano..., na to, kaj ga krasi..., na preživela imena mnogih ulic..., na težko dostopnost do domov ališev v bivalnih blokih..., na odnos do odpadkov..., na nivo govorjenja na ulici..., in vsakdanje obremenitve prebivalcev, kot so hrup, neurejenost prometa in parkirišč, na odnos do domačih živali in varnih sprehajališč...

Ali se opazi v Novi Gorici in okolici porast oseb, ki se obračajo na centre za zdravljenje odvisnosti zaradi igralništva? Ali obstajajo v Sloveniji tovrstni centri?

Nadaljujemo s prejšnjim odgovorom. Imamo pomanjkanje raziskav in usposobljenih ljudi, ki bi sledili spreminjajočim se dejstvom v socialni in duhovni patologiji okolja. Ni verodostojne mreže, ki bi zajela pomoči potrebne... Kar je, pa je strokovno podhranjeno in v službi potiskanja glav v pesek. Za zdaj si hladimo kosmato vest. In lažemo. Kot je nekdo rekel: "Počakajmo, da zrastejo naši kratkohačniki!"

Zagovorniki igralništva trdijo, da odvisnikov od hazarderskih iger ni veliko in da v igralnicah niso zaželeni. Ali je res tako?

To je ena med toliko pravljičami. Pravo vprašanje je, ali v naših igralnicah lahko zasvojenec požene ob enem obisku, da vzamem konkreten primer, 20.000 evrov, kljub temu da njegova žena poleg njega prosi, naj ji pomagajo moža ustavit. Odgovor je pritrdilen! Kakor npr. pri vinu ne postanejo vsi alkoholiki, tako tudi pri hazardu ne postanejo vsi njegovi zasvojeneci. Toda pomeni si: kritična drža do igralništva se ne utemeljuje na zasvojenecih, ampak na odnosu do življenja, dela nekakovostni uporabi prostega časa, na psihosocialnih in duhovnih posledicah hazarderstva. Odstotek zasvojenec je različen. Odvisno od kraja, kulture, od človeške zrelosti oseba v igralnici, predvsem od njenega vodstva, zakonodaje... Od hazarda zasvojenih je med 3% pa tja do 8%. Med te so vključeni tudi zasvojenecni delavci znotraj igralniškega sistema.

Veliko ste pisali tudi o zgodovini igralništva! Nekateri trdijo, da je človek vedno igral take igre hazarda in da je to tako rekoč vpisano v njegovo DNA-ju. Kaj vi pravite k temu?

Razlikujmo igro in igralništvo. Igra je stara, kolikor je človek. Igra je čar domišljije ter intenzivne komunikacije. Igralništvo je "poslovanje" z denarjem v režiji dobičkarjev.

Organizirano igralništvo je kasnejša stvar. Stave in izigravanje bližnjega, tudi lastnega brata, so opisani že v starih dokumentih, npr. v Svetem pismu Stare zaveze.

Iz Nove zaveze citirajo dogodek pod Jezusovim križem, češ saj so že takrat žrebali za Jezusovo suknjo. Ampak ne Judje, marveč Rimljani.

Kaj mislite o dejstvu, da v Rožni Dolini obratuje Casino prav ob robu (a v notranjosti) judovskega pokopališča, v stavbi, ki je nekoč služila za mrtvašnico?

Pove nekaj o tem, koliko človečnosti in pietete premoreta kapital in žal tudi naše okolje, naša javnost. Če vprašate lastnike po tem, bodo rekli, da je vse legalno, se pravi po veljavni zakonodaji.

Zahvaljujem se Vam za pogovor!

Karlo Nanut

Poročilo iz Kanade

Kardinal dr. Alojzij Ambrožič se je poslovil...

Tretji kardinal na sedežu sv. Mihaela, dr. Alojzij Ambrožič, se je 31. januarja dokončno poslovil od svoje "črede", ki jo je vodil kot nadškof 16 let. Na njegovo mesto je bil imenovan nadškof Thomas Collins iz Edmontona, kateremu teološki mentor je bil prav kardinal Alojzij Ambrožič.

Kardinal dr. Alojzij Ambrožič se je rodil 27. januarja 1930 v prekrasnih Polhograjskih dolomitih v Gabrjah pod Toškim Čelom, v župniji Dobrova. Po končani ljudski šoli je študiral na klasični gimnaziji v Ljubljani in maturiral leta 1948 na begunski gimnaziji v Spittalu na Koroškem. Leta 1948 se je devetčlanska Ambrožičeva družina iz begunskega taborišča v Avstriji odselila v Kanado. Maturant Alojzij se je po prihodu v Toronto takoj vpisal v torontsko bogoslovje St. Avguščina in 4. junija 1955 bral kot prvi novomašnik novo mašo v novozgrajeni župnijski cerkvi Marije Pomagaj. Leta 1957 je odšel na željo kardinala Jamesa McGuigana na študij v Rim in leta 1960 dosegel licenciat iz svetopisemskih znanosti na Bibličnem inštitutu v Rimu. Leta 1970 je dosegel doktorat iz teologije na svetovno znani univerzi v Würzburgu, v Nemčiji. Ko se je vrnil, je 5 let vodil kot profesor in dekan semenišče St. Avguščina in bil leta 1976 imenovan za pomožnega škofa, zadolžen za pastoralo župnij v osrednjem delu mesta

Toronto ter za narodne župnije v Velikem Torontu. Po koadjutorskem službovanju je bil leta 1986, 17. marca, imenovan za nadškofa. Papež Janez Pavel II. ga je 18. januarja 1998 imenoval za kardinala. Torontska nadškofija je danes največja katoliška škofija v Kanadi.

V času, ko je dr. Alojzij Ambrožič prevzel torontsko nadškofijo sv.

Mihaela, se je podoba torontske nadškofije zelo spremenila. Iz nekdanje tradicionalne podobe z irsko tradicijo je katoliška Cerkev v Torontu s prihodom novih priseljencev dobila podobo sveta. Ko je leta 1986 dr. Ambrožič nastopil kot škof-koadjutor, je škofija štela 1,1 milijona katoličanov, danes je v torontski nadškofiji 1,6 milijoni

na katoličanov najrazličnejših ras in narodnosti. Da bi dal trdne temelje integracijskim tokovom, je takoj začel ustanavljati nove župnije, posebno v torontskem predmestju, javne katoliške osnovne in srednje šole. Danes je samo v mestu Torontu 169 katoliških osemletk, 31 katoliških srednjih šol in nekaj privatnih katoliških šol. Katoliške šole so v

tem času izredno dinamične z izjemno resnimi predmetnimi programi, iz katerih je mogoče zaznati namen katoliških šol. Prvenstveni poudarek teh šol je uvajati multikulturno mladino k znanosti, disciplini, in kar je tudi poglavito, h krščanskim vrednotam. Prav te dni je v Torontu izreden mrz in župnijske dvora-

ne se polnijo s premraženimi brezdomci s cest in kdo jim streže? Mladina katoliških šol. Julija 2002 je bil kardinal dr. A. Ambrožič organizator in predsednik Svetovnega mladinskega dne, ki bo ostal v zgodovini svetovnega mladinskega gibanja blesteč dogodek. To obsežno delo je mogel opraviti le človek z izjemnim intelektom in s popolno predanostjo Cerkev. Dr. Alojzij Ambrožič je danes vodilna teološka avtoriteta v kanadski Cerkvi. Kljub upokojitvi ostaja do svojega 80. leta delavni član kardinalskega zbora z volilno pravico.

Zgodba kardinala dr. Alojzija Ambrožiča je postala danes kanadska zgodba.

Kljub škofovski prezaoposlenosti je ob prostem času skušal prisluhniti slovenskemu utripu v Kanadi in sploh v slovenskem svetu. O svoji narodni pripadnosti je vedno odkrito govoril s prižnice ali pa tudi v javnih pogovorih. Tudi v slovenski skupnosti v Kanadi je še vedno osrednja in nadvse spoštovana osebnost. Zadržimo lahko, da je kardinal dr. A. Ambrožič tesno povezan s slovensko cerkvijo in njeno škofovsko konferenco. Če le more, se udeležuje slovenskih verskih in kulturnih prireditvev. Z veseljem pogosto prihaja v svojo prvotno župnijo Marija Pomagaj na župnijska praznovanja in srečanja. Na avdienco in prijateljske pogovore rad sprejema slovenske kolege - teologe, znanstvenike, go-

spodarstvenike, pa tudi slovenske politične osebnosti in kulturne delavce, kadar se mudijo v Torontu.

Leta 1991 v času slovenskega osa-

venskih izobražencev v Dragi v Trstu in tudi dvakrat sodeloval z referatom, leta 1977 je govoril na temo Luči in sence Drugega vaticanskega koncila ter leta 2003

Cerkev danes. Bil je odlični predavatelj. Piše tudi slovenska teološka razmišljanja, odmevno je njegovo delo Oče naš.

Ko se kardinal-nadškof umika v zaslužni pokoj, se mu slovenski rojaki v Kanadi zahvaljujejo za njegovo izjemno naklonjenost in mu želimo obilo dobrega zdravja in zadovoljstva z željo, da bi užival zasluženi pokoj v družbi svojih številnih stanovskih kolegov, predvsem pa v krogu svojih bratov in sestra in njihovih družin.

Novi nadškof msgr. Thomas Collins je bil ustoličen 31. januarja 2007 ob prisotnosti treh kardinalov, vaticanskega nuncija, 60 nadškofov in škofov in nad 500 duhovnikov-somaševalcev. Prostono katedralo sv. Mihaela so napolnile redovnice, predstavniki laičnih organizacij, predstavniki različnih cerkva ter predstavniki provincialne in federalne vlade. Kardinal dr. Ambrožič je ob sklepu bogoslužja resnično prijateljsko nagovoril novega nadškofa. Državo Slovenijo je zastopal veleposlanik gospod Tomaž Kunstelj. Na tej slovenski je prišla do izraza vitalnost kanadske katoliške Cerkve.

France Habjan

Msgr. Luigi Negri v Gorici o vlogi kristjanov danes

Kdo hoče poriniti vero in Cerkev v zasebni kotiček?

V soboto, 3. februarja, je bilo v Fogarjevi dvorani v Gorici srečanje z nadškofom iz San Marina Luigi Negrijem, ki ga je priredila goriška nadškofija in je imelo kot temo Vera in razum. Msgr. Negrija je predstavil nadškof Dino De Antoni. Msgr. Negri je govoril o srečanju, ki ga je imel pred kratkim s sv. očetom v Veroni. O kristjanih je povedal, da moramo postaviti v ospredje vprašanje, kdo smo, ne pa, kaj hočemo. To ljudje pričakujejo od nas kristjanov. Sveti oče je začel pri vprašanju človeka v Kristusu. Sedanji čas je po papeževih besedah čas, v katerem ima kristjan prav v Italiji še možnost, da začne novo dobo, še lahko

kaj pokaže današnji družbi. In zakaj prav v Italiji? V Italiji se kristjan srečuje z edinstvenimi razmerami: po eni strani se družba kot po vsej Evropi obnaša, kot da bi ne bilo Boga. Edina vrednota, ki ima še kak pomen, je relativizem in cilj današnje družbe je potisniti Cerkev čim bolj v neko zasebnost, v privatno življenje. Po drugi strani pa srd proti Cerkvi še ni zmagal; kristjani imamo še možnosti, krščanska tradicija ima še nekaj vpliva v družbi. In naša naloga je prav ta: prenesti Cerkev izven zasebnosti, v obširni svet. Vsem moramo pokazati, da so krščanske vrednote še žive in učinkovite. V predelih

Montefeltra poraba mamil med mladimi od 15. do 25. le-

ta dosega 55% in poraba alkohola presega 70%. Zakaj, se sprašuje Negri. Zato, ker mladi nimajo nobene pozitivne alternative. Le tam, kjer mladi dobijo pozitiven odgovor, se raba mamila skoraj izniči. Kjer ne dobijo nič pozitivnega, tam se praznina napolni le z mamili. Kristjan kot odgovor mladim ne more samo obtoževati in jim prepovedovati, kaj smejo in česa ne smejo delati. Pokazati mora pozitivno življenje, veliki "da" življenju. Naloga vsakega kristjana je torej ta, da posreduje družbi svoj pozitivni odgovor. In kristjan lahko posreduje ta odgovor, le če živi do konca krščansko življenje.

Karel Nanut

S 1. strani

Družina in ...

Minuli ponedeljek se je sveti oče torej ponovno vrnil h kočljivemu vprašanju in italijanske zakonodajalce pozval, naj pripravljajo take zakone, ki niso "v odkritem nasprotju z naravnim zakonom." V nadaljevanju svojega govora je papež povedal, da je družina "intimna zveza življenja, ki jo je ustvaril Stvarnik in ima svoj obstoj prav v Božjem redu." In zato po papeževih besedah: "Noben zakon ne more spremiti tistega, kar je ustvaril Stvarnik, ne da bi z zakonodajo, ki je v očitnem nasprotju z naravnim zakonom, povzročil negotovo prihodnost družbe." Rektor Lateranske univerze msgr. Rino Fisichella je ob papeževih besedah dodal še svojo misel: "Nekaterim je nelagodno, ko se govori o teh resnicah, in bi raje imeli molk in tišino.

Nam pa so papeževe besede v oporo."

Ja, zelo nelagodno je povedati na glas, da stojiš na strani družine in to tudi v državi, kjer je vsaka tretja zveza med partnerji že izvenzakonska in je že izvenzakonskih partnerskih zvez med moškimi in ženskami že preko pol milijona, če o istospolnih zvezah niti ne govorimo!

Res je, lažji je molk in neumno potiskanje glave v pesek, tudi v pesek družbe in države, za katero se še vedno zmotno piše, da je katoliška in krščanska! Papež nagovarja kristjane in ljudi dobre volje, drugih ne more! Prodijska vlada skuša zakonsko urediti nemogoče, saj le tako lahko opišemo stanje na področju izvenzakonskih partnerskih zvez. Na nas kristjanov pa je, da živimo kot pričevalci evangelija in ostanemo zvesti družini, kajti "tistega, kar je Bog združil, nihče ne more ločiti!"

7. NAVADNA NEDELJA

1 Sam 26,2-7-9.12-13.22-23; Ps 103; 1 Kor 15,45-49; Lk 6,27-38

Preteklo nedeljo smo brali, da blagri prinašajo srečo, smeh in veselje. Blagri so: uboštvo, lakota, jok, prezir ljudi, ker je v njih ponižnost in skrita ljubezen.

Današnja nedelja pa povečuje usmiljenje. Apostol Pavel je zapisal, da je Bog bogat v usmiljenju (Ef 2,4). Za ljubezen so različna imena, npr. ponižnost, usmiljenje, življenje. Ljudje le opisujemo skrivnostne resnice, ki nas povezujejo z Bogom. Takoj doumimo, kaj pomeni, da je Bog usmiljen. Težje pa sami to živimo v odnosu do bližnjega. Vsekakor berila današnje nedelje nam dajejo zgled usmiljenja. Prvo berilo povečuje usmiljenje pri Davidu; drugo berilo pa slavi drugega Adama, Jezusa, kot oživljajočega duha; evangelij pa povečuje celo ljubezen do sovražnikov;

ljubezen namreč vse oživlja. Vsi, z izjemo Device Marije, smo bili duhovno mrtvi; oživil pa nas je Jezus, ki prihaja iz nebes v naš zemeljski svet (1 Kor 15,46), da nas dvigne v nebeški svet.

Prelep zgled usmiljenja ali ljubezni do sovražnikov nam daje Stara zaveza v Davidu. Kralj Savel je namreč postal nanj bolešno ljubosumen in nevoščljiv. Sovražstvo je preraslo v hudo psihopatijo, ki ga je slepo gnala v večkratni poizkus umora Davida. Tedaj je David zbežal in se skrival pred jezo kralja Savla. Ta pa ga je zasledoval in iskal, da bi ga umoril. Podoben primer najdemo pri kralju Herodu (umrl 4. po Kr.), ki je lastnoročno umoril ženo Marianno ter dva ali celo tri sinove. Ni mu pa uspelo umoriti Deteta Jezusa, ki mu je bilo napoti v kruti bolezn.

Ko je Savel s tri tisoč izbranimi vojaki neko noč spal v vozni pregradi po napornem iskanju Davida, se je ta drzno prikradel z Abišajem do Savla, mu izmaknil sulico, ki je bila zasajena v zemljo pri njegovem zglavju, in vrč za vodo. Tedaj mu je Abišaj dejal: "Danes

ti je Bog izročil tvojega sovražnika v roko. Dvoli zdaj, da ga enkrat s sulico pribijem k zemlji - drugič ga ne bo treba!" David pa je rekel Abišaju: "Nikar ga ne ubij! Kajti kdo bi mogel iztegniti svojo roko zoper Gospodovega maziljenca in ostati nekažnovan?"

David je vzel sulico in vrč za vodo od Savlovega zglavja. Potem sta odšla, ne da bi ju kdo videl, ne da bi kdo zaznal, ne da bi se kdo zbudil, kajti vsi so spali, ker je nanje prišlo od Gospoda trdno spanje.

Potem pa je David iz varne razdalje zaklical: "Glej, tu je kraljeva sulica. Naj pride čez kate-ri izmed mladeničev in jo vzame. Gospod pa naj vsakemu povrne po njegovi pravičnosti in zvestobi" (1 Sam 2,23).

To je zgled usmiljenja ali ljubezni do sovražnikov. Daje ga pa Gospod. Zato ponavljamo: "Gospod je milostljiv in usmiljen". Samo on daje take kreposti.

Psalm v celoti peva Božje usmiljenje, ker nas rešuje. Nas celo krona z dobroto in usmiljenjem. Bog ne ravna z nami po naših grehih, ne vrača nam po naši krivdi. Kakor oče

izkazuje usmiljenje otrokom, a od nas zahteva spoštovanje v Božjem strahu (Ps 103,1-13). Zgled nam daje "poslednji" Adam, Jezus.

Evangelij nam nudi snov za vaje biti ljubezniv do bližnjega in celo do sovražnika v bližajočem se postnem času, v katerem naj se vsak bolj zavzame za uboge in pomoči potrebne.

Stavek: "In kakor hočete, da bi ljudje storili vam, storite vi njim" (Lk 6,31), lahko premišljujemo ter ob zaključku premišljevanja sklenemo s prošnjo za uslišanje.

Vsak stavek pa je zase bogastvo Božje ljubezni. Ta ljubezen naj zajame sovražnike ter blagoslov tiste, ki nas preklinjajo. Molimo naj za vse, tudi za tiste, ki grdo ravna-ajo z nami. "Bodite usmiljeni, kakor je usmiljen tudi vaš Oče!"

Ne sodimo in ne obsojamo. Odpuščajmo, dajajmo vsakršno pomoč, za katero nas kdo prosi.

"S kakršno mero namreč merite, s takšno se vam bo odmerilo" (Lk 6,38), pravi Jezus.

To je post, in sicer strogi post za telo in duha.

Poslanica svetega očeta Benedikta XVI. za 15. svetovni dan bolnikov

Trpljenje, združeno s Kristusovim, bo rodovitno za potrebe vsega sveta

Dragi bratje in sestre, dne 11. februarja 2007, ko Cerkev obhaja liturgični spomin na Lurško Mater Božjo, bo v Seulu na Koreji potekal svetovni dan bolnikov. Zvrstila se bodo številna srečanja, konference, pastoralna zborovanja ter liturgične slovesnosti, ki

Božji ljubezni in usmiljenju. Vsaka bolezen neizbežno vodi do krize in treznega soočanja z njo. Napredek v medicinski stroki pogosto ponuja potrebno medicinsko zdravljenje za spopad z boleznimi, vsaj kar zadeva človekovo telo. Toda človeško življenje je omejeno in se prej ali slej konča

Cerkev želi neozdravljivo bolne in umirajoče podpreti tudi na ta način, da se zavzema za pravično socialno politiko, ki lahko pomaga pri odpravljanju vzrokov mnogih obolenj ter ponudi ustrezno medicinsko pomoč umirajočim in vsem tistim, ki jim to ni omogočeno. Potrebno je ustvarjati takšno politiko, ki ljudem z neozdravljivimi boleznimi zagotavlja pogoje za prenašanje trpljenja in dostojanstvo umiranja. Nujno je ponovno poudariti veliko potrebo po večjem številu centrov paliativne oskrbe (medicina, ki lajša bolezenske težave), ki bolnikom nudijo celostno oskrbo. Poleg humane medicinske pomoči jim je ponujeno tudi potrebno duhovno spremljanje. Oboje sodi med temeljne pravice vsakega človeka, ki jih moramo vedno braniti in zagovarjati.

Na tem mestu bi rad spodbudil vse, ki si dan za dnem prizadevajo, da bi bili neozdravljivo bolni skupaj s svojimi družinami deležni ustrezne in ljubeče nege. Cerkev, ki sledi svetopisemskemu zgledu usmiljenega Samarijana, se je vedno zavzemala za uboge in nemočne. Tako preko posameznikov kot njenih institucij stoji ob strani trpečim in jih spremlja v procesu njihovega umiranja tako, da varuje njihovo dostojanstvo. Mnogi posamezniki, zdravstveno osebje, pastoralni asistenti, prostovoljci in institucije po svetu neutrudno služijo bolnikom v bolnišnicah, centrih paliativne oskrbe, po domovih, v zavetiščih ter po župnijah.

Zdaj pa se obračam tudi na vas,

dragi bratje in sestre, ki trpite za neozdravljivimi boleznimi. Vabim vas, da zrete trpljenje križnega Kristusa in da se povežete z Njim obračate k Očetu v popolnem zaupanju, da ima On vsako življenje, prav posebej pa vaše, v svojih rokah. Zaupajte, da bo vaše trpljenje, združeno s Kristusovim, rodovitno za potrebe Cerkev in celotnega sveta. Gospoda prosim, naj okrepi vašo vero v Njegovo ljubezen, predvsem tedaj, ko boste v preizkušnjah. Srčno upam, da boste vedno našli duhovno tolažbo in moč, ki ju potrebujete za krepitev vaše vere in boste vedno bližje Očetu življenja. Preko duhovnikov in pastoralnih delavcev vas želi Cerkev podpirati in vam stati ob strani. V času preizkušenj vam želi pomagati ter na ta način izkazovati Kristusovo ljubečo skrb in usmiljenje vsem, ki trpijo.

Na koncu vabim vse cerkvene skupnosti sveta, prav posebej pa tiste, ki se posvečajo služnji ubogim, naj z Marijino pomočjo, ki je Zdravje bolnikov, tudi v prihodnje živo pričujejo o ljubeči skrbi Boga Očeta. Naj Devica Marija in naša Mati tolaži vse bolne in izprosi moči za vse, ki so po zgledu usmiljenega Samarijana svoje življenje posvetili zdravljenju in lašanju telesnih in duhovnih ran vseh trpečih. V globoki meditativni in molitveni povezanosti z vsakim izmed vas iz vsega srca podeljujem svoj apostolski blagoslov kot poroštvo moči in miru v Gospodu.

Benedikt XVI.

Prevedla: Barbara Baloh

Recenzija: dr. Jože Štupnikar

se jih bodo udeležili predstavniki Cerkev na Koreji, zdravstveno osebje, bolniki in njihove družine. Cerkev se tokrat ozira na trpeče in naklanja pozornost neozdravljivo bolnim in umirajočim. Tovrstna obolenja najdemo na vseh kontinentih, njihov delež pa je največji v predelih, kjer revščina in težki pogoji za preživetje povzročajo skrajno bedo in stisko. Zavedajoč se mnogovrstnega trpljenja, bom na svetovnem dnevu bolnikov duhovno prisoten in povezan z vsemi srečanja, ki se bodo posvečala širokemu vprašanju neozdravljivo bolnih po svetu, hkrati pa želim podpreti prizadevanja krščanskih skupnosti v njihovem pričevanju o

s smrtjo. To je temeljna izkušnja slehernega človeka, na katero mora biti pripravljen. Kljub novim znanstvenim dosegom nekatere bolezni ostajajo neozdravljive, zato se v bolnišnicah, hospicijih in v domovih vsepovedno po svetu srečujemo s trpljenjem številnih bratov in sester, saj njihovih bolezni ni mogoče pozdraviti in se končajo s smrtjo. Poleg tega še danes milijoni zemljanov živijo v neustreznih higijenskih razmerah ter pogosto nimajo dostopa niti do najosnovnejših, nujno potrebnih medicinskih sredstev in pripomočkov. Posledica tega je, da število neozdravljivo bolnih silovito narašča.

Posvet ob 25-letnici smrti goriškega nadškofa msgr. Petra Cocolina Hvaležen spomin na msgr. Cocolina

Zekošček evharističnega kruha je evharistija v polnosti; prav tako je vsaka škofija - kot del katoliške Cerkev - na svojem ozemlju Cerkev v celoti. Tega se je v svojih vsestranskih prizadevanjih in trudu za oživitve vere po II. Vatikanskem koncilu dobro zavedal goriški nadškof furlanskega rodu msgr. Peter Cocolin, čigar 25-letnico smrti je nadškofija proslavila s študijskim posvetom v četrtek, 8. februarja, v avditoriju Fogar v Gorici. Srečanja z naslovom *Spomin in pričevanje: msgr. Peter Cocolin koncilski škof*, ki so ga uvedli in sklenili angelski akordi harfistke Ester Pavlic, se je udeležilo precej ljudi.

Po pozdravu nadškofa msgr. De Antonija je imel prvo predavanje o teologiji krajevne Cerkev prof. Giovanni Vian, docent cerkvene zgodovine na univerzi v Benetkah. Škofje so bili v prvih stoletjih krščanstva nekaki varuhi oz. nadzorniki, je povedal, s časom pa so jim pripisali več avtoritete, tako da se je uveljavila težnja: kjer je škof, tam je tudi Cerkev. Po koncilu v Costanzi, ki je hotel rešiti zagato zahodne shizme (ko so se po izgnanstvu v Avignon pojavili kar trije papeži), se je na začetku 15. stol. okreplila moč koncila-zbora nad papežem-monarhom. Škofovski zbor je v ča-

mu je bil goriški nadškof vzornik in dragocen svetovalec, vsekakor najbližji med drugimi škofi. Ti so se po koncilu znašli pred konstitucijo Lumen gentium, ki je spremenila perspektivo in vizijo Cerkev, obenem pa tudi slog in pastoralno mentaliteto škofa, saj njeno drugo poglavje govori o Božjem ljudstvu, šele

su - prek drugih koncilov - pridobival na moči. Dogmatična konstitucija Lumen gentium, ki je izšla po drugem cerkvenem zboru leta 1964, izraža, da ima polno oblast nad Cerkvijo papež, prav tako škofovski zbor, ki pa ne obstaja, če ne v povezavi s papežem.

Upokojeni videmski nadškof msgr. Alfredo Battisti je nato na prisrčen način spregovoril o tem, kaj je pomenilo biti škof v naših krajih v časih po velikem koncilu. Kot iskren prijatelj msgr. Cocolina je povedal, da

trpetje pa o hierarhiji. "Pomembnejše je biti kristjan kot papež ali škof!" Tudi laiki imajo duhovniško, preroško in kraljevsko službo, je poudaril. Potrebno je, da s čutom soodgovornosti odkrijejo svojo vlogo znotraj Cerkev, kajti preveč se jih oddaljuje. Pomembnejša od nauka je osebna vera, ki naj jo verniki črpajo iz neposrednega odnosa z Bogom, iz branja Sv. pisma, ki "govori v vseh človekovih dobah". Duhovnikov je vedno manj, je povedal Battisti; "tudi ko bi nas bilo trikrat ali štirikrat več, bi ne

bilo več vere, če se laiki ne osvestijo."

Zadnji poseg, poln podatkov, spominov in anekdot, je pripravil g. Ennio Tuni, župnik v Campolungu, prebral pa ga je g. Renzo Boscarol. Od vsega začetka svoje duhovniške poti je msgr. Cocolin čutil potrebo in težave pri iskanju novih poti. Na poseben način se je trudil za rast odraslih kristjanov. V svojih pastoralnih in družbenih posegih je bil odločen in ustvarjal, zato je naltel tudi na nerazumevanja. Nekaj povsem naravnega zanj je bilo

bratsko srečevanje s slovenskimi verniki, je poudaril g. Tuni. Posebno pozornost je posvečal škofiškemu tedniku, soli, knjižnici in misijonom, pa tudi srečanjem s časnikarji in delavskemu vprašanju. Vedno se je rad z ljudmi soočal, saj mu je bila prva in glavna skrb človeška in verska rast vsakogar.

Na koncu ne moremo mimo dejstva, da je bilo na posvetu mlajših od 40 let (če so ti sploh še "mladi"...) manj kot prstov na eni sami roki, slovenskih vernikov pa prav toliko, če ne še manj... To ugotavljam s kančkom grenkobe, saj je bil nadškof Cocolin izjemen nadškof, pastir med ljudmi, velik prijatelj vseh slovenskih cerkvenih skupnosti, ki je res veliko naredil za nas, in to tudi v letih, ko na Goriškem ni bilo tako odprto ozračje kot danes. Z zaskrbljenostjo se zato sprašujemo, kaj nas čaka, "manjšino v manjšini", če naš zgodovinski spomin bleedi s tako hitrostjo...

DD

Spominska maša

Na dan, ko se bomo spomnili 70-letnice smrti Lojzeta Bratuža, bo v petek, 16. februarja, ob 18. uri v cerkvi sv. Ivana v Gorici maša v spomin na pokojnega. K udeležbi vabimo vse, ki želijo počastiti pomen in pričevanje Lojzeta Bratuža za vso našo narodno skupnost!

Kratke

Procesija v Štandrežu

Dne 11. februarja zvečer smo imeli v Štandrežu pri Gorici procesijo z lučkami v čast Lurški Mariji. Letos obhajamo 149 let, odkar se je Marija prvič prikazala v Lurdu Bernardki Soubirous. Procesija se je vila po štandreških ulicah, razsvetljenih s svečkami, okna hiš pa so bila okrašena. Ker so bili vaščani navdušeni nad lansko izvedbo procesije, ki jo je uvedla organizacija UNITALSI, ko je izbrala našo vas za vsakoletno bdenje, so naprosili župnika, da bi to lepo praznovanje postala tradicija v vasi. S pastoralnim svetom smo soglasno privolili in odločili, da bomo tudi mi na ta dan vsako leto počastili Lurško Gospo s procesijo z lučkami. Na to pobožnost smo povabili tudi farane iz drugih vasi na priprošnje njihovih župnikov. Upamo, da se bo prihodnje leto, ko bomo obhajali 150-letnico prikazovanja, odzvalo še več ljudi tudi iz sosenjih vasi. Tako bomo ponovno tudi mi Slovenci z molitvijo rožnega venca in s pesmimi imeli našo procesijo in na lep način počastili Lurško Marijo in tako prinesli košček Lurda k nam. Letošnje romanje v Lurd bo potekalo od 14. do 20. julija. Vsi ste tople vabljeni! / NJ.

Začel se je katehetski simpozij v Celju

V domu sv. Jožefa v Celju se je 11. t.m. zvečer začel 37. katehetski simpozij z naslovom: Od oznanila k poslanstvu. Dom sv. Jožefa je ta teden Slovenska Cerkev v malem, piše na spletni strani slovenske Cerkev, saj so tam zbrani kateheti in katehistinje iz vseh šestih slovenskih škofij. Okrog 115 duhovnikov, redovnikov, redovnic in laičkih katehetov ter katehistin poglablja znanje in se uči novih katehetskih metod. Posebno lep začetek so imeli v ponedeljek zjutraj v kapeli pri sv. maši, ki jo je daroval celjski škof dr. Anton Stres. Udeležence je spomnil, da imajo dnevno obilje Božje besede in je nevarnost, da se ne zavedamo, kakšno vrednost ima. Simpozij, ki je prejšnji teden potekal na Mirenskem Gradu, se v tem tednu ponavlja v Celju. V dopoldanskem delu potekajo

Celjski škof Anton Stres

predavanja. V ponedeljek je zbrane nagovoril dr. Marjan Peklaj o tem, da je Sveto pismo koristno za vzgojo. Predavatelj je nanizal primere iz Stare zaveze, kako Bog vzgaja svoje ljudstvo. Hiter pogled daje vtis, da je Bog v Stari zavezi strog in neizprosni vladar, ki vzgaja le s kaznovanjem; poglobljen pogled pa odpira Boga, ki je nežen, usmiljen, ljubeč, ki človeka priteguje z vrvicami ljubezni. Bog v Stari zavezi se kaže kot oče in mati, zato vzgaja z dobroto in kaznovanjem ter daje človeku moč, da hodi po pravi poti. V popoldanskem delu čaka udeležence delo v skupinah in delavnicah. Novost popoldanskega dela v Celju je, da imajo delavnice skupen začetek in teoretične napotke.

Klic v sili 112: en nos, ena usta, dvoje oči

Evropsko združenje za klic v sili ter skupina Zelenih v Evropskem parlamentu sta v torek, 6. februarja, Evropsko komisijo in članice EU pozvala, naj spoštujejo direktivo o vseevropskem klicu v sili 112, katerega bi morali poznati vsi državljani EU. Kljub temu da je bila številka 112 uvedena že pred 15 leti, še vedno veliko ljudi ne ve, da obstaja. Ko se znajdejo v kritični situaciji, odpovedo tudi tisti, ki to številko poznajo. Recept, da si jo zapomniš, je: vsak človek ima en nos, ena usta in dvoje oči! Izredno pomembno je, da se evropski državljani zavedajo, da klic v sili 112 obstaja v vsej EU, so v Evropskem parlamentu v Bruslju poudarili predstavniki omenjenega združenja ter evropskih Zelenih. Po podatkih Evropske komisije naj bi letno zaradi nepoznavanja te številke ter neprimerne odziva s strani klicnih centrov umrlo kar 5000 ljudi. Komisija tudi ocenjuje, da 15 do 30 odstotkov klicev ne prejme primerne odziva oziroma ostanejo brez odgovora.

Organizatorji pobude od Evropske komisije zahtevajo, da temeljito preveri, katere članice EU ne upoštevajo navodila o številki 112. Hkrati pa države opozarjajo, naj ne navajajo podatkov o tem, da je vse urejeno in da vse popolnoma deluje. Kot je sporočilo Evropsko združenje za klic v sili, tri četrtine Italijanov in tri petine Avstrijcev številke 112 sploh ne poznajo, v Grčiji pa pravzaprav nihče. Za Slovenijo podatkov niso predstavili.

Združenje izpostavlja še, da bi morali na osnovi sodobne tehnologije v vsakem klicnem centru takoj vedeti, od kod prihaja klic v sili. Ne sme se zgoditi, da nekdo, ki se znajde v tuji državi, tava naokoli in poskuša razložiti, kje se nahaja. Omenjeno združenje in Zeleni si prizadevajo, da bi Nemčija kot predsedujoča EU o tem vprašanju spregovorila tudi na Evropskem vrhu ob podpisu 50-letnice Rimske pogodbe.

Kratke

Zaključne priprave na Bratužev dan
23. februarja

V teku so zaključne priprave na Dan Lojzeta Bratuža oz. počastitev 70-letnice njegove smrti, ko se bo v petek, 23. februarja, zvrstilo kar troje prireditev. V organizaciji Sveta slovenskih organizacij, Kulturnega centra Lojze Bratuž, Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, Zveze slovenske katoliške prosvete, Združenja cerkvenih pevskih zborov ter na pobudo Prosvetnega društva Podgora in Mirka Špacapana in v sodelovanju s Slovensko kulturno gospodarsko zvezo, se bo dan, poimenovan z naslovom "V svetel spomin ...", odvijal na treh prizoriščih. Ob 17. uri bo na mestnem pokopališču v Gorici izvedena počastitev s krajšo mislijo prof. Tomaža Pavšiča, nastopom MoPZ Mirko Filej pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Ob 18. uri bo v Podgori odkritje plošče na hiši, v kateri je bil zaslisan Lojze Bratuž (ul. IV. novembra pri pošti). Podobo na plošči je izoblikovala Albina Pintar, ploščo je izdelalo in tudi podarilo podjetje Klavdija Mužine iz Sela. Nastopata MePZ Podgora in pevska skupina Akord ter recitatorja Irena Breganti in Jurij Klanjšček. Ob 19. uri bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž najprej kratka počastitev pred stavbo ob spomeniku, v veliki dvorani pa se bo odvil osrednji program. Poleg zbora Mirka Filej nastopajo MePZ Lojze Bratuž pod vodstvom Bogdana Kralja, orkestralni sestav Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, Sonja Mlejnik in Peter Simoniti iz Celja, ki bosta podala sonetni venec Ljubke Šorli pod naslovom "Venec spominčič možu na grob" in povezovalc Dario Bertinazzi. Slavnostni govornik bo pisatelj Boris Pahor. Likovno podoba dogodka je izoblikoval Franko Žerjal. Organizacija in režija dneva: Janez Povše. K udeležbi so pozvani vsi, ki želijo počastiti pomen Lojzeta Bratuža za vso našo narodno skupnost ter njegovo pričevanje za kar najgloblje razumevanje med vsemi ljudmi danes in jutri.

Predstavitve druge pesniške zbirke Vesne
Primožič v Gabrjah

V torek, 6. t.m., je bila v lepih prostorih kulturnega društva Skala v Gabrjah zelo dobro obiskana Prešernova proslava, na kateri so predstavili drugo, tokrat dvojezično pesniško zbirko domačinke Vesne Primožič z naslovom Korenine - Radici. Moški pevski zbor Skala je uvedel lep kulturni večer z venčkom slovenskih pesmi, nakar je predsednik krajevnega društva Juren izrazil veselje vaške skupnosti, da prisostvuje krstu nove Vesnine knjige. Poezijo in lepo knjigo Vesne Primožič, ki jo je natisnila tiskarna Grafica goriziana, je predstavil naš urednik Jurij Paljk, ki je z zadovoljstvom predvsem izpostavil Vesnino zavezanost slovenskemu jeziku,

Foto Bumbaca

domačemu kraju, hčerki Nikiti, kot je tudi povedal, da je Vesna sama s svojo pesniško zbirko prispevala lepe vinjete. Sara Boškini je pesmi prevedla v italijanski jezik, domačinka Vesna pa se je ob koncu lepe predstavitve prisotnim zahvalila za tople sprejem. Vesnina knjiga je na prodaj v Katoliški knjigarni v Gorici.

Goriški vrtljak / Abonma Mali polžek
Pet razigranih prstnih igrig

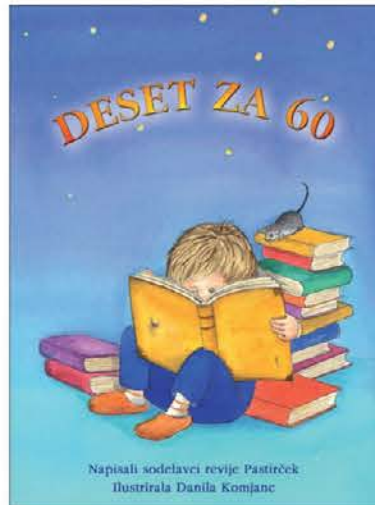
Goriški vrtljak, v organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž in sodelovanju SNG Nova Gorica ter ob podpori dežele Furlanije Julijske krajine in Fundacije Cassa di Risparmio, je v letošnji jubilejni, 10. sezoni, po novoletnem premoru, povabil 30. januarja v veliko dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž najprej svoje najmlajše abonente, otroke 2. in 3. letnika vrta in prvošolčke iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva. Odrska ustvarjalca gledališča Zapik, Jelena Sitar in Igor Cvetko, sta 45 minut zabavala male gledalce in jih od vsega začetka aktivno vpletala v svoje mikavno izvajanje. Otroci so ob minimalni scenski podlagi in lutkah-prstih preverili, ali vedo, kako se poimenujejo prsti, ti mali prijatelji, ki jih nosimo vsi s sabo. Prepričali so se tudi, kako bi bili brez njihove pomoči hudo prikrajšani in kaj lahko z njimi vsega počnemo. Zvrstilo se je pet ličnih slovenskih otroških prstnih igrig, od tiste znane, ki pravi, kako so se prsti zmenili, da bodo kradli v mamini skrinjici in kako je mezinček obljubil, da jih bo zatožil mami, do manj poznane, drobne izštevanki o miški, ki je kaško kuhala. V uprizoritvi je miško predstavljala velika temnomodra žoga s čisto mišjimi ušesi in z dolgim noskom. Nekaterim je kaško ponujala vrhano, drugim pa "zavila vrat". Zelo prikupna je bila tudi igriga o prstkih, ki nosijo moko v mlin. Ta prizorček je, malce sramežljivo, pet otrok ob pomoči igralcev mimično prikazalo na odru, potem pa so ga hrupno ponovili vsi otroci v dvorani. Spretnost igralcev, njihov topli in izvorni nastop ter privlačno, jasno podani prizorčki so takoj pritegnili pozornost otrok, ki so do konca navdušeno sooblikovali gledališko-glasbeno predstavo. Igor Cvetko je namreč z drobnimi tolkali, zvončki, piščalkami in drugimi majhnimi instrumenti spremljal besedilo posameznih prstnih igrig, s katerimi se bodo otroci lahko kratkočasili tudi doma.

Minimalistična predstava se je uspešno udeležila že marsikaterega tudi tujega festivala in na 21. Mednarodnem festivalu avtorske poetike v Mostarju prejela nagrado Mravac. Goriški vrtljak bo svoje Male polžke spet pričakal v Kulturnem centru Lojze Bratuž v torek, 6. marca, ko bodo mladi igralci Gledališča na vrhvi uprizorili pravljico Volk in kozlički v odrski inačici in režiji Emila Aberšaja. / IK

Prešernov praznik na šoli Župančič

Praznik slovenske
kulture in knjige

Na Dan slovenske kulture so se tudi v osnovni šoli Oton Župančič v ul. Brolo v Gorici spomnili pesnika iz Vrbe na šolski prireditvi v predvorju stavbe. Živahni malčki so v prisotnosti učiteljev in ravnateljice Mirke Brajnik tudi sami oblikovali spored z recitacijami in radoživimi pesmimi pod vodstvom uč. Martina Srebrnič. Učiteljica Manuela Grauner jih je podučila, da je bil Prešeren že kot otrok velik človek, saj se je v šolskih klopek posebno odlikoval. Zaprtek, na katerem seveda nista

Napisali sodelavci revije Pastirčka. Ilustrirala Danila Komjanc.

manjkala pesnikov portret in slovenski venček, je bil še bolj slovesen, ker je urednik Pastirčka g. Marijan Markežič podaril ravnateljici kup komaj izdanih knjig *Deset za 60*, ki je izšla ob 60-letnici nepretrganega izhajanja revije, vsebuje pa zgodbe desetih zvestih sodelavcev, ki jih je mojsrsko in s svojo toplo človekostjo ilustrirala Danila Komjanc. Učiteljica Danila je otrokom prikazala svoje delo in obrazložila, kako je do ilustracij prišlo.

KULTURNI DOM Razstava fotografij Viljema Cigoja

Preprosta bivanjska
pripoved o kruhu

V duhu praznika slovenske kulture je bilo v torek, 6. t.m., v galeriji goriškega Kulturnega doma odprte razstave ajdovskega fotografa Viljema Cigoja z naslovom Kruh.

Gosta, ki je v goriškem kulturnem hramu že imel samostojno razstavo meseca aprila pred desetimi leti, in razstavo, ki govori o naši samobitnosti, je najprej pozdravil ravnatelj Igor Komel. Jurij Paljk pa je

povedal, da so v gornjem nadstropju razstavljene črno-bele fotografije iz niza o kruhu, v pritličju pa nekaj barvnih iz treh nizov, in sicer o Vipavskem križu, Hublju in burji. Pripoved o kruhu je enostavna in bistvena, dopolnjuje jo lepo oblikovana monografija, ki dopolnjuje razstavo in jo obiskovalci lahko tudi kupijo. Slovenci smo narod, ki ima največ vrst kruha, je povedal Paljk; sploh pa nam kruh pomeni več kot vsakdanjo hrano. Na slikah je videti mladega peka v t.i. črni kuhinji v Lokavcu, ki pripravlja kruh. Bistveni elementi so njegove roke, moka in voda. Vse je enostavno, fotografov pretanjeni občutek za svetlobo pa dela iz posnetkov pravo bivanjsko pripoved, ki gotovo nima dokumentarnih ali etnoloških namer. "Vsakdanji kruh" v molitvi očenaša pomeni duhovno hrano in duhovne vrednote, je dodal Paljk, "v slovenski književnosti in kulturi, ki nam teče po žilah, pa je nekaj sino-

nim za sveto stvar"; zato je njegova priprava - in to je na Cigojevih fotografijah še kako razvidno - skoraj nekaj obred, ki vzbuja spoštovanje. Avtor se je vrnil na začetek kruha, hleba, ki ga pek mesi z lju-beznijo in se nato deli iz roke v roko. Ta kruh nima nič kaj dosti opraviti s kruhom, ki se prodaja v marketih v najlon-skem ovitku. Sploh je v zahodnem svetu vse šibkejši odnos do kruha kot nečesa svetega, vse bolj smo brezbržni, tudi ko ga vidimo po tleh; Paljk se je pri tem vprašal, kako naj danes posredujemo mladim to vrednoto mi, otroci tistih, ki kruha niso imeli. Cigoj je pravi fotograf, ki je lahko spregovoril o takem kruhu, saj je tudi sam pek in ima zato poseben odnos do njega. Njegove fotografije niso digitalne, zato niso "moderne": prav zaradi tega pa imajo "dušo", ki je zob časa ne bo razjedel. Razstava, ki jo prireja Kulturni dom v sodelovanju s fotoklubom Skupina 75 in ZSKD, bo odprta do 23. februarja od ponedeljka do petka od 9. do 13., od 16. do 18. in med večernimi prireditvami.

DD

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti

O bližnjih volitvah,
zdravstvu in še čem

Vprašanje volitev za občino Gorica in pa usoda goriške zdravstvene ustanove sta bila med glavnimi temami pokrajinskega kongresa SSK, ki je potekal prejšnji teden na goriškem sedežu stranke.

Tajnik Mirko Špacapan je poročal o novostih, ki so izšle iz raznih soočenj, med katerimi je bilo glavno skupno soočanje levosredinskih strank, ki so se pred kratkim srečale na sedežu stranke SSK; srečanje je vodil sam župan Vittorio Brancati. Kakorkoli že, je večji del odvisen od poteka kongresa Marjetice v Gorici. Slovenska skupnost gleda s posebno pozornostjo na razvoj tega ključnega trenutka za največjo stranko občinske levosredinske koalicije. Pri tem je bil pokrajinski svet soglasen v strategiji, da SSK cilja na ponovno izvolitev štirih predstavnikov. Za kandidature pa bo goriški pokrajinski svet še odločal. Glede na izredno pozitivno vlogo, ki jo je Slovenska skupnost opravila v goriškem občinskem odboru, pa bi v primeru ponov-

ne levosredinske zmage bilo upravičeno stranki priznati podžupansko mesto. Zaskrbljenost vzbuja usoda goriškega zdravstva. Po mnenju tajnika Špacapana bo napovedana uvedba komisarja goriško zdravstvo še dodatno oškodovala. Gorica mora tukaj pokazati svoj ponos in temu odločno nasprotovati.

Pokrajinski svet se je spomnil 60-letnice ustanovitve Slovenske demokratske zveze, predhodnice Slovenske skupnosti. V ta namen je začetno misel podal predsednik sveta Ivan Černic. Kratek zgodovinski oris in živahna debata sta oživila spomine na obnovitev samostojnega in demokratičnega političnega nastopanja Slovencev na Goriškem januarja leta 1947. Obletnico gre

ovrednotiti s primernim programom ter poklonitvijo dr. Andreju Uršiču, ki spada med ustanovitelje SDZ in je izdajal glasilo Demokracija. Pri Kobridu je tragično izginil, o tem še danes niso razčistili vseh okoliščin.

V ostalih točkah dnevnega reda so udeleženci zasedanja goriškega pokrajinskega sveta SSK še razpravljali o poteku nastajanja volilnega deželnega zakona, ki je prešel v obravnavo znotraj pristojne deželne komisije. Deželni svetnik in pok-

ni bila sposobna vključiti člen v svoj osnutek, medtem ko je to storila desna sredina. Odbornica na goriški pokrajini Mara Černic in odbornik na goriški občini Silvan Primosić sta še orisala potek svojega dela pri dotičnih upravnih odborih. Pokrajinski svet je pohvalil delo obeh. Še posebno pozitivna ocena je bila podana o uvedbi izdajanja dvojezičnih občinskih potrdil matičnega urada in predstavitvi, na kateri je bil prisoten tudi vladni podtajnik Ettore Rosato.

rajinski tajnik Mirko Špacapan je predložil svoj osnutek s členom o evropskem modelu za olajšano izvolitev slovenskega predstavnika v deželni svet. Levosredinska koalicija žal, kljub volilnemu programu, zaradi nasprotovanja Levih demokratov

Pri vprašanju paritetnega odbora mora priti še do imenovanja zadnjih štirih članov, za katere mora poskrbeti rimska vlada. Slovenska skupnost pričakuje, da bo predsedstvo odbora zaupano Ivu Jevnikarju.

Julijan Čauček

Pokojnikov glasbeni opus bi bilo potrebno primerno ovrednotiti

Dolžni spomin na Stanka Jericija

Novi glas z dne 1. februarja je objavil daljši spominski zapis prof. Andreja Bratuža, ki je zelo nazorno prikazal življenje in delo enega izmed najvidnejših skladateljev iz sodobnega goriškega glasbenega prostora. Prof. Bratuž je skušal v glavnih obrih predstaviti pisano življenjsko pot profesorja Jericija in se pri tem zaustavil pri vseh njegovih življenjskih poslanstvih: duhovništva, zborovodstva in skladateljstva. Čudim pa se, da se ni nihče - poleg omenjenega pisca - prof. Jericija spomnil s kakšnim zapisom, kajti verjamem, da je taka osebnost, kakor je naš pokojni skladatelj, spletla veliko mrežo odnosov, ki bi zagotovo zapisala marsikatero zanimivo stran o Jericijevem bivanju med nami.

Naj sam torej dodam ne svojo stran, temveč svojo poved, saj sem s Stankom Jericijem kot glasbenikom žal - spričo razlike v letih - le malo časa spletal odnose. Zelo sva se približala, ko sem pred desetimi leti pisal maturitetni referat o njem. Čudil sem se mu, da je ustvaril toliko del in se le minimalno pritoževal nad dejstvom, da jih nihče ne izvaja. Veliko jih je ostalo v predalih, skrbno shranjenih z lepo pisavo (s svinčnikom!), tako da mu jo sodobni skladatelji lahko zavidajo in izvajalci z lahkoto izvajajo kar beroč iz rokopisa. V javnost njegove skladbe povečini niso prišle, razen zborovskih, ki so po zaslugi glasbenikov mlajše generacije (in to se mi zdi zelo zanimivo dejstvo ...) končno dobile svoje potrebno mesto. O velikih instrumentalnih delih Stanka Jericija ne vemo ve-

liko. Tudi prof. Bratuž poroča v svojem članku le o *Pasijonu po sv. Marku* za soliste, zbor, orgle in recitatorja ter o *Maši Sic benedicam Te* za soliste, zbor in godala. Kolikor je znano po mojih osebnih raziskovanjih, je delo z naslovom *Pasio et mors Domini nostri Jesu Christi secundum Marcum* skladatelj namenil solistom, zboru, godalom, trobilom, pavkam in orglam, nastalo pa je leta 1994. Nimam podatkov pa, če je pasijon, ki ga omenja prof. Bratuž, nastal po letu 1997, ko sem Jericijevo delo spremljal bolj sporadično. Morda je prof. Bratuž mislil na *Križev pot* za soliste, zbor, orgle in recitatorja na besedilo Stanka Vuka, ki je eno izmed zgodnejših Jericijevih del, saj je nastalo leta 1972. Da bo zadoščeno spomenu, naj povem, da se je v mojem spisku o Jericijevih glasbenih delih znašlo še mnogo večjih vokalno instrumentalnih skladb, kakor npr.: *Magnificat*, za soliste, zbor, godalni orkester in orgle (napisan in izvajan 1993. leta), *Te Deum* za soliste, dvojni zbor, instrumente in orgle iz leta 1981, ki je bil izveden leto kasneje, monumentalni oratorij *Historia hominis* za soliste, zbor in orkester (1989, neizveden), v partituri katerega bodo glasbeniki našli presenetljive sledi

avantgardne pisave, ki ji Jericijo ni dosledno sledil, nje vplive pa je vsekakor doživljal, in to močne, saj mu ni bila tuja nobena kompozicijska smer in preizkusil se je domala v vsaki. Omeniti gre še *Stabat Mater* za soliste, zbor in orgle (2001), ki je verjetno eno izmed zadnjih skladateljevih večjih del, ter ve-

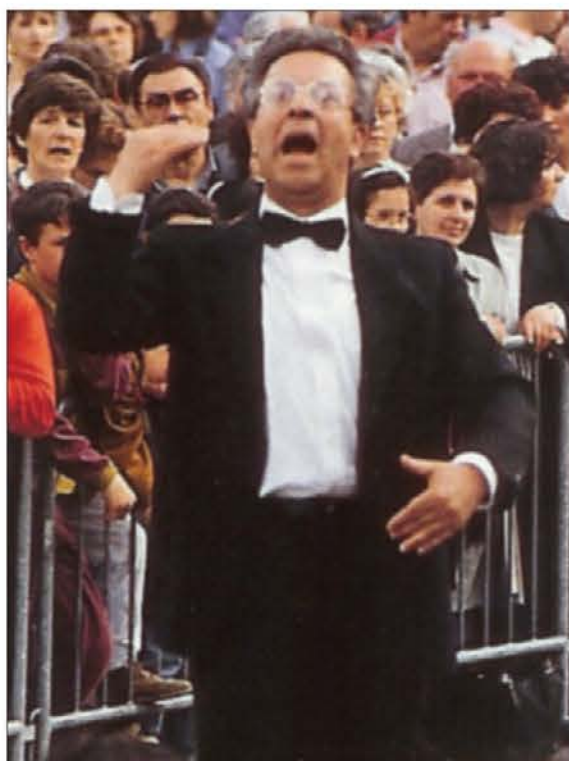
Simfonija št. 4 iz leta 1992), od katerih je bila izvedena le prva. Poleg teh pa najdemo številne simfonične pesnitve, med katerimi je treba poudariti simfonično pesnitev *Berglied* (1992) in rapsodijo na slovenske narodne teme *Se ž svita, bo den* iz leta 1995.

To je le del produkcije, ki je bila raziskana do leta 1997, kasnejših podatkov nisem sistematično nabiral. Verjamem pa, da bi bilo potrebno Stanka Jericija na novo oz. spočetka ovrednotiti in omogočiti glasbeni javnosti, da se seznaní z njegovim delom in ga končno izvaja. Upam, da bo 80-letnica njegovega rojstva, ki bo potekala prihodnje leto, lepa priložnost za to.

V svojem pisanju sem zašel. Začel sem s spominjanjem in pristal v majhnem prispevku k poznavanju njegove produkcije. Naj bo tako. Naj ostane tudi ta zapis le sled hvaležnosti človeku, ki je bil glasbenik v pravem pomenu besede: umetnik, moj-

ster v svojem delu, garač v strogi tišini. Tak bo spomin na prof. Stanka Jericija, ki je, ne meneč se za zunanje odzive, krojil glasbeno usodo Goriške v zadnjih tridesetih letih. Hvala - čeprav prepozno - profesor, da ste nas glasbeno obogatili in nam omogočili, da bomo Vaše bogastvo še dolgo izvajali in ga znali predajati naprej! Preden končam, naj omenim še tiskarski skrat, ki se je vsilil v članek prof. Bratuža. Prof. Jericijo je iz kompozicije diplomiral razmeroma pozno, leta 1978 (ne leta 1971) in od takrat dalje z zagonom stopil na skladateljsko pot. Bil je ponosen in hvaležen, da mu je kljub (za glasbenika) letom in delu uspelo doštudirati in svojo umetnost tako prepustiti večnosti.

David Bandelli

liko količino maš za vse priložnosti: poleg že omenjene *Missa Sic benedicam Te* (1989), ki je bila izvedena in objavljena, poznamo še slovensko mašo N.N.N. (namenjeno neznanemu novomašniku) iz leta 1983 (izvedena je bila šest let kasneje na novi maši g. Karla Bolčine), *Missa Corde et animo* (1983) za sopran, zbor in orgle, *Missa Aquileiensis* za zbor in orgle (1992), *Missa In tempore belli* (1991) za soliste, zbor, godalni orkester, pavke in orgle in *Missa Psallam Deo meo* (2001) za moški zbor, ki je bila izvedena in posneta. Velika je tudi njegova simfonična produkcija, ki šteje nekaj simfonij (*Sinfonia breve* iz leta 1986, *Simfonija "Corde et Aure inquirens sonum"* iz leta 1990, *Simfonija "Quasi flos agrestis"* iz let 1990-1991,

SKRD JADRO

toplo vabi na kramljanje o izdelovanju ruskih ikon

PODOBE NEVIDNEGA

petek, 16. februarja 2007, ob 20.30 uri
na sedežu društva v Romjanu

Med nami bo priznan mednarodni ikonografski ustvarjalec, umetnik Paolo Orlando iz Jamelj

Vljudno vabljeni
na odprtje razstave

SLOVENSKA LIKOVNA UMETNOST DRUGE POLOVICE 20. STOLETJA

SLIKARSTVO, GRAFIKA IN MALA PLASTIKA
IZ ZBIRKE NOVE LJUBLJANSKE BANKE

Dvorana pokrajinskih muzejev na Goriškem gradu
petek, 16. februarja 2007, ob 19. uri

Razstavljeni dela v Kulturnem centru Lojze Bratuž so na ogled od 19.2. do 2.3.2007, od ponedeljka do petka, od 17. do 19. ure, ob prireditvah ali po dogovoru

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabi na predstavitev knjige

STANKO STANIČ

Življenje in delo

Zbral in uredil Jožko Kragelj

Lik goriškega duhovnika bosta predstavila
g. Jožko Kragelj in predsednik GMD msgr. Oskar Simčič

Ponedeljek, 19. februarja 2007, ob 17. uri

v galeriji Ars nad Katoliško knjigarno v Gorici

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Slovesnost podelitve
priznanja

KAZIMIR HUMAR

zborovodjema

Elviri Chiabai in Zdravku Klanjščku

Sreda, 28. februarja 2007, ob 20. uri
v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Na večeru bo predstavitev publikacije
Naš kulturni hram in njegovi graditelji

Na slovesnosti sodelujejo:

- Otroški pevski zbor Štandrež
- Zborovodkinja Alessandra Schettino
- Moški pevski zbor Štamber
- Zborovodkinja Nadja Kovic
- Prof. Marija Kacin

Spored bo povezovala Martina Valentičič

Obvestila

S tradicionalnim letnim uvodnim govorom v petek, 16. t.m., ob 17.30 se bo uradno začela 25. obletnica goriškega Inštituta za družbeno in versko zgodovino. Srečanje bo potekalo v dvorani pokrajinskega sveta, nastopil pa bo prof. Sante Gracioti, znan slavist in akademik, nekdanji docent slovanske filologije na rimski univerzi La Sapienza. Govoril bo o odnosih med pravoslavniimi Cerkvami in katoliško Cerkvijo na slovanskem Balkanu. Večer bo uvedel predsednik Inštituta g. Luigi Tavano, ki bo orisal doseganje in prihodnje delovanje ISSR. Vabljeni!

V Gnidovčevem domu na Mirenskem Gradu je do konca februarja na ogled razstava ilustracij Paole Bertolini Grudina in Walterja Grudine. Toplo vabljeni!

Romanje v Rim od 23. do 27. aprila 2007. Ob obisku škofov iz Treh Benečij pri sv. očetu smo tudi slovenski verniki vabljeni na srečanje s papežem Benediktom XVI. na skupni avdienci 25. aprila. Skupno somaševanje škofov iz Treh Benečij bo v torek, 24. aprila, ob 17. uri v baziliki sv. Pavla izven obzidja. Predviden je tudi ogled glavnih rimskih bazilik in drugih znamenitosti ter obisk groba Janeza Pavla II. Informacije in vpisovanje na upravi Novega glasa v Gorici, Travnik 25, tel. 0481 533177 in na uredništvu v Trstu, ul. Donizetti 3, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 150,00 evrov. Vpisovanje se zaključuje 5. marca.

Darovi

Ob 70-letnici očetove smrti darujeta Lojzka in Andrej Bratuž 500,00 evrov za Kulturni center Lojze Bratuž.

Za Novi glas: Irena Nanut, Štandrež, 10,00 evrov.

Za sovođenjsko cerkev: namesto cvetja na grob Milke Tomšič darujeta Milena in Ladi 50,00 evrov.

Za raziskavo rakastih obolenj: v spomin na drago Mari Ozebek daruje L.L. 50,00 evrov.

Ob nabirki za katoliški tisk: župnija Nabrežina 160,00 evrov.

Sožalja

PD Rupa-Peč in župljani izrekajo iskreno sožalje g. župniku Viljemu Žerjalu ob izgubi dragega brata Aleksandra.

Ob boleči izgubi dragega brata Aleksandra izrekamo globoko sožalje našemu župniku g. Viljemu Žerjalu PD in cerkveni pevski zbor Vrh sv. Mihaela.

Društvo krvodajalcev iz Sovodenj izreka iskreno sožalje odborniku Srečku Tomšiču in sorodnikom ob izgubi mame Milke.

Duhovniki štandreške dekanije izražajo sobratu Viljemu Žerjalu iskreno sožalje in bližino ob izgubi brata Sandra.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 16.02. do 22.02.2007)

Radljska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 16. februarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Domače viže - iz krščanskega sveta - Zanimivosti in obvestila - Vic tedna.

Ponedeljek, 19. februarja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 20. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 21. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Črni vrh v Benečiji, - Izbor melodij.

Četrtek, 22. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

MILKE ČEŠČUT por. TOMSIČ

se iskreno zahvaljujemo zdravniku
dr. Marjanu Cijanju za njegovo dolgoletno
potrpežljivo pomoč, ki jo je nudil naši dragi.
Zahvala g. župniku V. Makucu za cerkveni obred
in nešteto tolažilnih obiskov ter vsem, ki ste na
kakršenkoli način počastili njen spomin.

Sovodnje ob Soči, 15. februarja 2007

SVOJCI

"V SVETAL SPOMIN..."

DAN POSVEČEN LOJZETU BRATUŽU (1902-1937)
23. FEBRUAR 2007

ob 17. uri na mestnem pokopališču v Gorici

poklon na grobu
priložnostna misel: prof. Tomaž Pavšič
Moški pevski zbor Mirko Filej

ob 18. uri v Podgori

odkritje spominske plošče (ul. IV. novembra)
Skupina recitatorjev na trgu pred cerkvijo
Pevska skupina Akord
Mešani pevski zbor Podgora

ob 19. uri, Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici

poklon pred spomenikom
osrednji program v veliki dvorani
slavnostni govornik: pisatelj Boris Pahor
Mešani pevski zbor Lojze Bratuž
Ljubka Šorli: "Venec spominčič možu na grob"
izvajata Peter Simoniti in Sonja Mlejnik iz Celja
Orkestralni sestav Slovenskega centra
za glasbeno vzgojo Emil Komel
Organizacija in režija: Janez Povše

Prirajajo: Svet slovenskih organizacij
Kulturni center Lojze Bratuž
Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel
Zveza slovenske katoliške prosvete
Združenje cerkvenih pevskih zborov
Prosvetno društvo Podgora.
V sodelovanju s Slovensko kulturno gospodarsko zvezo

Osrednja prireditev ob Dnevu slovenske kulture Prešernovi stih skozi utrip mladih src

Vsakoletna proslava ob Dnevu slovenske kulture, ki jo s skupnimi močmi prirejajo naše osrednje organizacije s sodelovanjem včlanjenih društev, je letos nosila dražljiv naslov, povzet po stihu iz Prešernovega Sonetnega venca "... kar se v prsih skriva...". Prireditelj je najprej prenapolnila Kulturni dom v Trstu, v četrtek, 8., nato pa še do zadnjega kottička prenatrpala dvorano goriškega Kulturnega doma, v nedeljo, 11. februarja. Odziv gledalcev je bil res enkratno, prav gotovo zato, ker so predstavo tokrat oblikovale mlade, domače ljubiteljske sile, zaobjemajoče razna kulturna področja. Domači obrazi na odru vedno priključijo veliko publike. Kje pa tiči drugače vsa ta publika, to ostaja nerešena uganka. Prireditelji, ZSKD, SSG, Slovenska prosveta Trst, ZSKP Gorica, Kulturni dom Gorica, KCLB, NŠK in SCGV E. Komel in Glasbena matica, so letošnjo izvedbo osrednje proslave ob slovenskem kulturnem prazniku v celoti zaupali mladim pod mentorstvom in v režiji Vesne Tomsič, ki jo na Goriškem prav dobro poznamo kot zagnano in gledališkemu čaru popolnoma predano ustvarjalno, katere najboljše odrske stvaritve so vzklicale med šolskimi gledališkimi delavnicami. Le-te je vodila na raznih stopnjah naših goriških šol, dokler je niso nemirno srce in druge potrebe odpeljali drugam. Pa je le ostala navezana na svoje šolsko delovanje, saj je za tokratno Prešernovo proslavo izkoristila prav dve izvorni uprizoritvi, Prešernovega Povodnega moža in Turjaško Rozamundo, ki ju je ob koncu lanskega šolskega leta na oder postavila s svojimi goriškimi višješolci z liceja Trubar-Gregorčič in iz zavodov Cankar-Zois-Vega. Prvotno zamisel je prikrojila priložnosti in v predstavo vključila več nastopajočih iz Tržaške in Goriške, tudi člane dramskih skupin raznih društev, študente-plesalce, komorno zasedbo šestih glasbenikov, med katerimi sta Izток Cergol in Igor Peric napisala glasbene priredbe izbranih skladb. Cergol je sestavil tudi ponavljajoči se motiv. Povabila je k sodelovanju še dekleški pevski zbor Kraški slavček, ki ga vodi Mirko Ferlan, pevko Martino Feri in plesalko Petro Dilli, ki je s svojim rdečim trakom lahko zarisavala figure

po odru in bila povezovalna vez med prizori. Poosebljala je ljubezen, vodilo in gibalo predstave. In prav na ljubezen, tudi z daljšim citatom iz Sv. pisma, se je v svojem nagovoru navezal slavnostni govornik v Trstu, David Bandelli, ki je dejal, da je "to dejansko tista sila, ki nas je ustvarila" in po kateri moramo stremeti, saj tudi kultura in življenje ne moreta biti sad političnih odločitev, pač pa ljubezni in predanosti. "Kultura brez ljubezni in posledično vse, kar dejansko delamo brez ljubezni, je le veliko potrjevanje nesmisla. Očitno ljubezen na tem svetu ni več cilj. Bila pa naj bi mnogo več. Bila bi naj pot." Tako je sklenil

Govornika sta bila pravzaprav del predstave, ki se je začela ob projekciji valovanja sinjega morja na velikem platnu s plesalko in pevskami, ki niso zgolj pele, a so ustvarjale tudi scensko sliko in koreografske premike. Izredno občuteno so zapele Prešernovo Kam, Martina Feri pa je s svojim temperamentnim glasom bila idealna izvajalka soneta Vrba, v katerega je izlila močan čustveni naboj. Zelo dognana je bila tudi Zdravljica ob glasbenem aranžmaju tanga, swinga... V glavnem je bila predstava, za katero sta slikovite kostume z vsemi rekviziti poskrbeli Vesna Tomsič, navezujoč se na lanski uprizoritvi, in

in izraziti. Obe dramatičniji Prešernovi pesmi sta bili nekakšni enoti zase. Prikaz balade Povodni mož se je začel s prizorom peric, pri katerem je Tomsičeva v tekst posrečeno vpletla Prešernove stihe iz raznih poezij, kar je napravila tudi ob pripovedovanju zgodbe o ošabni Urški, ki se je otepala vseh plesalcev, nazadnje pa padla v roke povodnemu možu. Najbolj napet in dramatičen trenutek balade, ko zala Urška in silni povodni mož ob grmenju in bliskanju zaplešeta v Ljubljano in v vrtincu izgineta, se je žal, kljub dognanemu scenografskemu efektu valovanja vode, precej razblinil zaradi prepočasne tempa, prelirčnih koreografskih korakov (koreografija Raffaela Petronio) in neustrezne glasbene podlage (priredba Smetanove Vltave je bila za viharne trenutke neprimerna!). Tudi konec predstave, poskočni poklon ob angleški popevki - ki jo je sicer mejijski izvajala Ferjeva -, je izzvenel kot nepotreben privesek, potem ko je tudi iz ust gledalcev mogočno zadonela slovenska narodna himna, Prešernova Zdravljica, ki bi imenitno zaokrožila celoto. Mimo teh pripomb pa moramo priznati, da je lepo gledati na oder in videti na njem same mlade obraze, ki z vidno prizadevnostjo oblikujejo predstavo po svoji meri in okusu. Ljubezen do kulture pa vendarle ostaja, če so si ti mladi požrtvovalno odrgali čas za vaje, da bi ustvarili predstavo, ki bi preseгла že

Foto DPD

svoje razmišljanje Bandelli. Pesni-mistično so bile naravnane misli, ki jih je izrekel na goriškem odru Borut Klabjan. Najprej je povedal, da je Prešernov lik še zmeraj zelo priljubljen, saj ga najdemo celo na čokoladnih kroglicah. To se seveda ni dogajalo v njegovih časih. Prešernove prodorne ideje so se uveljavile šele po njegovi smrti. Tudi ljubezen do domačega kraja je drago plačal. Nekaj podobnega se dogaja tudi v našem zamejstvu, ko si veliko let prizadevamo za marsikaj, a vse ostaja po starem. Ko zamejstva ob izbrisu meje ne bo več, ali bomo znali "izkoristiti nov položaj, ujeti pravi korak" ali bomo ostali le kot spomenik Neznanemu zamejcu, ki je ljubil domači kraj, narod, jezik, a ga je pozvilo kolo časa?

Betty Starc, obarvana v šegave odtenke, s prepredajočim ironičnim pridihom. Tomsičeva je namreč v humorjem ključu predstavila romanco Turjaška Rozamunda, predvsem njeno razvajeno junakinjo, ki je poslala svojega draga med Turke in ga tako tudi za zmeraj izgubila, saj ga je popolnoma prevzela lepota očarljive Lejle, ko je z družicami plesala trebušni ples (koreografija Helena Husu). Nekateri posrečeni detajli, kot npr. prikaz jahanja turjaških vojščakov ali neuspešno klicanje trmaste Rozamunde, so sicer izgubili nekaj učinkovitosti, ker so bili preveč razvlečeni. Določena razvlečenost je bila opazna tudi pri nekaterih drugih trenutkih, ki so bili v lanskoletni "šolski" inačici bolj jedrnat in zato bolj pristni

pa je bila njegova umetnost končno priznana. "Ogromno je Linhart storil v svojem kratkem življenju, čeprav je bila Slovenija do njega zadržana", in ga skozi imela le za avtorja dveh samih kostumov. Bil je namreč tudi pesnik, zgodovinar (poznano namreč njegov poskus pisanja zgodovine Kranjske), knjižničar (ustanovil je predhodnico današnje NUK), šolski nadzornik (njemu gre zasluga za ustanovitev preko 20 šol na Gorenjskem), pokazal se je tudi kot prevajalec, skladatelj in visok uradnik. Kot osrednja osebnost slovenskega razsvetljenstva in narodnega prepoveda je ustvaril ducat del več kot kdorkoli drugi v obdobju med Trubarjem in Prešernom. Njegova osebnost predstavlja torej pravi unikat v slovenski kulturi. In že je napolnil čas začetka proslave. Z Linhartom v mislih je občinstvo začelo posedati v dvorani, menda ob koncu predstave same tudi misleč, da bi bil slovenski razsvetljenec ponosen nad gledališko uprizoritvijo režiserke Vesne Tomsič.

Iva Koršič

Trst / V Kulturnem domu odprli razstavo o Linhartu Pred Prešernom še Linhart

Pred pričetkom osrednje Prešernove proslave v tržaškem Kulturnem domu so v pritličju gledališča odprli razstavo, posvečeno Antonu Tomažu Linhartu z naslovom Veseli dan slovenskega gledališča. Linhart v Trstu. Ob lanskim 250-letnici rojstva slo-

venskega 'gledališkega pisca' se je porodila zamisel, da bi tudi Slovensko stalno gledališče počastilo znamenitega dramatika z razstavo, ki bi prikazala, kako je Linhartova umetnost navdahnila tržaške gledališčne. SSG je načrt izpeljalo v sodelovanju s Slovenskim gledališkim muzejem. Na

ogledu so fotografije, plakati, kostumi, kostumske skice in drugo arhivsko gradivo vseh uprizoritev Linhartovih del v tržaškem gledališču od sezone 1946-47 do 2000-01. Ob razstavi je možen tudi ogled dokumentarca Linhart. Človek razsvetljenstva režiserke Helene Koder.

Ob odprtju razstave je občinstvu spregovoril direktor SGM Ivo Svetina. Poudaril je osnovno, ki jo je Linhart z dvema komedijama postavil slovenski dramatik in slovenskemu gledališču. Linhartovo življenje oz. njegova dela so povezana s ključnimi trenutki evropske zgodovine, razsvetljenstvom in pomladjo narodov: slovenski dramatik je namreč začel ustvarjati v drugi polovici 18. stoletja, ko je Evropa dozorevala v svojo laično-sekularizirano podobo, petdeset let zatem

Foto Komno

Kulturna panorama

Natečaj za mlade pesnike

Ob Prešernovem dnevu (pa ne samo) vabi Studio Art iz Trsta, ki ga vodi dr. Maja Lapornik, mlade do 26. leta starosti, da napišejo poezijo na Prešernov verz: "Ve že noč, (...) ve že jutro". Prispelje poezije bodo mladi interpretirali na svoji končni produkciji. Mladi literati so vabljeni, da svoje pesmi pošljejo na naslov: Slovensko stalno gledališče, ul. Petronio 4, 34100 Trst.

Gre torej za sveže in dobrodošlo povabilo k pisanju, k literarnemu ustvarjanju z verzom, ki je skrajno odprt, svoboden in primeren za mlado ustvarjalnost in je zato še naše povabilo mladim skorajda odveč. Ker se je gledališka šola, ki jo vodi z mladimi Maja Lapornik dobro "prijetla", verjamemo, da bo tudi nagradni natečaj obrodil svoje sadove.

Organizator nagradnega natečaja je v svojem sporočilu še povedal, da pobuda nastaja v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev, Slovensko prosveto in Zvezo slovenske katoliške prosvete v Gorici.

Natečaj za izvirne slovenske radijske igre

Radio Slovenija - Uredništvo igranega programa v sodelovanju s Slovenskim programom deželnega sedeža RAI za Furlanijo Julijsko krajino in Radijskim programom regionalnega RTV centra Maribor razpisuje ob slovenskem kulturnem prazniku brezimni natečaj za izvirne slovenske radijske igre na področjih:

- A) RADJUSKA IGRA ZA ODRASLE s poljubno tematiko do 50 minut
B) RADJUSKA IGRA ZA OTROKE s poljubno tematiko do 45 minut
Za vsako vrsto bodo podeljene tri nagrade:

- 1) 2000 evrov
- 2) 1500 evrov
- 3) 1000 evrov

Vsem nagrajencem pripada še običajen avtorski honorar.

Slovenski program deželnega sedeža RAI za Furlanijo Julijsko krajino se obvezuje, da bo nagrajena dela uvrstil v svoj spored in tako avtorjem pripada dodatni honorar po tarifi RAI.

Poleg nagrajenih del v obeh kategorijah lahko uredništvo na predlog komisije odkupi še nekaj izbranih besedil, ki jih bi skupaj z nagrajenimi uvrstilo v spored.

Dela bosta izbirali tričlanski žiriji, sestavljeni iz neodvisnih strokovnjakov.

Besedila v treh izvodih je treba poslati do 15. aprila 2007 na naslov: Radio Slovenija, uredništvo igranega programa, 1550 Ljubljana, s pripisom "Za natečaj" in z oznako vrste. Avtorstvo bodo nagrajenci dokazali s četrtim izvidom.

Izid natečaja z naslovi nagrajenih besedil bo objavljen 15. maja 2007 v obvestilih Radia Slovenija, na teletekstu in spletnih straneh RTV SLO ter v slovenskih sporedih Deželnega sedeža RAI za Furlanijo Julijsko krajino in Radia Maribor.

Posvet v Stuttgartu

Od 2. in 4. marca 2007 bo v Stuttgartu potekal že 12. posvet slovenskih društev, katoliških misij, učiteljev, socialnih delavcev in predstavnikov slovenskih folklornih skupin v Nemčiji, ki ga letos ob pomoči Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu organizira Slovensko kulturno - umetniško društvo Triglav iz Stuttgarta.

Predstavniki slovenskih organizacij iz celotne Nemčije se na tradicionalnem posvetu seznanijo z novostmi na področju pokojninskega zavarovanja, na področju šolstva in na področju davčne zakonodaje. Zato se posveta kot referenti udeležujejo strokovnjaki s pristojnih ministrstev in Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Za pojasnila s konzularnega področja in še vsega ostalega povezanega s tem so prisotni predstavniki z obeh naših diplomatsko-konzularnih predstavništev v Nemčiji-Generalni konzulat Republike Slovenije v Münchnu in Veleposlanstvo Republike Slovenije v Berlinu. Istočasno bodo udeleženci posveta spremljali tudi seminarje za gledališko, glasbeno in folklorno dejavnost ter za ljudsko in zborovsko petje. O skrbi za ohranitev ustvarjalne zapuščine Slovencev v Nemčiji pa bo spregovoril strokovnjak s področja arhivistike. / Zorko Peilkan, Državni sekretar

Za naš jezik

O gledališču in filmu

Mogoče zgleda starokopitno uporabljati besedo **gledališče** namesto evropeizma *teater*, ki ga tako radi uporabljajo naši gledališčniki, a beseda z nadihom starinskosti je lepa in nas povezuje s preteklostjo. Pa saj tudi drugi slovenski narodi imajo svoj izraz za gledališče: divadlo, pozorište...

V zvezi z gledališčem beremo večkrat o *spektaklih* namesto o **predstavah**. Verjetno vpliva na nas italijanska beseda spettacolo, ki pomeni predstavo. V slovenščini je **spektakel** "predstava, film s slikovitimi, množičnimi prizori, razkošno opremo". Nekoč smo takim filmom rekli *kolossal*. Spektakel so gotovo vse gledališke predstave, ki jih režira Pandur, ni pa vsaka gledališka predstava spektakel!

Obstaja vsaj še ena dvojica gledaliških lažnih prijateljev, ki nas včasih zavede: rekvizit - requisito. **Rekvizit** je predmet, priprava, pripomoček, ki se uporablja v gledališki predstavi (meči, pepelniki, umetno sadje...). Italijani uporabljajo za naše rekvizite besedo *accessori (da teatro)*. Italijanski **requisito** pa pomeni pogoj, *nujno lastnost* (za natečaj, kariero itd.). Tako smo spoznali še dve dvojici lažnih prijateljev: Spektakel - spettacolo in rekvizit - requisito.

Zapomnimo si: **predstava** = spettacolo
rekviziti = accessori (da teatro)

Kulturni dom v Trstu

Plesna predstava Radio & Juliet na odru SSG

Od 2. do 5. februarja je na odru Kulturnega doma v Trstu, kot gost SSG, gostovala Opera in balet SNG iz Maribora s plesno predstavo Radio & Juliet romunskega koreografa Edwarda Cluga (1973), od leta 1991 baletnega solista, od l. 2003 pa vodje baletnega ansambla SNG Maribor. Že lani je tržaška publika sprejela z velikim odobravanjem mariborski plesni ansambel, ki se je v SSG predstavil s Clugovim Tangom. Obe predstavi spadata v znano trilogijo romunskega koreografa: Radio & Juliet, Tango in Lacrymas. Clug je koreografiral že številne gledališke predstave in prireditve ter sodeloval na raznih svetovnih plesnih festivalih in tekmovaljih, na katerih je prejel številne nagrade. L. 2005 je bil dobitnik Prešernove nagrade. Mariborski plesni skupini je s svojo energijo in dinamizmom dal novega elana in tudi novo,

sodobnejšo podobo. Balet iz klasičnega repertoarja so na mariborskem odru zamenjala nova dela s sodobno gibno terminologijo, ki pa nosijo še vedno navezanost na tradicijo klasičnega baleta. Mariborski baletni ansambel je dokazal, da ima zelo dobro klasično tehniko. Škoda, da ni v njem kaj več slovenskih imen, saj so skoraj vsi plesalci Romuni, izredna "Juliet" pa je Bojana Nenadović Otrin, znana in priljubljena na zagrebški plesni sceni. Ponujena zgodba - neskončna ljubezen dveh oseb, ki sta šli čez absurdnost nasilja - lahko združi z enim samim dihom celo človeštvo. Shakespearova "ljubezenska tragedija vseh časov" je navdihnila že številne umetnike. Clug je to večno zgodbo postavil v današnji čas, kar podčrtuje tudi glasba angleške rokove skupine Radiohead, ki spremlja nevrotične gibe sodobnih ljubimcev in njihovo hlastno iskanje nežnosti. To alternativno

rock-skupino je izbral tudi režiser Baz Luhrmann v svojem filmu o Romeu in Juliji, kjer sta igrala Claire Danes in Leonardo di Caprio. Radioheadi so zelo občutljivi za socialne in politične problematike sodobne družbe. V nekaterih pesmih predstavljajo osebno tragedijo ob koncu ljubezenske zgodbe kot parabolo kozmičnega trpljenja, idejo, ki jo je prevzel tudi Clug. Celotna koreografija oddaja neki hlad. Včasih prav agresivni gibi imajo mestoma mehansko kvaliteto, ritem je moderno neenakomeren in to ustvari občutek neharmonije. Celotna Clugova ideja je morda še najbolj prišla do izraza v skupinskih koreografijah. Njegovo delo hoče prikazati nezmožnost komunikacije v tehnološkem svetu in agresijo, ki jo lahko rodi občutek nemoči, in težavo navezati stik z osebo, tudi s tisto, ki ti je najbližja in ki ti najbolj pomeni. Sodobna

Romeo in Julija se stresirano iščeta v množici ljudi, se "pogovarjata" drug prek drugega. Njun gib je nervozen, bežita drug pred drugim, ker se bojita si pogledati v oči, se bojita ljubezni in žrtve, ki jo ljubezen terja. Scenografija Marka Japlja odraža siv tehnološki svet, ki obdaja protagonista. Izza zidov vidimo sončno, rumeno luč le ob Julijini smrti, ko si Romeo upa podreti zid hladu za svojo ljubljeno. Clug razlaga, da je startna

točka predstave konec zgodbe, trenutek, ko Julija zagleda ob sebi mrtvega Romea, in se iz tega trenutka predstava vrača do začetka, ko se ljubimca spoznata. K temu kontekstu pripomore tudi video, s katerim se predstava začne in ki občasno spremlja določene dele. Zelo lepa je dvoplastnost predstave: na eni strani dimenzija sveta in anonimnosti osebe v njem, na drugi strani intimna dimenzija, ko na videu vidimo samo Julijine oči, obraz, telo in razumemo

njeno iskanje, hrepenenje, ljubezen; v njej se spoznamo. Večno aktualna zgodba je spet spregovorila in še posebno mladi se lahko identificiramo z njenim pomenom: hlad, ki ga včasih daje tehnološki svet, je tudi sinonim hlada v odnosih, ki ga doživljamo in ki ga lahko premagamo samo z ljubeznijo. Ta pa ne pomeni samo vzhičenost, strast in vznemirjenost, kot nam jo ponuja sodobni svet, a tudi in še posebno potrpljenje, žrtev, zaupanje v drugega in njegovo spoštovanje.

Raffaella Petronio

nnn

Izšel je almanah Iz Zlatega čolna 2

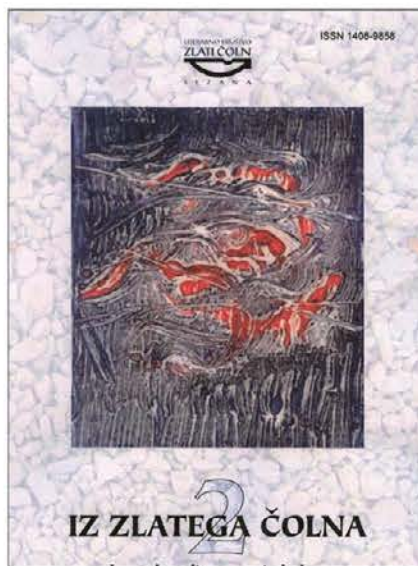

Po sedmih letih - prva številka je izšla leta 1999 - je Literarno društvo Zlati čoln iz Sežane spet izdalo svoj almanah za literaturo in kulturo Iz Zlatega čolna, tokrat seve-

da opremljen s št. 2. Predstavilo ga je v torek, 23. januarja 2007, ob 18. uri, v Kosovelovi sobi v Sežani. V uvodnem pozdravnem nagovoru je številnemu občinstvu

predsednica društva Magdalena Svetina Terčon napovedala veliko bolj delavno leto društva, ki bo prihodnje leto praznovalo 10-letnico ustanovitve, in označila predstavitev almanaha

kot uvodno prireditev v praznovanje. Zatem je nastajanje in vsebino almanaha predstavil urednik David Terčon. Zasnovan je štiriplastno. V prvem delu (Posadka) so po kratkem uvodu Magdalena Svetina Terčon nanizala leposlovna besedila članov društva - od petindvajsetih jih tokrat objavlja petnajst: Aldo Žerjal, Aleksander Peršolja, Benjamin Božeglav, Brigita Grmek, David Terčon, Dora Bernetič, Eda Pavlin, Ida Renar, Ivko Spetič, Jasna Majda Peršolja, Jolka Milič, Magdalena Svetina Terčon, Maja Razboršek, Patricija Dodič in Tomaž Švigelj. Ponužajo pisan preplet poezije, proze in aforizmov. Vsak od ustvarjalcev je predstavljen s kratkim življenjepisom, bibliografijo in fotografijo. V drugem delu (SŠSKS), namenjenem literaturi dijakov Srednje šole Srečka Kosovela Sežana, lahko beremo poezijo Duše Race in prozo Katarine Kukanja, ki sta pisali pod mentorstvom Jelke

boršek, Olga Knez, Magdalena Svetina Terčon in Patricija Dodič. Četrty del je likovna oprema, ki so jo, tudi naslovnico, prispevale dijakinje Srednje šole Srečka Kosovela Sežana Katja Vrabec, Lara Pirjavec, Maja Vodopivec, Petra Grmek in Sara Pirjavec pod mentorstvom Sama Oniča. Almanah je na 136 straneh izšel broširan v tristo izvodih v velikosti 14,8 x 21 cm. Ob koncu je Terčon izdal še skrito željo, da bi almanah prerasel v vsakoletno izdajo, ki bi se ukvarjala s celotnim kulturnim dogajanjem na Krasu, ki je čedalje bolj pe-

stro. Zato tudi "almanah za literaturo in kulturo" in ne zgolj za literaturo. Trinajst prisotnih piscev se je v nadaljevanju večera predstavilo z branjem svojih besedil, prijeten večer pa sta z glasbenim nastopom sklenila priznani kitarist Marko Feri in njegova sestra, pevka Martina Feri.

Izak Štok

Spomin na Gregorčiča in na Bratuža

Ob kulturnem prazniku v Kobaridu

Dne 9. februarja je kobarjska župnija priredila večer ob slovenskem kulturnem prazniku. Prostorno dvorano v Domu Andreja Manfreda je do kraja napolnilo pozorno občinstvo. Na proslavo so bili povabljeni tudi rojaki iz Gorice in Trsta. Prisoten je bil tudi dr. Drago Štoka. V uvodnih besedah je župnik Branko Melink poudaril, da so prireditelji želeli ob prazniku slovenske kulture predstaviti nekatere publikacije, ki so jih v Gregorčičevem letu 2006 izdali v Tstu, Gorici in Kobaridu. Obenem so se želeli spomniti tudi sedemdesetletnice smrti Lojzeta Bratuža. V dvorani sta bila razstavljeni portret Simona Gregorčiča in Bratuževa slika, oboje delo Krištofa Zupeta. Priložnostni govor je imela prof.

Lojzka Bratuž. Najprej je izpostavila pomen slovenskega kulturnega praznika, nato je omenila lanske Gregorčičeve proslave in še po-

sebej razne pobude na Kobariškem. Glavni del govora je bil posvečen Prešernu in Gregorčiču, v zvezi z njima pa usodi pesnikov in pesniški ustvarjalnosti. Sledila je napovedana predstavi-

tev publikacij. O svojem delu Biblični motivi v poeziji Simona Gregorčiča je spregovoril Mirko Rijavec, knjigo Majde Artač Šturman Biseri, cvetje in antika v poeziji Simona Gregorčiča je predstavil urednik založbe Mladika Marij Maver, zbirko zborovskih skladb na Gregorčičeva besedila z naslovom Moje srčno kri škropite (izšla je pri Zvezi slovenske katoliške prosvete v Gorici, uredil jo je Patrick Quaggiato) pa dr. Damjan Paulin. Nazadnje so bile predstavljene Gregorčičeve Izbrane poezije, ki so izšle pri Goriški Mohorjevi družbi v sozaložništvu s sorodnima celjsko in celovško založbo. Spored sta obogatila Oktet Simon Gregorčič in Dekliška vokalna skupina iz Drežnice s primerno

izbranimi in lepo podanimi pesmimi.

Foto DP

AB

Kratke

O donaciji slovenske vlade za popravilo požganih slovenskih jasli v občini Trst

Svet slovenskih organizacij z zadovoljstvom sprejema odločitev slovenske vlade, da nameni 140.000 evrov za popravilo edinih slovenskih jasli v občini Trst, ki so bile požgane prejšnji teden. Obenem izraža tudi iskreno zahvalo za pozornost, s katero slovenska vlada spremlja položaj slovenske narodne skupnosti v Italiji. V tem smislu je bilo zelo učinkovito delo, ki sta ga opravila tako zunanje ministrstvo kot urad za Slovence po svetu in v zamejstvu.

Poseg slovenske vlade je jasen dokaz tržaškim in drugim upravnim institucijam v Italiji, da je treba konkretno posegati v dobrobit slovenske narodne skupnosti. Vsako nadaljnje zavlačevanje je lahko samo potuha tistim, ki ustvarjanje sožitja in sodelovanja zavračajo in ga na katerikoli možni način otežujejo. V tem smislu Svet slovenskih organizacij zavrača ocene, ki temu nasilnemu dogodku odrekajo narodnostno in politično mržnjo.

Svet slovenskih organizacij sedaj pričakuje, da bo tržaška občinska uprava takoj sprožila postopek, da se obnovitvena dela čim prej začnejo in zaključijo. / Svet slovenskih organizacij

Donacija slovenske vlade za popravilo požganih slovenskih jasli v občini Trst

Stranka Slovenska skupnost izraža veliko zadovoljstvo zaradi odločitve slovenske vlade, da za požgane slovenske jasli v občini Trst daruje 140.000 evrov, zato da se čim prej popravijo in usposobijo za normalno delovanje vzgojnih programov. S tem korakom je sedanja slovenska vlada še enkrat izkazala odlično pozornost, ki jo namenja problematiki slovenskih narodnih skupnosti v zamejstvu in po svetu. Ta poseg je v zgled, kakšna mora biti državniška drža do narodnostnih skupnosti. Poudariti velja, da na tak način slovenska vlada daje tudi moralno podporo celotni slovenski narodni skupnosti v Italiji, ki si prizadeva za ohranitev lastnih narodnih, jezikovnih in kulturnih korenin ter za uveljavitev pravic, ki jim jih država Italija dolguje.

Stranka Slovenska skupnost sedaj pričakuje od tržaške občine, da bo vse potrebne procedure za izvedbo popravilnih del in takojšnje usposobljenosti prostorov opravila brez neopravičljivih zamud. Torej konkretna dejanja in ne več besedičenja.

Pri tem se narodna stranka Slovencev v Italiji čudi nad vztrajanjem tržaškega župana, da je bil požig edinih slovenskih jasli le golo pobalinsko dejanje. Vsem je jasno, da je podlaga tega dejanja narodnostna mržnja do Slovencev. Tako sprenevedanje je nedopustna politična in upravna drža, ki ima kot edino posledico, da daje podporo tistemu delu Trsta, ki bi rad »slovenski problem« rešil z ognjem in še čim drugim. Še posebno bode v oči dejstvo, da se je to protislovensko dejanje zgodilo tik pred odprtjem vpisovanja v otroške jasli, kar je jasen znak, ki ga ne vidi samo tisti, ki drži oči zaprte. / Slovenska skupnost, Deželno tajništvo

Požig slovenskega oddelka jasli v šoli pri Sv. Jakobu v noči med 31. januarjem in 1. februarjem 2007

V Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu nas je vse, vse tako kaže, o namernem požigu prostorov slovenske sekcije jasli pri Sv. Ivanu v Trstu šokirala. Gre za dejanje, ki je uperjeno neposredno zoper manjšinsko skupnost in krepitev omikanega sožitja v Trstu ter kot tako vnaša precejšnjo negotovost in strah med prebivalce v mestu.

Ob tem nas še posebej skrbi neaktivnost italijanske strani, še zlasti občine Trst, pri obnovi požganih poslopj, saj se je, po požigu šole s slovenskim učnim jezikom pri Sv. Ani in v Gropadi, v mestni hiši umestila že tretja občinska uprava, ki ne naredi ničesar, da bi se slovenski otroci lahko vrtili v svojo šolo.

Zadnji dogodek je jasno opozorilo vsem, pripadnikom manjšinskega in večinskega naroda, da je potrebno narediti odločne korake pri razvoju in krepitvi medsebojnega spoštovanja in sodelovanja za dobrobit vseh, zlasti otrok manjšinske skupnosti. / Zorko Pelikan, državni sekretar

Špacapan: ali se v Trstu s požigi rešuje problem Slovencev?

Stranka Slovenska skupnost na vso moč obsoja vandalsko dejanje požiga edinih slovenskih občinskih jasli v Trstu. Pri tem pa najodločneje zahteva, naj oblasti čim prej odkrijejo ter primerno kaznujejo krivce.

Stranka poleg tega ne soglašja s izjavami raznih upraviteljev in državnih predstavnikov, ki so dogodek ocenili le kot navadno vandalsko dejanje. Po mnenju stranke SSK gre za politično oz. jasno protislovensko dejanje, s katerim nekdo v Trstu še upa, da bo rešil "slovenski problem". Tak pristop do tako resne situacije je zaskrbljujoč in tudi težko opravičljiv. Lahko se vprašamo, kako bomo razvijali sožitje, če se takim podlim dejanjem ne upremo z največjo odločnostjo in strogostjo, že s tem da jim damo oznako, ki jim gre. Po drugi strani, kakšno zaupanje bodo tržaški občani lahko še imeli do institucij, če jih te ne bodo znale primerno zavarovati?

Stranka Slovenska skupnost pričakuje, da bodo tržaška občina in predstavniki varnostnih sil poskrbeli, da se bo bodisi materialno stanje in stanje glede varnosti občanov in pogojev za normalno delo čim prej vrnilo na dostojno in civilno raven. Upamo tudi, da ne bomo pri tem morali zabeležiti zamud, ki jih slovenska narodna skupnost trpi ob zastoji obnovitvenih del osnovne šole pri Sv. Ani. Glede požiga slovenskih jasli je stranka Slovenske skupnosti tudi primerno opozorila slovenske državne in politične predstavnike.

Illy o Kraški gorski skupnosti

Predsednik dežele Riccardo Illy se strinja s predlogom, da se občine v območju zakona št. 38 lahko svobodno odločajo o vstopu bodisi v Gorsko skupnost kot v drugačne oblike sodelovanja.

Vprašanje mu je postavil deželni svetnik SSK Mirko Špacapan, potem ko je tudi goriška pokrajinska uprava predlagala to rešitev kot najboljšo za občine, ki so prej tvorile Kraško gorsko skupnost. Predsednik Illy meni, da mora veljati pravilo čim večje prožnosti in da morajo občinske uprave imeti olajšan postopek za svoje odločanje. Špacapan ocenjuje zelo pozitivno predsednikovo stališče, ki bo vsekakor blagodejno vplivalo na čim hitrejši postopek ponovne oživitve KGS.

Občina Dolina in srenja Boljunec

Pozitivno izpeljana transakcija

Prvi dokumenti o skupnem lastništvu segajo globoko v preteklost, mogoče v 15. stoletje, in so izključno krajevnega značaja. Dne 22. julija 1786 je mogoče zaslediti vpis nepremičnine na ime Comune di Rizmagne, ki se nanaša na srenjo iz Ricmanj. Po izvoru in običajih nimajo srenje ničesar skupnega z javno imovino upravnih občin, ki imajo povsem drugačen značaj in izvor. Omenjene skupnosti se namreč po-

ro Picciotto 19. januarja letos pripisal v zemljiško knjigo zunanjsodno pogodbo med dolinsko občino in boljunsko srenjo, se je končno sklenil zapleten in dolgoteren postopek, na podlagi katerega bo boljunška srenja prevzela upravljanje srenjskega premoženja, ki je bilo že itak v njeni lasti in je med drugim obsegal pašnike, gozdove, obdelana polja in tudi nekatere nepremičnine, kot sta župnišče in boljunška lekarna. Gre za prvi pri-

stavila javnosti sklepni korak postopka, ki ga je načel že Premolinov predhodnik Boris Pangerc, nabito polna. Sestanka so se udeležili tudi podžupan Maurizio Sigoni in dolinski pokrajinski svetnik Sandy Klun. Obenem je prisotnost številnih domačih srenjanov in predstavnikov skupnih lastništev iz okoliških vasi dolinske občine, pa tudi iz drugih krajev tržaške pokrajine, pokazala, da so tovrstni problemi med občinskimi (oz. deželni) upravami in srenjami nadvse aktualni. Posebno zanimiva je bila razprava, ki je sledila uradnim posegom županje Premolinove in predsednika Metlike, ki sta vsak s svojega zornega kota pozitivno uokvirila razplet

Številnih domačih srenjanov in predstavnikov skupnih lastništev iz okoliških vasi dolinske občine, pa tudi iz drugih krajev tržaške pokrajine, pokazala, da so tovrstni problemi med občinskimi (oz. deželni) upravami in srenjami nadvse aktualni. Posebno zanimiva je bila razprava, ki je sledila uradnim posegom županje Premolinove in predsednika Metlike, ki sta vsak s svojega zornega kota pozitivno uokvirila razplet

ni niti na prejšnjega župana Borisa Pangerca, ki je bil junjskim srenjanom stal ravno tako ob strani. Predsednik Metlika se je hkrati zahvalil tudi tistim, "ki niso glasovali za dogovor ali so ob glasovanju zapustili dvorano." Gotovo je mislil na občinskega svetnika skupine Združeni v tradicijah, Borisa Gombača, ki je bil ravno tako prisoten v dvorani.

Spregovoril je tudi pokrajinski svetnik LD Sandy Klun. Kot občinski odbornik si je tudi Klun veliko prizadeval za pozitiven razplet dogovorov. Klun je v svojem posegu priznal, da transakcija ni bila lahka, "izbrali pa smo pravo pot". Predsednik Agrarne skupnosti Marko Legiša je bil tudi mnenja, da pomeni vpis v zemljiško knjigo jamstvo ne le za lastnika, temveč za celotno javnost, da se seznanijo s stanjem skupne lastnine.

Začeli so se nato posegi, ki so bili predvsem kritični do politike, ki jo dežela ima do srenjskih vprašanj. Karlo Grgič je v imenu vsedravnih konzultate dejal, da je ločeno upravljanje še vedno živo po krivdi dežele, ki ni v stanju, da bi na tem področju napravila pravni red. "Ali bomo reševali te spore na sodišču? Kaj menijo naši slovenski deželni svetniki?", - podtajnik Budin in deželni predsednik Illy -, se je vprašal Grgič. Tudi Peter Močnik je mnenja, da se je "v zadnjih mesecih na deželi nekaj spreminilo, saj je pred nedavnim zavrnila prošnji za priznanje dveh srenj ter hotela preklicati priznanje že priznane srenje." Posebno zaskrbljen je bil Vladimir Vremec. Povedal je, da bo deželna uprava začela sodno preganjati openske srenjane, ker so na Opčinah začeli sečno brez dogovora z odborom za ločeno upravljanje. Vremec se boji, da bi ob ponovitvi modela dolinske občine pri razpletu težav openske srenje prišlo do drugih težav: deželna uprava namreč ne spoštuje razsodbe svojega upravnega sodišča. "Če se to ne razčisti, bomo Sli Openci naprej v sodbe", je dejal in poudaril, da "sodniki ne bi smeli razpravljati o tem, kar so že razčistili njihovi predhodniki; sodnik je prekoračil svoje pristojnosti, kar ne vodi nikamor."

Dodati gre, da je županja Premolin skušala ostre kritike na račun dežele omiliti. Ali ji je uspelo ugledati protestne duhove?

Igor Gregori

Foto IG

rajo pred nastankom občin in ne predstavljajo njihovega nadomestka, a imajo tako funkcijo, ki je občinam komplementarna. Krajevne skupnosti, ki so se poičenovala na različne načine (vicinia, srenja, jus, comunella, družinsko lastništvo, itd.) in so se razvile v okviru določene vasi, so bile nositeljice tako gospodarske kot družbene vloge in so imele v lasti določeno zemljiško površino, ki so jo skupaj izkoriščale.

Potrebno je namreč uokviriti pojem srenje in njeno težo v sklopu domače skupnosti, da lažje dojamemo pomen koraka, ki ga je občina Dolina storila boljunski srenji v prid. S tem da je tržaški zemljiški sodnik Artu-

mer nasploh, ko je določena srenja dosegla z občino dogovor o celotni imovini. K temu gre dodati še prednostno uporabo občinskega gledališča France Prešeren v Boljuncu, ki so ga zgradili na zemljišču srenje z denarjem samega skupnega lastništva. Obenem se je občina v pogodbi obvezala, da bo srenji za začetek upravljanja nakazala vsoto 105 tisoč evrov od skupnih 346 tisoč evrov; preostalo vsoto bo občina Dolina uporabila za svoje posege na področju Boljunca.

Dvorana dolinskega občinskega sveta je bila v sredo, 7. februarja, ko sta dolinska županja Fulvia Premolin in predsednik boljunške srenje Silvester Metlika pred-

izvensodnega postopka oz. transakcije.

Županja je poudarila, kako je dogovor zadovoljil komisarja za ločeno upravljanje jusarskega premoženja in tudi predsednika tržaškega računskega sodišča, ki je lani poletni županji Premolinovi potrdil, da "je bila izbrana prava pot". Premolinova je prepričana, da tak način postopanja predstavlja pravi mejnik, ker odpira pot do poravnave drugih tovrstnih sporov in dogovorov z ostalimi srenjami ne le na ozemlju dolinske občine, temveč tudi s srenjami iz drugih krajev tržaške pokrajine. Predsednik boljunške srenje Silvester Metlika pa se je zahvalil županji in odborniku; pozabil

Stolnica sv. Justa / Goriški nadškof De Antoni

"Raje plodno vzgajati kakor učinkovito"

Cerkveni simpozij, ki je stekel pred dvema letoma, da bi tržaški Cerkev nakazal pot v prihodnje, je obrodil srečanje, ki je v petek, 9. februarja, potekalo v stolnici sv. Justa. Tržaški škof je v stolnici cerkvi gostil goriškega nadškofa Dina De Antonija, ki je ob sklepu pastoralnega načrta predaval o družini, tematiki okrog katere je bila osnovana pastorala.

"Tedaj smo sklenili prisluhniti Božji besedi", je dejal škof Ravignani. "Prepustiti se vendar ne smemo pomanjkljivemu poslušanju, odločno moramo zreti v Kristusa, čigar beseda nas je v svojem uvodnem razmišljanju izrekel tržaški škof. Prisluhniti je treba namreč Gospodu,

da spoznamo, katero nalogo je Bog namenil družini. In še "hvala lepa" je ob sklepu svojega uvodnega posega izrekel v slovenskem jeziku zakoncem Marijano in Tatjani Kravos, ki sta ob njem sedela pri mizi, postavljena ravno pod oltarjem, "za to, da ste tako resno negovali družinsko pastoralo med slovenskimi verniki, z vama sta se ljubezen in poslanstvo družine ojačila". Tako kot Cerkev ima tudi družina

na svojo osnovo v navzočnosti Gospoda, uresničevati mora zato življenje po Evangeliju, je razmišljal nadškof De Antoni, ki je prvič v svojem življenju spregovoril v tržaški baziliki. Nadškof je še označil nekatere lastnosti družine. "Ta je vzgojni subjekt, ki spremlja odrasčajočega v svet. Otroke rodimo za Gospoda in da so na svetu deležni Božje besede. Človeka je treba vzgajati, da bo zavestno sprejemal svojo usodo, da se bo odprl stvarnosti in da ne bo zašel v težave." Otroku moramo nuditi principe, vedenjske kriterije, brez katerih bo "kakor Odisej brez Itake", je povedal škof in pri tem namignil na nedavne tragične posledice nogometne tekme na Siciliji.

Ker družina ni edini vzgojni subjekt, ampak to nalogo deli z drugimi družbenimi dejavniki (šola, politiko,...), mora toliko bolj resno jemati sebe kot dejavniki, podvržen strogi odgovornosti.

Družina vodi hkrati h krščanski veri: njen princip mora torej sloveti na prepričanju: "raje plodno vzgajati kakor učinkovito". Kot verski subjekt mora družina sprejeti nauk Cerkev, naj bo družina najprej ožja, domača Cerkev. "Družina se mora odpreti zato, da lažje širi Kristustov nauk". Goriški nadškof je svoje razmišljanje sklenil z mislijo svetega očeta Benedikta XVI. "Vsak dom lahko postane majhna Cerkev. Upam, da se bo to uresničilo tako pri tržaških kot pri goriških družinah", je sklenil nadškof De Antoni.

Veliko je bilo nato neposrednih pričevanj zakoncev, ki so vsak s svojega zornega kota podali svoje misli v zvezi z vzgojo, ki jo mora krščanska družina nameniti svojim otrokom.

In memoriam

Zapustil nas je Aleksander Žerjal

Kakšen človek je bil pokojni Aleksander Žerjal, Sandro za domače, je najlepše pokazal njegov veličastni in občuten pogreb, ki nas je minuli ponedeljek zbral na Opčinah zelo veliko. Devet duhovnikov, med njimi tudi brat, g. Viljem Žerjal, je darovalo občuten bogoslužje zadnjega slovesa, med katerim so peli domači pevci in pevci zbora Gallus iz Trsta. Nagovori g. Franca Pohajča, g. Viljema Žerjale, predstavnice svetoivanske župnije Mirjane Parovel in tamkajšnje skupnosti Milice Kravos so imeli vsi isti skupni imenovalec, ki bi ga lahko strnili v dejstvo, da je bil pokojni Aleksan-

der Žerjal pokončen, pošten, narodno zaveden, tih in skromen, a tudi odločen, vedno kulturnen mož, odlični in zvest pevec, predvsem na plemeniti krščanski čuteč in živeč človek, ki je imel rad ljudi. To smo mu najlepše izpričali z veliko udeležbo na pogrebu, ko smo se strnili okrog hčerke Mare ter sinov Petra in Ivana, okrog njegovih sester in bratov ter ostalih sorodnikov. Pokojni Aleksander Žerjal se je rodil 21. januarja 1926 v Kosoveljah, številna družina se je preselila najprej v Pliskovico, leta 1935 v Trst, kjer je imel oče čevljarstvo delavnico. Družina se je naselila na Vrdeli pod univerzo

in nato dokončno v Borstiču. Pokojni gospod Sandro je bil tretji otrok, imel je dva brata in sedem sester, odraščali so pri Sv. Ivanu. Zaposlen je bil na tržaški davkariji, po vojni v pristanišču, v letih

šestdeset, ko so pri Sv. Ivanu zgradili nova poslopja za slovenske višje srednje šole, je postal hišnik in to delo je vestno opravljal do upokojitve leta 1991. Dijaki so ga imeli radi, prav tako učno osebje, ker je vlival zaupanje in mir. Bil je odlični pevec, globok, barvit glas mu je omogočil, da je postal po vojni zvest član komornega zbora, ki ga je vodil Ubald Vrabec, pel je tudi pri Gallusu in pri svetoivanskem zboru Škamperle, ki ga je vodil Fran Venturini; vsestransko dejaven pri Zvezi cerkvenih pevskih zborov je redno sodeloval pri božičnih in drugih koncertih, na koro svetoivanske cerkve je vodil petje še pred dvema letoma. Po upokojitvi se je preselil na Opčine, kjer bo odslej počival na vaškem pokopališču. Pravični naj g. Aleksandru Žerjalu namenimo večni mir, ki si ga je s svojim življenjem zaslužil!

Obisk ministra Pecorara Scania v Devinu Dan slovenske kulture nekoliko drugače

Županski kandidat leve sredine na prihodnjih upravnih volitvah v devinsko-nabrežinski občini, Massimo Veronese, je na srečanju, ki ga je italijanski okoljski minister Alfonso Pecoraro Scania imel v četrtek, 8. februarja, na sedežu devinskih zborov z našimi slovenskimi domačini, izrekel zanimiv predlog, ki so ga tako domačini kot sam minister toplo sprejeli. "Predlagam ustanovitev čezmejne kraškega muzeja, ki bi na tem področju pripomogel k tvorjenju

vkjučene slovenske občine Komen, Sežana in Postojna. Posamezen kraj bi lahko postal prava izločba kraške naravne in kulturne dediščine: postojnsko področje zaradi svojih podzemnih dragoocenosti, Bazovica zaradi edinstvenega naravnega ekosistema, Štanjel bi lahko postal muzejski vzor kraške urbanistike in arhitekture: "Zapuščena kasarna v Mavhinjah pa bi lahko služila kot muzejska izpostava kraške obrti in obdelovanja kamenja." Ravno zapuščeno mavhinjsko ka-

vodu, je Veronese spregovoril "ne več o okrnjenem, temveč pridobljenem teritoriju. Naša skupnost bo napredovala le, če bo ohranila svojo identiteto". Minister Pecoraro Scania je predlog pozitivno ocenil, saj je naš prostor označil "za evropskega prej kot italijanskega. Vaše področje je v okviru Evropske skupnosti postal kraj novih možnosti, ki so izpodrinile stare mejne razdelitve". Ravno evropska šahovnica je postala področje za bolj tesne odnose med Italijo in Slovenijo, meni minister Pecoraro Scania, ki se zavzema tudi za to, da bi države Balkanskega polotoka pristopile k EU, in to misel je strnil z besedami, "balkanskih enklav v EU ne potrebujemo". Gast se je nato poglobljeval v obravnavo tematik, ki so bolj tesno povezane z devinsko-nabrežinsko stvarnostjo, začel ravno z mavhinjsko kasarno, ki naj bi po Veronesejevi zamisli postala zahodna kraška postojnska muzeja. "Illyju sem že povedal, da morajo zapuščene imovine biti podvržene družbenim in okoljskim vinkulacijam, nikakor ne novemu načrtovanju stanovanjskih poslopj", je dejal minister in dodal, kako država prenaša tovrstne zapuščene imovine deželam z obvezo, naj jo dežele nato predajajo občinam, ki jih morajo naposled koriščati v družbene in naravovarstvene namene. Ministrove besede so pri

občinstvu naletele na spontan aplavz, kar je hkrati pomenil odločen odgovor zoper zadnje poteze Retove občinske uprave. Glede Selsjanskega zaliva je minister po istem principu izrazil željo, da bi postal zaščiten obmorska oaza. Obisk ministra Pecorara Scania je sovpadal z dnevom slovenske kulture, kar so domačini izrabili, da bi gostu predstavili slovensko kulturno ustvarjalnost. To nalogo so prireditelji prepustili profesorici in prevajalki Veroniki Breclji, ki je z jednatim, a izčrpnim posegom nakazala gostu slovensko kulturno ustvarjalnost nasploh. Pevsko dobrodošlico so Pecoraru Scaniu, ki je v Devinu obiskal tudi Zavod združenega sveta, izrekli tudi malčki otroškega zbora Ladjica, ki ga vodi Olga Tavčar. V jutranjih urah se je minister sestel tudi z deželnim predsednikom Illyjem, s katerim je obravnaval žgoče okoljevarstvene probleme, v prvi vrsti načrt o uplinjalnikih v Tržaškem zalivu. Minister je glede tega kočljivega projekta izrazil velike dvome in pomisleke, v kar so ga 'prisilila' tudi odklonilna stališča Slovenije in Hrvaške. Določene pomisleke nad terminaloma je izpostavil tudi Illy, ki je sicer napovedal pozitivno okoljevarstveno mnenje Dežele o terminalih, a z vrsto predpisov in pogojev. Minister je glede Trsta dejal, da je treba še dodatno upoštevati mednarodna določila. "Nič in nihče nas ne obvezuje, da s Slovenijo podpisemo dogovor, njena soudeležba v proceduri pa je potrebna in za vse koristna," je podčrtal Pecoraro Scania, dodal pa je, da je treba sicer "ločiti osebna mnenja ministra od uradnih stališč, ki jih bo zavzela vlada."

Foto IG

zgodovinskega, kulturnega in gospodarskega unicum", je dejal Veronese. Muzej naj bi po njegovi zamisli nastal na podlagi mrežne povezave, v katero bi bile poleg devinsko-nabrežinske občine

sarno jemlje županski kandidat za simbol evropskega združevanja, ki se bori proti bolečim razkolom preteklosti. Z besedno igro, ki je v italijanskem izvirniku veliko bolj učinkovita kot v slovenskem pre-

rom dobrotnikov, sicer pa še s prijateljskimi stiki. S posebno nabirko so tudi pomagale begunskim otrokom v Ajdovščini in danes občasno nosijo potreben material tržaški škofijski Karitas za otroke beguncev. Skrbijo tudi za verski tisk. SVK ima tudi vsak mesec mašo in uro molitve za duhovne poklice. Škof je zelo pohvalil naše ljudsko petje pri maši in se zanimal, ali je vsako nedeljo tako lepo. Nakar mu je škofov vikar msgr. Franc Vončina, ki ga je spremljal na vseh obiskih pri Slovencih v Rojanu in v Barkovljah, potrdil, da je petje lepo ne le ob nedeljah, ampak tudi ob delavnikih. Msgr. Vončina je namreč tudi naš dušni pastir. Ladi Vodopivec je pojasnil, da že nekaj let cerkveni pevski zbor poje le ob velikih praznikih in ga vodi Aleksandra Pertot, kadar pa ona ne more, dirigira kar Ladi. Prej je že v starih časih pel vsako nedeljo. Tudi Aleksander Furlan je seznanil škofa s svojim

Tržaška Cerkev Škofov pastirski obisk v Barkovljah

Tržaški škof msgr. Evgen Ravignani je med svojim pastirskim obiskom v rojanski dekaniji posvetil nekaj dni tudi Barkovljah. Slovenskim vernikom je maševal in pridigal v nedeljo, 10. decembra. V petek, 15. decembra, popoldne pa smo se Slovenci z njim o marsičem pomenili na sestanku v dvorani Kulturnega društva Barkovlje. Vera Poljšak je razložila, da je ta dvorana odprta vsem, ki jo potrebujejo. V njej hranijo narodne noše za rožnovensko procesijo. Tu se pripaljšajo otroci na prvo sv. obhajilo in birmo (vodi jih V. Poljšak). Kar pa je za današnje dni najbolj važno, je to, da društvo odpre

svoje veliko dvorišče-igrišče vsako nedeljo pred mašo, da lahko verniki na njem pustijo svoja vozila. Škofu smo poročali o našem delovanju. Bratovščina rožnega venca in z njo rožnovenska procesija v oktobru sta nastali že po letu 1855 v zahvalo, ker je Kraljica rožnega venca ustavila morijo hude kolebre. Vsak mesec imamo mašo za žive in mrtve člane bratovščine. Slovenska Vincencijeva konferenca je začela delovati l. 1948, ko je bilo treba po drugi svetovni vojni pomagati potrebnim in deliti tako imenovano "ameriško pomoč". Danes članice pomagajo ljudem v stiski materialno z nabirko za oljčne večje in s kakim občasnim da-

delovanjem pri rajonskem svetu. Po pastirskem nagovoru, v katerem nam je dal v našem jeziku škof svoje nasvete, da bo naše versko življenje čim bolj globoko in bogato, se je razvil prost razgovor, ki je postal prav živahen in hudo mušen. Škofu smo ponudili tudi prigrizek in domačo barkovljanjsko vinsko kapljico. Našemu škofu smo hvaležni za veliko prijaznost in dobrosrčnost. Želim, da bi še dolgo ostal med nami. Dne 20. januarja smo še imeli slovenski zaključek pastoralne vizitacije za vse vernike celotne dekanije. Potekal je v rojanski cerkvi v večernih urah. V Barkovljah pa so imeli naši otroci že dopoldne svoj vesel dan. Maša je bila posvečena prav njim in večji so pri njej tudi sodelovali. Vsi, od dojenčkov do najstnikov, pa so prejeli poseben blagoslov in - zavitek sladkih dobrot. **Nada Martelanc**

poskakovale v koreografijah Sare Kenda, tako da bi lahko rekli, da je slo skoraj za glasbeno-plesno pravljico. Zelo zanimive so bile tudi iznajdljive živalske lutke, ki jih je izdelala Nika Benčina, za kostume pa je poskrbela Nevenka Tomašević. Posebno pohvalo si zaslužijo mladi interpreti oz. pravi gledališki navdušenci. Kot nas je Aberšek že navadil, odlikuje njegove varovance suverena odrska govorica, ki jo stežka najdemo v marsikateri drugi mladinski, a celo odrasli amaterski gledališki skupini. Ker je bilo šesto srečanje Gledališkega vrtiljaka v predpustnem času, so se otroci pomudili z animatorko Študijskega centra Melanie Klein, Ireno Rustja, in izdelali barvne maske, pred tem pa so odgovornim izročili risbične na temo prejšnje igre, t.j. Modro piščice, s katerimi se potegujejo za končno nagrado likovnega natečaja Moj najljubši gledališki junak, za katero je prispevala Zadržna kraška banka. Prireditelji zato vabijo otroke, da v nedeljo, 11. marca, ko jih bo obiskal Mini teater iz Ljubljane z eno najbolj priljubljenih deklic, Rdečo kapico, ne pozabijo prinesiti svojih pisanih prispevkov o Volku in kozličkih. **AL**

Obvestila

Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus s sodelovanjem Centra prostovoljnih uslug FJK (Centro servizio volontariato) organizira brezplačni tečaj "Za solidarnostno mrežo: boljše življenje s samim seboj in z drugimi". Tečaj predvideva 6 tedenskih dveurnih srečanj ob sredah z začetkom 21. februarja ob 16. uri v Centru za prostovoljce, ul. Torbianca 21 v Trstu. Zaželen vpis preko faksa na št. 040 3487128 z navedbo imena in priimka ter tel. številke. Za dodatne informacije pokličite na tel. pt. 040 421880. Vljudno vabljeni!
Romanje v Rim od 23. do 27. aprila 2007. Ob obisku škofov iz Treh Benečij pri sv. očetu smo tudi

Darovi

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v blag in hvaležen spomin na dobrega prijatelja, plemenitega človeka in pevca Aleksandra Žerjale darujeta Mirjana in Nino Parovel 50,00 evrov.

Ob težki izgubi dragega očeta

ALEKSANDRA ŽERJALA

izrekajo sinovoma in hčerki z družinami ter usem sorodnikom občuteno sožalje cerkveni pevski zbor, uprava Marijinega doma in župnijska skupnost pri Sv. Ivanu.

12.02.2007

Ob smrti brata in očeta

ALEKSANDRA ŽERJALA

izražamo našima cenjenima sodelavcema g. Viljemu in Ivanu Žerjalu, hčerki Mari in sinu Petru, njihovim družinam, sestram in bratu ter ostalemu sorodstvu občuteno sožalje v imenu uredništva in uprave Novega glasa

Zveza cerkvenih pevskih zborov žaluje za

ALEKSANDROM ŽERJALOM

Bil je član predsedstva Sveta Zveze, izbran in nadarjen pevec, po potrebi solist, zadnja leta vodja CPZ pri Sv. Ivanu. Spominjali se ga bomo kot enega stebrov zborovstva na Tržaškem.

Iskreno sožalje izražamo hčerki Mari, sinovoma Petru in Ivanu z družinami, bratom in sestram

Radijski oder / Gledališki vrtiljak Uspešna sezona se počasi izteka

Letošnji Gledališki vrtiljak je skoraj pri koncu. V nedeljo, 4. t.m., je bila namreč na vrsti že šesta od sedmih predstav, kolikor jih šteje sezona 2006/07. Do Sv. Ivana so se tokrat podali mladi člani Gledališča na vrvice iz Nove Gorice. Pod mentorstvom režiserja Emila Aberška so postavili na oder znano pravljico o Volku in kozličkih, ki sta jo zapisala slavna brata Jakob in Wilhelm Grimm, vendar v čisto novi preobleki. Zadnja leta se pa rado dogaja, da se amaterske in profesionalne gledališke oz. lutkovne družine, predvsem pa filmska produkcija, odločajo za duhovite in posodobljene priredbe tradicionalnih pravljič. Tako je v Marijinem domu stopil pred male in velike gledalce sicer lačen, a nič kaj prebrisan, preneroden in kar precej nesrečen Volk. Kosmata mrcina zato ni vzbujala pretiranega strahu. Celu najmlajši obiskovalci svetoivanske dvorane so se mu smejali, ko si je zaman prizadeval, da bi pohrustal male kozličke. Dogajanje so popestrili živahni posegi otrok, ki so jih izzvali igralci sami. Na glasbo Mateja Petejana so kozice veselo pevale in živahno

poskakovale v koreografijah Sare Kenda, tako da bi lahko rekli, da je slo skoraj za glasbeno-plesno pravljico. Zelo zanimive so bile tudi iznajdljive živalske lutke, ki jih je izdelala Nika Benčina, za kostume pa je poskrbela Nevenka Tomašević. Posebno pohvalo si zaslužijo mladi interpreti oz. pravi gledališki navdušenci. Kot nas je Aberšek že navadil, odlikuje njegove varovance suverena odrska govorica, ki jo stežka najdemo v marsikateri drugi mladinski, a celo odrasli amaterski gledališki skupini. Ker je bilo šesto srečanje Gledališkega vrtiljaka v predpustnem času, so se otroci pomudili z animatorko Študijskega centra Melanie Klein, Ireno Rustja, in izdelali barvne maske, pred tem pa so odgovornim izročili risbične na temo prejšnje igre, t.j. Modro piščice, s katerimi se potegujejo za končno nagrado likovnega natečaja Moj najljubši gledališki junak, za katero je prispevala Zadržna kraška banka. Prireditelji zato vabijo otroke, da v nedeljo, 11. marca, ko jih bo obiskal Mini teater iz Ljubljane z eno najbolj priljubljenih deklic, Rdečo kapico, ne pozabijo prinesiti svojih pisanih prispevkov o Volku in kozličkih. **AL**

Po temeljiti obnovi

Muzej na Kostanjah

14. decembra 2006 je minilo natanko 10 let, odkar so se mudili na Kostanjah Nužej Tolmajer, dr. Marija Makarovič ter dr. Vito Hazler. Ogleдали so si Drabosnjakov dom ter s takratnim predsednikom Hanzjem Dragaschnigom zapisali prve smernice obnove Drabosnjakovega doma. Takrat nihče ni mogel slutiti, kako dolga, zanimiva in tudi uspešna bo ta pot. Obnovitvena dela so potekala vse od leta 1998. Najprej je bilo treba pripraviti konservatorski program in izvedbeni načrt, šele nato je lahko stekla obnova. Temeljito je bilo treba utrditi vse zidane in lesene dele pritličja, nadstropja in podstrehe, streho prekriti z novo kritino, obnoviti ostreže, vgraditi termoizolacijske materiale in stare patinirane deske, izrezati line v

ba v Rožu. Kasneje so bili pridobljeni še nekateri načrtno odbrani predmeti, da je zbirka dobila zaokrožene tematske sklope. Zbirka šteje zdaj približno nad šeststo predmetov iz obdobja od zadnje četrtine 19. do druge polovice 20. stoletja. Muzejske predmete je bilo treba najprej selekcionirati, restavrirati, evidentirati, fotografirati in v grobem razporediti po tematskih sklopih. Delo je potekalo ob sodelovanju večjega števila strokovnjakov iz Avstrije in Slovenije. Na Kostanjah in v različnih krajih Roža, predvsem v Bilčovsu in Šentjakobu, so v pogovoru s pripovedovalci zbrali podatke o razširjenosti predmetov (tako geografske kot tudi glede na socialno strukturo njihovih uporabnikov), o funkciji predmetov, času upora-

nostno odprtje muzeja. Takrat so nositelji projekta izdali vodnik po zbirki v slovenskem in nemškem jeziku, v njem pa so dokumentirani tudi kostanjski narečni iz-

razi za posamezne razstavljene predmete. Razstava je razdeljena v tri vsebinske sklope: v prvem delu, na gumnu, so predstavljene poglavitne dejavnosti kmečkega gospodarstva, v prostoru nad gumnom so na ogled predmeti domačih obrtnih dejavnosti in gozdarstva, v zadnjem prostoru pa so predmeti, povezani z delom in življenjem v hiši.

Novi Drabosnjakov dom, Etnološki muzej in sedanja društvena dejavnost na Kostanjah so zrasli na močnih temeljih, ki jih je postavil pokojni gospod Janez Lesjak, dolgoletni predsednik društva in duša kulturnega delovanja na Kostanjah. Na njegovo pobudo je društvo leta 1973 - po prekinitvi v času druge svetovne vojne - na novo zaživelo in dobilo ime SPD »Drabosnjak«, povezo-

to po znanem bukovniku Andreju Schusterju-Drabosnjaku, ki je v letih 1768-1825 živel v Zgornjih Jezercih nad Vrbo. V posebni spominski sobi bo v Drabosnjakovem domu dobila domovanje tudi razstava o »domaćinu Drabosnjaku«, ob tem pa bo v novi kulturni dvorani na ogled še razstava o razvoju kulturne dejavnosti na Kostanjah.

Odprtje muzeja je kulturni dejavnosti na Kostanjah ponudilo nove izzive, ki so jih društveniki sprejeli in društveni dejavnosti omogočili nov polet. Muzej na Kostanjah danes privablja šolske razrede, izletniške skupine, turiste, družine, univerzitetne profesorje in študente in najmlajše - otroške vrtnice. Za šole in otroške skupine ponuja društvo posebna vodstva na teme: Od setve do žetve, Od zrna do kruha, Delo v gozdu, Podeželska obrt. Muzej pa je postal tudi središče zelo raznolikih kulturnih prireditev, ki jih obiskujejo slovensko in nemško govoreči.

Pot do Etnološkega muzeja v Drabosnjakovem domu na Kostanjah danes najdete tudi v slovenskem jeziku - na dvojezičnih kašiputih. Prirčno vabljeno!
Muzej je odprt: junija in septembra ob sobotah in nedeljah (13.00 - 17.00), julija in avgusta od petka do nedelje (13.00 - 17.00) ali po dogovoru: 0043 (0) 664 2131841.
Peter Rustja

prvotni podobi, popraviti vsa okna in vrata, napeljati elektriko po standardih muzejske stroke, obiti podstreho z mavčnimi ploščami, izvesti drenažne jarke, pobeliti zidano zunanjsčino, izvesti prvotno dekoracijo, očistiti in zaščititi les z insekticidi in voskom, postaviti leseni lopni na sprednji in zadnji strani doma za muzejski depo ter opraviti še vrsto drobnih del. Zahtevno je bilo tudi urejanje muzejske zbirke. Bogato zbirko predmetov, ki je po nepričakovani smrti Janeza Lesjaka ostala popolnoma brez sledu o izvoru, izročiteljih, uporabnikih, času in namenu uporabe, so v devetdesetih letih 20. stoletja dopolnili še novi, podarjeni predmeti iz družinske hiše Micke Miškulnik iz Šentjako-

be, o poimenovanju predmetov in njihovih sestavnih delih. Ob strokovnih so zapisovali tudi narečne izraze, ki jih uporabljajo na Kostanjah, v Šentjakobu in v Bilčovsu. Sledile so inventarizacija in tipološka razvrstitev predmetov v vsebinske sklope ter postavitev stalne razstave.

Društveniki na Kostanjah so k sodelovanju povabili Krščansko kulturno zvezo, Slovensko prosvetno zvezo in Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik. KKZ je pridobila za sodelovanje Ministrstvo za kulturo RS, ki je finančno omogočilo obnovo Drabosnjakovega doma in postavitev muzejske zbirke, projekt pa je podprla tudi občina Vrba. Septembra leta 2002 je bilo slav-

Minister Vasko Simoniti na Koroškem Slovenija bo podpirala kulturo na Koroškem

Minister za kulturo Vasko Simoniti je v četrtek, 8. februarja, kot slavnostni govornik na osrednji proslavi ob kulturnem prazniku in ob 100-letnici organiziranega kulturnega delovanja slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem v Celovcu poudaril pomen "zelo bogate kulturne ustvarjalnosti" za Slovence v zamejstvu. Obenem je zatrdil, da bo Slovenija tudi v prihodnje podpirala kulturo koroških Slovencev, ki "priča o razvoju življenja in usmerjenosti v prihodnost". Prva kulturna društva med koroškimi Slovenci so se začela pojavljati ob koncu 19. stoletja, leta 1907 pa je bila kot krovna organizacija ustanovljena Krščansko-socialna zveza za koroške Slovence. Kasneje se je preimenovala v Slovensko prosvetno zvezo (SPZ). Zaradi ideoloških razhajanj po drugi svetovni vojni je bila leta 1953 ustanovljena še Krščanska kultur-

na zveza (KKZ), zaradi česar sta sedaj med slovensko manjšino na avstrijskem Koroškem dve krovni kulturni organizaciji, ki pa danes tesno sodelujeta. Kot sta vodstvi SPZ in KKZ pouda-

rili v poslanci na osrednji proslavi ob slovenskem kulturnem prazniku v Celovcu in ob 100-letnici organiziranega kulturnega delo-

vanja med koroškimi Slovenci, sta "ponosni na pozitivno vlogo, ki jo je imela in jo še ima kultura kot najpomembnejši identifikacijski simbol koroških Slovencev".

Prav na pozitivno vlogo kulturnega ustvarjanja med zamejskimi Slovenci se je navezal tudi minister Simoniti in temu delovanju, ki igra pomembno vlogo tudi pri sožitju obeh narodov na avstrijskem Koroškem, izrekel vse priznanje. Čeprav v Sloveniji "nismo takoj seznanjeni s kulturnim utripom na avstrijskem Koroškem", pa po ministrovih besedah "že skopa poročila dajo vedeti, da je zelo bogat". Obenem kulturno delovanje v zamejstvu pomeni tudi "okno v svet". Pri tem je Simoniti posebej omenil slovenske založbe na avstrijskem Koroškem, ki slovenske pisatelje s prevodi predstavljajo nemško govorečemu občinstvu, prav tako pa skrbijo tudi za prevode nemških del v slovensčino.

Minister je zagotovil, da bo Slovenija tudi v prihodnje podpirala postavljanje krajevnih tabel. V širšem smislu pa bo prav kulturna dejavnost "zagotovilo, da bodo zastavljeni cilji naposled tudi urešničeni", je še povedal.

STA

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Življenje po načelu "daj-dam"

Nič se ne spreminja. Pred dnevi srečam prijateljico, ki je že toliko časa nisem, in se spustiva v običajno ažuriranje življenj. Dokler se ne dotakne neke strune, ki je verjetno skupna marsikomu. Izobražena mlada ženska, ki dobro opravlja svoj poklic, "a vseeno vse to, kar dobiš od kolegov, je »tega pa tega nisi dobro naredil«, to je standard. Nobene-ga konstruktivnega pogovora in seveda nobene odprto izrečene pohvale za to, kar je bilo dobro opravljeno".

Poznam kakovost njenega dela, zato tudi vem, da nakazuje brnenje te strune na neko družbo, ki je vse bolj osredotočena na forsiranje kompetitivnosti med osebki, na življenje po načelu "daj-dam". Zakaj bi potem obstajali neka solidarnost, neki občutek skupnosti, neko medsebojno vrednotenje in bodrenje ter konstruktivna analiza opravljenega dela, ki vključuje tako kritiko kot tudi pohvalo za to, kar si dobrega naredil?

Vse bolj postajamo družba, uperjena v industrijsko in trgovsko racionalnost, znanstveno dokazovanje vsega, zato smo tudi družba, ki je nedvomno zašla v globoko krizo. Prevladujejo številke, eklatantni rezultati, politična pripadnost, ni več prostora in posluha za ustvarjanje neke drugačne življenjske harmonije, ki vključuje predvsem drugačno harmonijo v medčloveških odnosih.

O človeku se ne sprašujemo, "kakšen je", pač pa "čigav je", ne znamo se (več) veseliti ob dosežkih drugih ljudi, izgovarjamo se pač

s tempom dela, z njegovimi zahtevami, iščemo neko samodokazovanje, ki je samo po sebi namen, ker te na koncu pusti praznega, v iskanju spet novega samodokazovanja. Zgražamo se nad vsem tem, sicer že poznamo, kar pa nam televizijski programi zelo jasno pokažejo: neupoštevanje vsake meritnosti, ker konec koncev (in mladane na vseh področjih) obvelja, komu se prikupiši in koga poznaš. Upravičeno se nad vsem tem zgražamo, istočasno pa se včasih v življenju ravnamo po istem principu.

In dalje: kolikokrat smo v prejšnjem tednu izrekli kako pozitivno oceno? O delu, ki ga je kak kolega opravil, o kosilu, ki smo ga do-

bili pripravljene na mizi, o dišečem, komaj opranem perilu? Navajeni smo prejemati, ne da bi se skoraj obregnili ob to. Zakaj nam je tako težko izreči tisti "hej, dobro si to opravil!", zakaj se vsak tako boji sam zase in za svoj mali predalček, da je nezmožen iskanja neke skupinske delovne in drugačne solidarnosti? Ko pa dobro vemo, da vse

to vodi v neko popolno razčlovečenje družbe, kjer postaneš pač le številka, kjer si in boš vedno nadomestljiv?

Godijo nam mladinske zastonske prakse, ne spominjamo se pa več, koliko nam je v tistih mladih letih pomenilo, če nas je kdo česa res naučil in nas v kaj zares nesebično uvajal, ne pa, da smo le kje vseli in "opazovali dogajanje". Smo se danes še zmožni spomniti, kaj nas je takrat formiralo in kaj vse življenje potrebujemo, da postanemo boljši ljudje?

Kakšni smo Slovenci?

Slovenska domovinska zavest na gnilih koreninah

Večkrat se sliši tudi iz visokih političnih vrhov in medijev, da smo Slovenci nestrpni, ksenofobi, netolerantni, kar se lahko razume domišljivi nacionalisti, krivični do "tujerodcev" do take mere, da bi po stališčih nekaterih morale urejati naše notranje zadeve (vprašanje Romov, izbrisanih) evropske institucije.

Takih stališč in pojmovanj ni mogoče utemeljiti z zgodovinskim položajem Slovencev, saj v ušesih še zvenijo Gregorčičeve besede: "Le vstani, ubogi narod moj, do danes v prah teptan, ..."

Po drugi strani pa nas razmere in odnosi opozarjajo na premajhno narodno zavest. Zopostavljamo se, podcenjujemo, pačimo svoj materni jezik. Vsaka še tako obrobna priložnost je dobrodošla za posploševanje, kritikarstvo in poniževanje.

Beremo pa tudi jamranje o neprepoznovitosti Slovenije v svetu, o dejstvu, da se v prazničnih dneh razobešajo slovenske zastave mnogo redkeje, kot so se v prejšnjem obdobju jugoslovanske, da mladi ne poznajo narodne zgodovine in tako dalje. Pri vsem tem se človeku zdi, da še vedno velja, kar je že Prešeren opozarjal: "Kar ni tuje, zaničuješ, starih šeg se zgublja sled, pevcov tvojih ne spoštuješ, za dežele čast si led!"

Razmisлити je potrebno, od kod to neskladje glede narodne zavesti, ki sega od očitkov šovinizma do očitnega internacionalizma. Nekoliko prispeva k razumevanju teh pojavov vpogled v to, kako smo razvijali slovensko narodno zavest pri pouku zgodovine.

Zgodovina je najboljčutljivejši predmet, ki se hitro odziva na politične in družbene spremembe, zato dokaj realno predstavlja, kakšnega slovenskega človeka so želeli oblikovati naši oblastniki v državah, ki so jim pripadali, in režimih, ki so nam vladali. Zgodovinski pregled učbenikov in učnih načrtov za osnovno šolo nam daje presenetljive ugotovitve.

Učbeniki prinašajo posamezna berila z družbeno vsebino že v času prosvet-

vsebine, kjer so učenci spoznali preteklost svoje domačije in svoje domovine, ki razvija "najdražji čut, ljubezen do domovine".

To je bil nedvomno pomemben čas za razvoj narodne kulture in narodne zavesti, čeprav v okviru "mačehe" Avstrije. V novi državni skupnosti, kraljevini Jugoslaviji, ki je bila za mnoge upanje narodne rešitve, je prišlo do trpkega razočaranja. Ta država je hotela zvariti iz pisane, narodne, verske in jezikovne množice en narod. Slovenska šola je tako dobila nalogo vzgajati vrle jugoslovanske državljanke.

Učni načrti (1926, 1927, 1933) predpisujejo, da se učenci seznanjajo s preteklostjo jugoslovanskega naroda in oblikujejo zavest o državnem narodnem edinstvu, zavest o jugoslovanski naciji in pripravljenost za izvrševanje državljan-skih dolžnosti. Slovenci smo veljali za pleme brez svoje zgodovine, zato so se učenci učili večinoma le o srbskih junakih, da bi predmet, kolikor se da, prispeval k jugoslovanskemu unitarizmu.

Ko je učiteljem uplahnilo navdušenje nad novo jugoslovansko tvorbo, so začeli v svojih združenjih s pogumnimi kritikami in polemikami. Z načelom otrokove bližine in domačijskosti so uvajali, mimo uradnih načrtov, domačo zgodovino z utemeljitvijo, da mora otrok vzljubiti najprej svoj mali košček zemlje, v katerem se je rodil, da bo resnično vzljubil svojo domovino in bo le tako zmožen širše domovinske ljubezni. Iz teh pobud se v zadnjem desetletju jugoslovanske kraljevine vrnejo v šolo tudi teme iz slovenske narodne preteklosti, ki krepijo narodno zavest in vzbujajo željo po spremembi državne tvorbe, ki so ji pripadali.

Prvi zgodovinski sestavki (1850) pa opozarjajo na nespametnost kmečkih uporov in revolucionarnega vrenja, povečujejo ponižnost ter vdanost habzburški vladarski hiši.

S šolskim zakonom iz leta 1869 so uvedli zgodovino kot samostojen učni predmet. Določilo, naj učenci dobijo pregled pomembnih dogodkov iz svoje domovine, je odprlo šolska vrata domovinoslovju. Narodno prebujenje, domoljubno pesništvo, razvoj znanstvene zgodovine in izobraženost narodno zavestnih učiteljev so spodbujali izbor tiste

/ dalje
Mira Cencič

Mnogo direktorjev podjetij v tuji lasti ne zna slovensko

Zahteve za usklajeno in odločno politiko do Hrvaške

Prispevkov o tem, kaj naj bi bilo v obdobju enega tedna najpomembnejše od tistega, kar se je zgodilo oz. dogajalo v Sloveniji, je pogosto v dvomih ali celo v zadregi. Težko je namreč ugotoviti, kaj morda najbolj vpliva na življenje in razvoj države, pri tem pa naj bi bilo tudi aktualno, zanimivo in pomembno za slovensko narodno skupnost v Italiji. V četrtek, 8. t.m., je bil velik dogodek proslavljanje slovenskega kulturnega praznika, v spomin na genija slovenske besede in pokončnega Slovenca dr. Franceta Prešerna. Nemara v Sloveniji še nikoli v preteklosti ni bilo toliko najrazličnejših kulturnih in drugih prireditelj, razstav in prispevkov v javnih občilih o poslanstvu, ki ga je pesnik opravil v svojem času, in o njegovi vlogi tudi v sedanjih družbi in državi.

Ob spominu na pesnika iz Vrbe na Gorenjskem je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije javno opozorila na nujnost večje skrbi za slovenski jezik. Razčlenili so stanje tistih podjetij, ki so v lasti tujcev in njihovi direktorji ne znajo slovenskega jezika, ga podcenjujejo in zahtevajo, da podrejenci delavci oz. uslužbenci z njimi govorijo v njihovem, tujem jeziku. Dogaja se, da morajo v takih podjetjih zaposleni pogosto sami naročiti tolmače in prevajalce, da bi dialog v posameznih okoljih sploh lahko potekal. Seveda je tudi nekaj izjem, ko so se direktorji in

drugi vodilni ljudje v upravah podjetij začeli učiti slovenski jezik. Vendar je zdaj tako, da v večini podjetij, ki so last tujcev, delavci tarnajo, da imajo največ možnosti za napredovanje tisti, ki dobro obvladajo tuj jezik in lahko dobro komunicirajo z direktorjem in z vodstvom v tujini. V Sloveniji radi izvajajo ankete in raziskave o stališčih državljanov

Danijel Starman

do dogodkov in gibanj na različnih področjih, tudi v politiki. V novi javnomnenjski raziskavi, ki jo je opravil časnik Delo, so ugotovili, da je podpora LDS, stranki, ki je petnajst let vodila upravljanje države, padla na najnižjo točko doslej. Prejela je natanko 10 odstotkov glasov, kar kaže na njeno nadaljnje nazadovanje in postopen razkroj. Največja stranka v Sloveniji ostaja SDS predsednika Janeza Janše. Sedanja LDS že vidijo na pogorišču politike.

Nekateri politiki menijo, da bi vodilno vlogo na levici lahko pridobila stranka Socialnih demokratov Boruta Pahorja, ali pa naj bi v Sloveniji ustanovili novo stranko levsredinske usmeritve. Odnosi med Slovenijo in Hrvaško so tako slabi, da že vzbujajo sovraštvo med t. i. navadnimi ljudmi v obeh državah. V Zagrebu Sloveniji ne priznavajo nobene pravice pri odločanju državne meje, posebno na območju Piranskega zaliva. Slovenija popušča glede vseh vprašanj z utemeljitvijo, da je Slovenija svoji sosedji prijateljska država in da ji zato tudi pomaga pri njenem vključevanju v EU. Zaradi brezizhodnosti stanja del politike z veliko podporo javnosti zahteva bolj usklajeno in bolj odločno politiko do Hrvaške. Odvetnik Danijel Starman, ki je član Nove Slovenije, krščanske in ljudske stranke, je v neki televizijski oddaji zatrjeval, da si je Hrvaška, odkar je samostojna država, prilastila že tisoč hektarov ozemlja, ki je slovensko, čeprav tam državna meja še ni določena. Javnost je bila ogorčena, ko je zvedela, da je hrvaška vlada naftni družbi INA dovolila raziskave morebitnih nahajališč nafte in plina tudi v sredini Piranskega

zaliva, torej na območju, ki ga ni nikoli upravljala Hrvaška. Predlog, ki ga je podpredsednik parlamenta dr. Marko Pavliha iz LDS poslal vladi, da Slovincem priporoči, naj letos ne letujejo na Hrvaškem, je sicer naletel na različne odzive, tudi na posmehe na

Hrvaškem, vendar kaže, da je naletel tudi na ugodne odmeve. V TV oddaji Trenja največje komercialne televizije v Sloveniji POP TV je 84% gledalcev sporočilo, da ne bodo letovali ob hrvaškem morju.

Vlada je na izpraznjeni mesti imenovala nova kandidata za ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in ministra za razvojna vprašanja Slovenije. To sta Iztok Jarc, dosedanjí veleposlanik v Izraelu, in Žiga Turk, predsednik nadzornega sveta družbe Telekom. Predsednik države dr. Janez Drnovšek pa je predlagal, naj Državni zbor Republike Slovenije za novega guvernerja Banke Slovenije imenuje Andreja Ranta, dosedanjega viceguvernerja centralne banke. Sedanjí guverner Mitja Gaspari za nov mandat v parlamentu ni dobil podpore.

Prispevek o Lojzetu Bratužu, narodnem mučniku in enem največjih sinov Primorske

Tednik Demokracija, ki izhaja v Ljubljani, je v novi številki objavil daljši in vsebinsko poglobljen prispevek o mučeništvu Lojzeta Bratuža. Avtor V. M. je v podnaslovu besedila zapisal, "da Lojze Bratuž velja za enega največjih sinov Primorske, še posebej Goriške. V hudih mukah je umrl pred sedemdesetimi leti." V prispevku so obravnavani tudi njegova žena Ljubka Šorli, sin Andrej, glavni urednik našega časnika in hčerka prof. Lojzka Bratuž, neurtudna kulturna in narodna delavka v Gorici.

Marijan Drobež

Kratke

Vipavski glas o pesniku Simonu Gregorčiču

Tudi Vipavski glas, ki je glasilo krajevne skupnosti Vipava, je v novi številki namenil del vsebine "goriškemu slavčku", pesniku Simonu Gregorčiču. Sto let od njegove smrti je sicer že minilo, toda Simon Gregorčič je veliko ime v slovenski poeziji in kulturi, posebej na Primorskem in tudi med Slovenci v Italiji, zato zanj ne veljajo nobene časovne omejitve. Uvodni sestavek z naslovom Naš Gregorčič je napisala članica uredniškega odbora omenjenega glasila, Magda Rodman, v njem pa našteva proslave in prireditve, ki so potekale ob stoletnici pesnikove smrti. Poudarja, "da se je v soboto, 21. oktobra 2006, v Gorici, zgodil zgodovinski dogodek, ko so v ljudskem vrtu odkrili Gregorčičev kip. Tako je naš pesnik v Slovenec, ki je vstopil v mestni park med Danteja in Petrarco, ali povedano drugače, ob bok glavnim nosilcem furlanske, italijanske in židovske kulture. Njegova domoljubna poezija je tudi danes še vedno aktualna za slovenski narod, še bolj pa za Slovence, ki živijo na obmejnem narodnostno ogroženem območju." Ivan Krašna pa je v novi številki Vipavskega glasa (izšla je v nakladi 700 izvodov) na hrbtni strani naslovnice v čast goriškega slavčka objavil pesem, ki ji je dal naslov Gregorčič ob 100-letnici smrti. V njej je tudi zapisal: "Gregorčič vse sile je življenja zli, da rod enoten naš bi bil.// Ni mogel združiti ga v državi, a združil ga je v svoji slavi.//"

Prešernova proslava v Vrhopoljah na Vipavskem

Minulo soboto, 10. t.m., je bila v krajevni dvorani v Vrhopoljah Prešernova proslava, ki jo je priredila vsa vaška skupnost, saj so pri organizaciji sodelovali krajevna skupnost, župnija, krajevni zbor, otroci iz osnovne šole ter krajevno društvo Teodozij. Pevski zbor je pod vodstvom mlade Ane Kodelja zapel slovensko himno in več Gregorčičevih pesmi, otroci so prepričljivo podali odlomke iz knjige vseh knjig, Sv. pisma, izbor pesmi Simona Gregorčiča, nakar je o pesniku z Vrsnega, njegovem pomenu, predvsem pa o današnjem spominu nanj v Gorici in na Goriškem, spregovoril naš urednik Jurij Paljk, ki je tudi predstavil naš tednik Novi glas in uspehe, a tudi težave slovenske narodne skupnosti v Italiji. V nabito polni dvorani se je lep kulturni večer zaključil z Gregorčičevo in Vodopivčevo Mojo srčno kri škropite.

Tudi v Sloveniji ponarejeni evri

V Sloveniji odkrivajo vse več ponarejenih evrov. Morda so prihajali od kriminalne zruške, ki so jo nedavno odkrili v Banjaluki. V preiskavi, ki je privedla do odkritja in aretacije desetih ljudi, je imela glavni delež in vlogo kriminalistična policija Slovenije. Ob aretaciji pripadnikov omenjene zruške so zasegli približno 200.000 ponarejenih evrov in pripomočke, s katerimi so izdelovali lažni denar. Med aretiranimi je pet ponarejevalcev, ki so delovali v Sloveniji in so zoper njih pri nas uvedli preiskovalni postopek. Vsi so tuji državljani. Ponarede kovancev in bankovcev skupne evropske valute odkrivajo

posamezniki, banke, policija in tudi cariniki. Doslej so največ ponaredkov v svojih blagajnah našli igralničarji, gostinci, na bencinskih črpalkah, hotelirji in celo bančni uslužbenci. Prva razpečevalca lažnih evrov v tem letu so odkrili in prijeli v Murski Soboti. Litvanca sta imela pri sebi dokaj kakovostne ponarede. Na policiji ugotavljajo, da so doslej odkrite lažne kovance in bankovce ponaredili v tujini.

Strožji pogoji za upokojevanje v Sloveniji

Evropska komisija je že nekajkrat opozorila Slovenijo na nujnost preobrazbe pokojninskega sistema, češ da slednji spričo ugodnih predpisov za upokojevanje ogroža javne finance. Vlada je na predloge iz Bruslja odgovorila, da je sistem upokojevanja prilagojen gospodarskim in finančnim možnostim države ter ga zato ni treba spreminjati. Glede na izkušnje pri izvajanju reforme pokojninskega sistema, ki je bila že sprejeta, bi bile novosti potrebne šele po letu 2020. V Sloveniji se pogoji in merila za upokojevanje sicer vsako leto spreminjajo, so strožji in bolj zahtevni. Letos morajo moški za upokojitev izpolnjevati naslednje pogoje: da so stari 58 let in imajo najmanj 40 let pokojninske dobe, ali pa da so stari 63 let in imajo najmanj 20 let pokojninske dobe, ali pa da so stari 65 let in imajo najmanj 15 let zavarovalne dobe. Pogoje za ženske pa so se letos zaostriili, zaradi česar je potrebna starost 55 let, za upokojitev pa morajo imeti 36 let in 6 mesecev pokojninske dobe. Upokojiti se je nadalje mogoče ob starosti 60 let in 8 mesecev, pri čemer mora imeti ženska najmanj 20 let pokojninske dobe. Pogoj starosti se zvišuje po štiri mesece na leto, vse do leta 2008, ko bo znašal 61 let. Ženske se sedaj lahko upokojijo tudi, če so stare 62 let in 8 mesecev in imajo najmanj 15 let zavarovalne dobe. V tej kategoriji se pogoj starosti zvišuje po štiri mesece na leto, vse do leta 2008, ko bo znašal 63 let. Zakon tudi določa, da polna starost, ki lahko v določenih primerih vpliva na znižanje ali zvišanje pokojnine, znaša v letu 2007 za moške 62 let, za ženske pa 55 let in 8 mesecev. V Sloveniji pri odmeri pokojnine upoštevajo 17 najbolj ugodnih let zavarovanja. Leto, v katerem se posamezniki upokojujejo, ne pride v poštev za izračun pokojninske osnove.

Prešernova proslava v Novi Gorici "Vrata odprl sem svojega srca nocoj"

S tem žlahtnim verzom sta organizatorja, Mestna občina Nova Gorica in Zveza kulturnih društev, poimenovala letošnjo novogoriško osrednjo slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku, v torek, 6. februarja, v SNG Nova Gorica. Rdeči nageljni so žareli na odru, z njega pa so izžarevali stih pesnika iz Medane, Alojza

Gradnika, v prodorni interpretaciji članov SNG Nova Gorica, Jožeta Hrovata, Mire Lampe-Vujičić in Bineta Matoha, ter predstavnice Gledališča na vrhovi Petre Komel, učenke iz osnovne šole Solkan. Med recitacijami se je oglašala glasba Komornega orkestra Glasbenega društva Nova in uglašeni glasovi MePz MI, ki so prvič izvajali

Gradnikovo kantato pod vodstvom mladega dirigenta Mateja Petejana. V skrbno lirčno celoto je ves spored okusno stkal režiser Emil Aberšek. Pri tem seveda ni manjkala Prešernova Zdravljica, ki so jo orkestraši odigrali na začetku pod taktirko Jurija Križniča, medtem ko jo je natrpana dvorana spoštljivo poslušala stoje. Goste, okoliške župane, predstavnike oblasti in občinstvo je nagovoril novogoriški župan Mirko Brulc. Svoje misli je namenil izjemnemu kulturnemu delavcu, direktorju SNG Nova Gorica, Idrifčanu Sergiju Pelhanu, ki odhaja v pokoj in prepušča svoje mesto Moj-

mirju Koniču. Na kratko je preletel njegovo zelo bogato poklicno in kulturno pot ter prepuščal besedo prav Pelhanu, slavnostnemu govorniku. Pelhan je humorno in resnobno vzel med drugim v pretres slabe in dobre strani Nove Gorice, ki je v zadnjih dvajsetih letih kulturno zelo napredovala in prizadevno utrjuje svoj prostor v Sloveniji ter tke vezi z zamejstvom. Malce nostalgичno se je ozrl nazaj v čas, ko je kultura imela več finančnih sredstev, in za sklep predlagal, da bi kulturo uvrstili med temeljne človekove pravice, tako da bi se ji pisali boljši časi.

IK

Ministru je bilo hudo, ker so do Cerkve nastopali tako nepopustljivo V zasebnih šolah ne bo šolnin

V slovenski javnosti in občilih se čedalje pogosteje ukvarjajo z zadevami šolstva in izobraževanja, in sicer na vseh stopnjah, od otroških vrtcev do univerz in drugih visokih šol. Gre za zelo raznolik splet vprašanj, ki jih obravnavajo ter jih poskušajo reševati država prek ministrstev, najrazličnejši strokovni oz. pedagoški organi, visokošolski zavodi, ki so po večini zasebne ustanove, pa seveda tudi obstoječe štiri univerze v Sloveniji. V šolstvu oz. celotnem izobraževalnem sistemu se predvsem ukvarjajo s posodabljanjem programov, ki jih prilagajajo L. bolonjskim izhodiščem, zaradi čedalje bolj očitne težnje mladih, da nadaljujejo študij in ga končajo na univerzah in drugih visokih šolah, medtem ko v srednjih strokovnih šolah upada število dijakov in zanimanje za izobraževanje na tej ravni; postaja pa tudi čedalje bolj jasno, da za vzdrževanje celotnega siste-

ma vzgoje in izobraževanja v Sloveniji primanjkujejo sredstva. Minister za šolstvo in šport dr. Milan Zver je v daljšem intervjuju, ki je bil v začetku februarja objavljen v dnevnem objektivu, priloži časniku Dnevnik, opozoril, "da osnovno šolo v Sloveniji v tem šolskem letu končuje 1.500 otrok manj kot lani. Strah učiteljev, da bodo ostali brez služb, zaradi tega postaja otipljiv. Če ne bo otrok, ne bo šole. Ne vidim razloga, da učitelji ne bi delili usode z vsemi drugimi delavci. Nihče - tudi učitelji ne - nima monopola nad delovnim mestom; tega smo v Sloveniji odpravili leta 1990 s spremembo družbenega sistema."

Minister se zavzema za ustanavljanje zasebnih šol, a poudarja, "da ni bojzani, da bi Cerkve kar na veliko ustanovljale take šole. Zanimivo bi bilo doli-

ti kakšno zasebno osnovno šolo. O tem že več let razmišljamo v ljubljanski nadškofiji. Če bodo nastale kakšne ovire za ustanavljanje zasebnih šol, jih bo Mi-

nistrstvo za šolstvo in šport odstranilo. Nasploh pa javna šola ne bi smela imeti vnaprej zagotovljenega monopola. V Sloveniji ima mreža javnih šol takšno

tradicijo, da bo najbrž vedno imela neko vrsto hegemonije. Zato ni možnosti, da bi zasebni sektor večinsko prevzel primarno izobraževanje."

Na pomisleke, da bi razlikovanje med javnimi in zasebnimi šolami lahko privedlo k socialnim in drugim delitvam med učenci, je minister odgovoril, da v zasebnih šolah država ne bo uvedla šolnin. "Šolnine so problematične, ker si jih ne more privoščiti vsak. S sto odstotnim financiranjem zasebnih šol, ki bodo izpolnjevale določene pogoje, bomo v Sloveniji preprečili, da bi zasebne osnovne šole postale za premožnejše otroke."

Ko je odgovarjal na vprašanja o vračanju premoženja oz. o odškodnini Cerkvi za nepremičnine v mariborski nadškofiji, je dejal, da ima glede odškodnine čisto vest. "Veste, kot Milanu Zveru mi je bilo včasih kar malo hudo, ker smo do Cerkve v Sloveniji nastopali tako nepopustljivo."

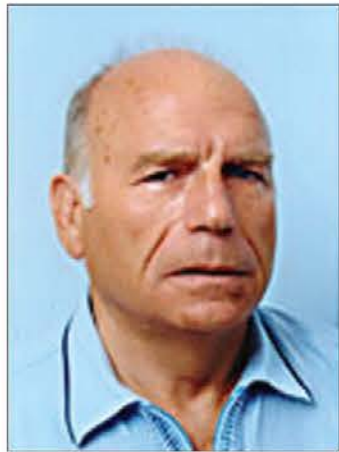
M.

Nova strokovna knjiga prof. dr. Gabrijele Devetaka

Marketing management

V petek, 2. februarja 2007, so v zeleni dvorani Mestne občine Nova Gorica predstavili najnovejšo strokovno knjigo prof. dr. Gabrijele Devetaka. Knjigo, ki ima 408 strani, 38 slik in 15 tabel, je v zgoščenih obliki povzel in izredno lepo podal prof. dr. Franc Bizjak. Knjiga obravnava sodobno trženje, intelektualno lastnino, poslovno odličnost, raziskave, razvoj, benchmarking, segmentiranje, pozicioniranje, organiziranost marketinga. Celovito so podani elektronsko poslovanje, strategija marketinga in strategija podjetja, v sozvočju s strategijo razvoja Slovenije. Za marsikoga bo zanimiv in praktičen poslovnomarketingški načrt in poslovna odličnost, ki je podana na izredno razumljiv način. Rdeča nitka v knjigi se nanaša na filozofijo in prakso marketinga. To pomeni, da izhajamo

iz plačilno sposobnega povpraševanja; na osnovi tega oblikujemo, razvijamo, proizvajamo in prodajamo tiste izdelke in storitve, za katere predvidevamo prodajni uspeh, zadovoljstvo tržnih strank, zaposlenih in lastnikov kapitala. Zaključno poglavje pri-

kazuje ugotavljanje zadovoljstva kupcev, kar je posebnega pomena v vsakdanjem trženju.

V imenu Mestne občine Nova Gorica je slovesnost izida nove Devetakove knjige pozdravil podžupan g. Vojko Fon. V razpravi pa so sodelovali številni ugledni udeleženci, med njimi g. Joško Štrukelj in predstavnica založbe Fakultete za management iz Kopra. Avtor je knjigo posvetil vnučkinjama Niki in Evi ter vnuku Timonu. Prav Nika je bila tista, ki je znala, kljub enajstim letom, lepo povezovati posamezne točke programa na predstavitvi omenjene knjige. Knjiga je doživela že nekaj dobrih odmevov. Obširno oceno o knjigi je napisal prof. dr. Janko Kralj z Univerze v Mariboru, ki je ambasador metode primerov pri svetovni organizaciji za proučevanje primerov WACRA v Bostonu.

Računalništvo / Nova programska oprema Microsoft začel prodajo sistema Windows Vista

Vodilni svetovni proizvajalec programske opreme Microsoft je danes v trgovinah po vsem svetu začel prodajati svoj najnovejši operacijski sistem Windows Vista. Za razvoj Viste, ki je kupcem večjega števila licenc sicer na voljo že od novembra lani, je ameriški koncern porabil pet let in sedem milijard dolarjev, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Vista je od danes na

stolnici, kjer so se zaradi Viste pred trgovinami z računalniško opremo zbrale vrste kupcev, poročajo tuje tiskovne agencije. Po ocenah vodstva Microsofta naj bi Vista v prvih treh mesecih prodaje zabeležila dvakrat večje število prodanih kopij kot prejšnji Microsoftov operacijski sistem Windows XP, poroča dpa. Uporabniki lahko Visto kupijo in si jo

maja, je na ponedeljkovi novinarski konferenci povedal generalni direktor Microsofta Slovenija Jaka Stele. V slovenščini bodo po njegovih besedah na voljo tudi programi Publisher, One Note in Groove ter vsi dodatki za novi Office, ki jih bo moč dobiti na spletu.

V Sloveniji bo od šestih različic Viste na voljo pet, in sicer Home Basic, Home Premium, Business, Enterprise in Ultimate. Vodja marketinga pri Microsoftu Slovenija Kamenko Kesar je opozoril, da se angleške različice ne bodo dale prenesti v slovensko različico. Tako vsem, ki želijo imeti slovensko različico, svetujejo, naj jo kupijo marca.

V Microsoftu sicer zatrjujejo, da je ena izmed ključnih izboljšav pri Visti večja varnost, tako npr. pri varovanju pred škodljivimi vsebinami in vdori, identifikaciji lažnih spletnih strani, ki omogočajo krajo osebnih podatkov (t.i. phishing).

Velik zalogaj proizvajalca je bil tudi v tem, kako povečati varnost in zanesljivost sistema in hkrati ne izgubiti pri odprtosti oz. komunikaciji, je dejal Stele. "Mislim, da nam je to uspelo. Zaščita pred vpadi, virusi ne omejuje komunikacije," pravi in dodaja, da vidijo Visto kot platformo za povezovanje tudi z ostalimi, ne samo Microsoftovimi izdelki.

Vista med drugim prinaša tudi manjše aplikacije, ki bodo olajšale dostop do nekaterih storitev, npr. e-uprave (ministrstvo za javno upravo bo hkrati z objavo slovenske različice Viste objavilo aplikacijo, ki bo omogočala enostavnejši dostop do storitev javne uprave), radiov, pošiljanja SMS- sporočil ipd.

voljo tudi v Sloveniji, vendar le v angleškem jeziku - slovenska različica bo v trgovinah sredi marca. Microsoft je današnji začetek prodaje Viste zaznamoval s številnimi dogodki po vsem svetu. Osrednja slovesnost je potekala na newyorškem Times Square, med prvimi pa so splošno dostopnost Viste obeležili tudi v japonski pre-

naložbi tudi prek interneta, po pričakovanjih vodstva pa bodo potrošniki nov operacijski sistem kupovali predvsem ob nakupu novega računalnika, poroča ameriška tiskovna agencija AP. Skupaj z Visto je Microsoft danes začel prodajati tudi zbirko programov Office 2007. Njena poslovljena različica bo sicer na voljo

www.slovenija.info

Novi spletni turistični rezervacijski sistem

Ministrstvo za gospodarstvo in Slovenska turistična organizacija (STO) sta v Ljubljani predstavila centralni turistični rezervacijski sistem, ki omogoča rezervacijo nastanitvenih zmožljivosti prek spletnega portala www.slovenia.info, kjer bo v prihodnje zbrana vsa slovenska nastanitvena ponudba. "Uvedba centralnega turističnega rezervacijskega sistema je eden najpomembnejših projektov ministrstva za gospodarstvo na področju turizma," je uvodoma povedal minister Andrej Vizjak. "Sistem bo omogočal vključitev vseh zainteresiranih ponudnikov turističnih zmožljivosti, tako velikim in manjšim ponudnikom," je dejal Vizjak in pojasnil, da so veliki turistični sistemi doslej sicer lahko sami uspešno ponujali to obliko

trženja, problem pa je bil v razpršeni turistični ponudbi malih in srednje velikih podjetij. Po ministrovih besedah bo od slej tudi manjšim podjetjem omogočen dostop do globalnega trga, slovenski turizem pa se bo kot celota zdaj bolj učinkovito vključeval v globalne distribucijske tokove in v globalno turistično ponudbo, ve nadgradnje z drugimi vsebinami in vključitve v večje turistične rezervacijske sisteme. Vsebina portala je tudi prevedena v štiri tuje jezike, in sicer v francoski, nemški, angleški in italijanski jezik. Direktor STO Dimitrij Piciga je razloge za uvedbo spletnega rezervacijskega sistema strnil z besedami, da gre za aktivni odziv na sodobne trende, sklad-

kar bo prispevalo k dvigu konkurenčnosti turizma in prepoznavnosti Slovenije kot turistične destinacije, je dejal vodja direktorata za turizem na ministrstvu za gospodarstvo Marjan Hribar.

Gre namreč za pomembno komunikacijsko orodje in distribucijski kanal, brez katerega bi težko govorili o inovativnosti slovenskega turizma, je še ocenil Hribar, ki je kot prednost sistema omenil možnost njego-

vo s katerimi se posamezniki za rezervacije odločajo vedno kasneje, to pa želijo storiti takoj in s čim manj kliki. "Že prvi delovni vikend smo zabeležili nekaj manj kot 100 poizvedovanj in dve ali tri rezervacije, kar dokazuje, da je bil sistem nujen," je poudaril.

V sistem je trenutno vključenih nekaj več kot 320 ponudnikov z okoli 12.500 ležišči. Do leta 2008 naj bi sistem zajel 65 odstotkov vseh nastanitvenih zmožljivosti v Sloveniji od skupno 65.000, v letu 2008 pa naj bi se ta delež povečal na 75 odstotkov. Po ocenah STO je v Sloveniji med 700 in 750 registriranih ponudniki nastanitvenih zmožljivosti.

Celoten projekt centralnega rezervacijskega sistema je vreden 388.132 evrov, v

Minister za gospodarstvo Andrej Vizjak

znesek pa sta vključeni tudi pogodbi z izvajalcema, avstrijskim Feratel Media Technologies, zadolženim za vzpostavitev sistema, in kranjsko turistično agencijo Odisej, ki bo sistem upravljala. Pogodbi veljata do konca leta 2008, po tem pa naj bi se sistem financiral iz naslova provizij od opravljenega prometa (do 10 odstotkov), je povedal Hribar.

Zanimivosti o tolarju in evru

Zanimivosti o slovenski poti do evra in značilnostih evropske valute

Plače v evrih in tolarjih realno enake, v številkah močno različne - Plače po uvedbi evra ostajajo realno enake, a pogled na plačo v evrih zna vzbuditi dvome. Številka je v evrih namreč precej nižja kot v tolarjih. Tako minimalna plača od avgusta lani znaša 521,83 evra, kar preračunano v tolarje nanese 125.052 tolarjev. Povprečna mesečna bruto plača je po podatkih za prvih 11 mesecev lanskega leta znašala 1208,36 evra oz. 289.572 tolarjev, povprečna neto plača pa 769,23 evra oz. 184.339 tolarjev.

Največ zaslužijo v osrednjeslovenski regiji, najmanj v pomurski - Po najnovejših podatkih državnega statističnega urada so mesečno v prvih 11 mesecih lani v povprečju največ zaslužili zaposleni v osrednjeslovenski regiji (1363,02 evra bruto oz. 843,43 evra neto). Sledita obalnokraška regija (1208,18 evra bruto oz. 770,13 evra neto) in Goriška (1194,11 evra bruto oz. 772,15 evra neto). Najmanj so zaposleni zaslužili v pomurski regiji (1004,43 evra bruto oz. 665,23 evra neto), na predzadnjem mestu pa je Koroška (1060,65 evra bruto oz. 692,82 evra neto). Lani povprečna 13. plača znašala dobrih 740 evrov - Ob izplačilu plač za november lani je slaba petina oz. 18,8 odstotka zaposlenih prejelo tudi 13. plačo. To je za 2,9 odstotne točke več kot

predlani. V povprečju je znašala 740,01 evra oz. 177.336 tolarjev, kar je za 6,1 odstotka več kot predlani. Največ zaposlenih, ki so prejeli 13. plačo, je zaposlenih v dejavnosti finančno posredništvo; 13. plačo je prejelo 66,8 odstotka zaposlenih. Najmanj zaposlenih pa je 13. plačo prejelo v dejavnosti gostinstvo, in sicer 6,2 odstotka. Prejeli je niso zaposleni v dejavnosti javna uprava, izobraževanje in zdravstvo.

ni. Kot navaja Eurostat, so tamkajšnji prebivalci razpolagali z 2,5-krat višjim dohodkom kot povprečni Evropejci. Slovenija se po razvitosti približuje sredini evropske lestvice, njen BDP po kupni moči pa je predlani znašal 81,9 odstotka evropskega povprečja.

Uvedba evra brez bistvenega vpliva na standard Slovencev - Po mnenju ekonomistov sama uvedba evra ne bo imela bistvenega vpliva na življenjski standard v Sloveniji, saj bo tudi v prihodnje bolj kot sama tehnična menjava valute pomembna gospodarska rast in liberalizacija trga dela. Pričakovati je, da bo uvedba evra kratkotrajno dvignila cene dobrin in storitev, dolgoročno pa bo menjava valute prispevala k večji primerljivosti in stabilnosti cen, kar bo na daljši rok dvignilo konkurenčnost slovenskega gospodarstva.

Projektčasne uvedbe evra v Walesu končal žalostno - Oblasti v Llangollen, majhnem mestecu v severnem Walesu, so se julija 2002 odločile, da v času mednarodnega glasnega festivala Eisteddfod britanski funt začasno zamenjajo z evrom in tako za nekaj dni postanejo del Evropske gospodarske in denarne unije (EMU). Odločitvi oblasti se je tedaj uprlo več trgovcev, ki so evropske kovance in bankovce zavrnili z utemeljitvijo, da jih o spremembi nihče ni obvestil.

Najnižji BDP po kupni moči v Bolgariji, najvišji pa v Luksemburgu - Podatki Eurostata kažejo, da je imela v letu 2005 najnižji bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca po kupni moči Bolgarija, saj je ta znašal 32,9 odstotka povprečja takratnih 25 držav članic EU. Najvišji BDP po kupni moči pa so imeli Luksemburžani.

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskovnikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 13. februarja, ob 14. uri.

Kakšni bodo izidi tekem?

Pust in šport lahko gresta skupaj

Pred nami je nori pustni teden, z vikendom, ki poleg spredovov alegoričnih vozov, rajanj, žurov, maškarad, potepov po vaseh od hiše do hiše... predvideva tudi normalen tekmovalni spored v glavni športni panogi. "Prav skrbi me, kako bodo igrali za pust..." redno slišimo pri trenerjih in športnih delavcih v našem zamejskem okolju, kjer je ta stara tradicija - na Tržaškem in Goriškem - zelo močno zakoreninjena med mladimi, pa tudi starejšimi. Nekateri vadiitelji na zadnjem treningu pred napovedano tekmo svoje mladince opozarjajo, naj večer pred nastopom ne ponočujejo in naj ne pretiravajo s pitjem alkoholnih pijač (ki pa so,

di drugače, na primer tako, da je ne omenjajo, pa naj vsakdo dela,

to moramo priznati, tesno povezane s tem obdobjem) in veseljenjem. Drugi strežejo zadevi tu-

kar hoče, poznamo pa v našem športnem gibanju tudi primere trenerjev, ki gredo proslavljat pu-

stavljen ob tem prazniku. Tudi sicer namreč ob sobotah naši mladi ne hodijo spat ravno ob enajstih, potem ko bi bili pili samo pomarančni sok. Skratka, v nedeljo bo lahko kak nogometaš na igrišču malce oslabljen, na sobotni večerni termin - ko je vsak teden največ tekem in tudi pust temu ne bo izjema - pa ne bo nič hudega, če bo kdo metal žog v koš ali čez mrežo s še po-

barvanimi lici od popoldanskega spreveda. Če pa bo njegova ekipa uspešna, bo proslavljanje pozno v noč nato le še večji užitek.

Ko smo že pri spredovih vozov, so le-ti, pa naj potekajo na Opčinah, v Sovodnjah, v Trstu ali v Miljah, pravzaprav... tekmovalja! Vas proti vasi, mestna četrt proti drugemu predelu, v vsakem primeru pa športno merjenje moči. Če ostanemo pri športni metafori, tudi pri pustnih vozovih zmaga tisti, ki je dokazal največ znanja in iznajdljivosti, ki ima najbolj uigrano ekipo, ki je bil najbolj vztrajen pri pripravah, in ne nazadnje zmaga, kdor je lahko vložil v svoj projekt največ finančnih sredstev. Tudi zgražanj nad sodniki po končani tekmi pa pri naših pustnih poražencih ne manjka! Da pa se ob koncu povrnemo k začetim mislim, želimo vsem sproščen in prijeten pustni teden, vključno športnikom, ki s kančkom zdrave pameti najbrž res ne bodo imeli težav in bodo mogoče slavili še slajšo zmago kot ponavadi.

HC

KCLB-ZSKP / Iskri smeh na ustih vseh

Niz veseloiger se je izpel

V nedeljo, 4. februarja, se je ob prešernem smehu dobro zasedene dvorane sklenil letošnji niz veseloiger ljubiteljskih odrov Iskri smeh na ustih vseh, ki sta ga deveto leto uresničila Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slovenske katoliške prosvete, da bi v predpustnem času gledalce razbremenila vsakdanjih skrbi in nudila igralcem možnost se predstaviti na odru KCLB s svojimi uprizoritvami, v katere vselej vlagajo veliko truda in dobre volje.

Sklep letošnjega niza sta organizatorja prepustila znani dvojici Vanki in Tonci alias Ingrid Werk in Tatjani Turko, ki že več kot petindvajset let s svojima ostrima jezika

prereštevata naš mali zamejski prostor, vsakdanje težave in skrbi preprostih ljudi, politične premike v našem ožjem krogu, v italijanski in svetovni politiki ter sploh vse, kar žuli sodobnega člove-

nekaj grenivk, ki jih moramo vsakodnevno požirati, a nimamo dovolj poguma, da bi jih odklonili in se o njih javno kritično izrekli. Humorna satirična ost Vanke in Tonca pa si upa marsikaj. Tako so se gledalci med njunim, z ostrinami prepletenim klepetavim besedičenjem, kateremu lahko zavdajo znani italijanski kabaretisti, iz srca nasmejali, pa si tudi priznali, da je ta smeh kljub vsemu kar grenak, ker Vanke in Tonca vedno pretresata resnično življenje in drobne stvari, ki ga sestavljajo.

Izvedeli smo, da igralci pripravljata nekakšno retrospektivno, širokopotezno predstavo na prostem, ki bi zaobjemala njuno prehojeno odrsko, televizijsko in radijsko pot,

ka. Med sočno zelenjavo, ki sta jo jezični branjevki postavili na ogled na svoji stojnici, je bilo kar

in da imata v načrtu oživiti zelo lepo predstavo Pod zvezdami, ki je na enem izmed prvih festivalov amaterskih dramskih skupin v Mavhinhah prejela nagrado.

Uvodni del četrtkovnega večera Iskri smeha (1. februarja) je vseboval slovesen pridihi. Najprej je pred mikrofonom stopila Maja Lapornik, koordinatorka gledališke šole Studio Art in mentorica marsikater ljubiteljske dramske skupine. V jednatem nagovoru je povedala, da je gledališče odprto vsem garačem, ki si želijo vstopiti vanj, saj oder zahteva od nastopajočih nenehno izpopolnjevanje in vzbujajo željo po čim boljšem nastopu. Gledališka vzgoja ima tudi vlogo ohranjanja in plemenitenja slovenskega jezika, ki je nepogrešljivi del naše identitete. Lapornikova je poudarila tudi neprecenljivo vlogo, ki jo odigravajo mentorji po naših društvih, in dejala, da trdno verjame v uspešnost naše gledališke šole, če bo le-ta "stopila v korak z vsemi našimi društvii, če bo znala prisluhniti potrebam našega teritorija, vseh posameznih sredin, če bo v te sredine vračala, kar iz njih prihaja".

Za njo sta predstavnici ZSKP in KCLB, Franca Padovan in Franca Žgavec, ob napovedovanju Cozstanze Frandolič, podelili nagrade natečaja Mladi oder, ki ga že vrsto let razpisujeta Slovenska prosveta iz Trsta in ZSKP iz Gorice, da bi se v mladih zaiskrila iskrica veselja do odrskih desk. Z velikim zadoščenjem smo tudi tokrat naštelili veliko prizadevne mladine, ki si je vzela čas za delo na odru.

Priznanja so letos prejeli: dramski odsek PD Štandrež za predstavi Iva Brešana Hamlet v sosednji vasi v režiji Jožeta Hrovata in Vojna škoc Janeza Povšeta v režiji Janeza Starine, Oder90 - Gorica za uprizoritev S pesmijo v stare cajte Erike Valentinčič v režiji Radoša Bolčine; mladinske dramske skupine: SKPD Sedej - Števerjan (Ivan Sivec, Luč božične noči, režija Cristina Corsi), SKD Hrast - Doberdob (Franca Ferletič, Na prvi zvezdici se pripelje sv. Miklavž, režija Mateja Černic), KD Sabotin - Štmaver (Forum, tekst in režija skupinsko delo), PD Štandrež (Naredimo goal, besedilo in režija Alessandra

Schettino, Daniela Puja), dramska skupina nižje srednje šole - Doberdob (Maria Clara Machado, Mala čarovnica, ki ni hotela biti zlobna, režija Emil Aberšek in Božidar Tabaj) in Vokalna Skupina Vrh sv. Mihaela in Luca Brumat (Poklon goriškemu slavčku Simonu Gregorčiču, režija Tatjana Devetak). Nagrade so bile deležne tudi otroške skupine, in sicer PD Štandrež (Pričakovanje Miklavža, besedilo in režija Daniela Puja, Helena Brajnik), SKPD F. B. Sedej - Števerjan (Zgodba o sv. Miklavžu, besedilo in režija Cristina Corsi), OpZ Rupa-Peč Zgodba o svetem Miklavžu (Marjanca Ručigraj, priredil Marjan Belina, režija Martina Quaggiato in Arianna Pinna) in OpZ Vrh sv. Mihaela in Karen Ulian (Nasmeh - božični prizor, besedilo in režija Tatjana Devetak, glasba Luca Brumat in Tjaša Devetak).

Oder so po podelitvi nagrad zaobjele mavrične barve mladosti. Številne gledalce so v pravilni svet popeljali dijaki I. in II. razreda nižje srednje šole iz Doberdoba z

ODBOJKA

Moška B2 liga: Trento - Sloja 2:3.
Moška C liga: San Vito - Val lmsa 3:2, Buia Soča ZBDS 3:0.
Ženska D liga: Sloja List - Sant'Andrea 3:1, Bar/Breg - Fontanafredda 3:0.
Moška D liga: Naš Prapor - Olympia Tmedia 0:3, Porcia - Sloja Televita 1:3.

NOGOMET

Elitna liga: Union 91 - Juventina 2:0, Fontanafredda - Vesna 1:0.
Promocijska liga: Kras Koimpex - Mariano 1:2.
1. amaterska liga: Costalunga - Primorje Interland 1:1, Gallery - Primorec 2:1.
2. amaterska liga: Fagliano - Breg 1:1, Sovodnje - Lucinico 1:1, ZorjaGaja - Terza 2:0.
3. amaterska liga: Union - Mladost 2:0.

KOŠARKA

C liga: Coarle - Jadran Mark 71:64, Virtus - Bor Radenska 86:51.
D liga: Drago - Breg Minimax 68:76, NAB - Sokol Ca' d'Oro 74:85, Kontovel - CUS 71:79.

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Cittadella - Palet Kwins ZKB 5:2.

NAMIZNI TENIS

Ženska A2 liga: Kras ZKB - Castelgoffredo 3:5.

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Potem ko so italijanske obveščevalne službe pred nekaj leti uspešno ugrabile milanskega imama Abu Omarja, so pred kratkim uspešno izpeljale še drugo Misijo nemogoče. Na dan so privleklo skrivno dopisovanje, ki kaže na skorajšnji državniški prevrat! In na nevarno koalicio! Preberite in pripravite se na najhujše. Rešiti nas ne bo mogel niti Chuck Norris in njegov Walker texas ranger.

Dragi Romano! Sem v globoki krizi in nujno potrebujem tvojo pomoč. Srčne rane se težko celijo, moški ponos še bolj. Žena me je pred kratkim poslala k vragu. In to v javnosti! Čutil sem se tako ponižanega, da si nisem upal ukazovati več niti Fedeju. Potemtakem si lahko predstavljala, kako hudo je bilo. In moj dragi Bondi celo jutro me je držal v naročju, me tolažil in mi brisal solze. Zaradi gentelmske narave, po kateri slovim daleč naokoli, svoje žene nisem mogel kar tako tudi sam poslati k vragu. In poleg tega, saj veš, ti moderni časi. Feminizem, emancipacija, roza kvote... le kdo se je vsega tega domislil?

no in nepozabno darilo. Sem pa še vedno neodločen. Najprej sem pomislil na to, da bi ji za rojstni dan podaril pol Sardinije. Kasneje pa sem slišal, da v vladi pripravljate posebne popuste. Veš, moja žena zelo rada leti in

Pacsi v zameno za Ronaldove ljubice!

Veš, po tem dogodku, ki me je osebno pretresel, sem začel resno misliti na to, da bi podprl vaše PACS! Ko sva bila midva mlada, hja, to so bili časi... Pa veš kaj, še nekaj sem te hotel prositi..., da bi spet dosegel doma ljubi mir, sem ženi obljubil enkrat-

razmišljam tudi o tem, kako bi ji bilo čim laže in čim bolj ugodno slediti mojim dolgim in naporim potovanjem... Če bi jaz podprl vaše PACSE, bi mi ti lahko na črno prodal Alitalia? Nobeden bi se tega ne zavedal, ker bi moji novi letalski družbi spremenil ime. Nič več Alitalia, ampak Forzitalia... kaj meniš???

V upanju, da mi boš zaradi lojalnosti med moškimi ustregel, te prisrčno pozdravljam!
Tvoj Silvio

Dragi Silvio! Vem, da si velik playboy in izražam ti vso svojo solidarnost. Zelo težko mora biti, ko se ti žena tako javno upre. V zadnjih časih očitno res preveč časa namenjamo debatiranju o roza kvotah. Saj veš, kako gre... ponudiš jim prst, vzamejo ti celo roko. Ko sem bral pismo tvoje drage, mi je postalo hudo pri srcu zate. Veš, da lahko v vsakem trenutku računam na mojo solidarnost. Ampak... glede daril in pomoči... Skušal ti bom priti čim bolj na roko, a vseeno je prav, da tudi sam postavim nekaj pogojev. Politika je navse-

zadnje stvar kompromisov. Ti meni, jaz tebi. Jaz se lahko potrudim, da bomo Alitalia spremenili v Forzitalia. In če Veronica še vedno ne bo zadovoljna... lahko jo v dolgih obdobjih svoje odsotnosti zaposliš še s čim drugim, da se ne bo počutila osamljena. V vladi nameravamo privatizirati eno od mrež RAI. Kupi ji jo za rojstni dan.

Ampak, vse to nekaj zahteva. Boste podprli odobritev PACSOV? Dobro, pa še Mastelli sam to povej in se mu priporoči, naj ne trmoglavi več. Jaz bom veselo novico takoj sporočil našemu Luxurii: on pa bo v hipu organiziral veselico za vse parlamentarce s skupino Village people.

In še zadnja prošnja... pred kratkim si v Milan pripeljal Ronald. Čestitam! Odlična nakup! Če želiš mojo pomoč, mi moraš zagotoviti, da se bo vsaj pol njegovih ljubic vpisalo v novo Demokrasko stranko. Naše geslo bo namreč: "Nič vam ne bomo prikriivali!". Poleg tega bodo naši tako z dosti lažjim srcem sprejemali filozofijo roza kvot. Pa Livio in Rosi bomo končno lahko upokojili.

Tvoj Romano!
Andrej Černic

Iva Koršič

7. Srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov

Razpis: Zlata grla

Mladinski pevski zbor in PD Vrh sv. Mihaela razpisuje 7. Srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov ZLATA GRILA 2007. Revijalni del srečanja bo v soboto, 14. aprila 2007, ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah ob Soči, tekmovalni del pa v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici v nedeljo, 15. aprila 2007, ob 17. uri. Na srečanju lahko nastopijo naslednje zasedbe:

- otroški zbori, v katerih pojejo pevke in pevci, rojeni leta 1996 in mlajši;
- zboru lahko 15 odstotkov pevcev presega starostno omejitev;
- mladinski zbori, v katerih pojejo pevke in pevci, rojeni leta 1990 in mlajši

Zbori morajo pred nastopom predložiti seznam pevcev z rojstnim datumom.

POTEK SREČANJA

Srečanje bo potekalo v dveh kategorijah:

- kategorija A: tekmovalni del
- kategorija B: revijalni del.

V revijalnem delu lahko nastopa vsak zbor, ki to želi. Program naj obsega dve pesmi slovenskih skladateljev po lastni izbiri. Spremljiva po želji.

Program za tekmovalni del:

- obvezna skladba za otroški zbor: Miro Kokol - POMLADNO KOLO - besedilo: Neza Maurer
- obvezna skladba za mladinski zbor: Marij Kogoj - KAJ NE BI BILA VESELA - besedilo: Andrej Perne' -

Ob tem naj pevovodje izberejo še:

- eno izvirno skladbo slovenskega skladatelja;
- eno priredbo slovenske ljudske pesmi.

Izvajanje je možno "a cappella" ali s klavirsko spremljavo. Strokovna žirija bo vse nasto-

pajoče zbere ocenila in jim dodelila zlata, srebrna in bronasta priznanja. Kriteriji ocenjevanja so: intonacija, ritem, dikcija, prepričljivost izvedbe, zahtevnost tekmovalnega programa. Žirija lahko podeli tudi naslednja posebna priznanja:

- priznanje za najboljšo izvedbo obvezne skladbe
- priznanje za najboljšo izvedbo slovenske ljudske pesmi
- priznanje za najboljši izbor programa
- priznanje za najboljšo klavirsko spremljavo

PRIJAVA

Vpisni rok: najkasneje do 28. februarja 2007. Pisna prijava mora vsebovati: uradno ime pevskega zbora, vrsto zasedbe, poštni naslov, predvideno število sodelujočih, opredelitev, v katero kategorijo se zbor prijavlja (A ali B), program nastopa.

Prijave pošljite na fax. št. 0481 882488. Za dodatne informacije se lahko obrnete na tel. št. 333-3461368 (g. Ferlan Mirko) (e-mail: pdvrhsvmihaela@yahoo.it)

Slovenija genocidna država?

Ne pristajajmo molče na prikrajanje zgodovine

Unija Istranov (Unione degli Istriani), samoproglašena tudi kot »Svobodna istrska provinca v izgnanstvu«, kot ena izmed organizacij, ki združujejo povojno istrsko in kvarnersko diasporo, pripravlja v sodelovanju s Sudetskimi Nemci "1. Mednarodni kongres beguncev in pregnancev Evrope", ki bo v Trstu od 29. do 30. marca 2007. Izhajajoč iz programske zasnovne, naj bi kongres postavil predvsem naslednje zahteve:

- Priznanje s strani EU, držav članic in OZN, da je bil nad begunci in pregnanci storjen genocid.

beguncev in pregnancev, ki naj bi imela pomembno težo tudi v pogajanjih z vladami novih članic EU iz nekdanjega vzhodnega bloka, med katerimi se navaja tudi Slovenija. Tako je Slovenija že vnaprej uvrščena med države "preganjalko" oz. tiste, ki naj bi izvršile genocid eksodusa. In to v okoliščinah, ko smo ravno Slovenci (in Hrvati) v bivši Julijski krajini bili med prvimi žrtvami množičnega razselje-

vojnega, medvojnega in tudi povojnega nasilja, bodisi samostojnih ali v okviru borčevskih združenj, od razseljencev, političnih in drugihnih pregnancev in beguncev, taboriščnikov itn., do tistih, ki se ukvarjajo z ukradenimi otroki med vojno. Imamo ne samo interes, ampak tudi dolžnost, da se na tej evropski tribuni gorja pojavijo tudi naše žrtve, naše tragedije. Nič zato, če se bomo tam soočili tudi z žrtva-

mi našega povojnega nasilja. Eno in drugo je del naše preteklosti, ki ji ne moremo nikamor ubežati. In brez soočenja enega in drugega nasilja ne možemo biti katarze, odpuščanja,

vanja in pregnanja že takoj po prvi svetovni vojni, ki se je potem pod fašizmom s surovim raznarodovalnim nasiljem in politiko ekonomskega razlašanja stopnjevalo do grozljivosti. Zaradi tega je na tak ali drugačen način zapustilo svoje domove okrog 120.000 Slovencev (in Hrvatov). Temu je potem sledila druga svetovna vojna, ko so italijanske, nemške in madžarske okupacijske oblasti začele »etnično meliorirati« cele pokrajine (Primorsko, Dolenjsko, Kočevsko, Gorenjsko, Štajersko in Prekmurje) z razseljevanjem ljudi (v Srbijo idr.) ali z njihovim deportiranjem v vsakršna koncentracijska taborišča, italijanska, nemška in madžarska. Zato ne pristajajmo molče na to lahkotno prikrajanje zgodovinskih dejstev. Kot je razvidno iz programskih dokumentov, so organizatorji, zato da bi bili kredibilni, morali, končno vključiti v armado beguncev in pregnancev tudi žrtve nacifašizma. Izkoristimo to priljubljenost in obelodanimo na tej javni tribuni tudi našo zgodbo. V Sloveniji deluje cela vrsta organizacij žrtev pred-

re biti katarze, odpuščanja, sprave. Ne podcenjujmo tudi moči in vpliva teh organizacij, kot smo to počeli v preteklosti v primeru istrske in kvarnerske diaspore, češ da je to pač obrobna družbena skupina kričačev, ki ne morejo ničesar več spremeniti. V resnici pa so italijanske vlade, celo na čelu s sedanjo levosredinsko počasi, počasi požrle svoja večdesetletna zagotavljanja, da "pacta sunt servanda", prevzele zahteve diaspore, zaenkrat npr. o neveljavnosti Rimskeske sporazuma (v zvezi z zapuščenim optantskim premoženjem), in nam začele kvariti spanec s potuhnjenimi namigi o njegovih nujni reviziji, kar smo na naši strani sprejeli z veliko pohlevnostjo, kot da je to povsem samoumevna stvar. Če ne bomo tudi mi stopili v ta voz in ga pomagali usmerjati, se nam jutri lahko zgodi kaka podobna neprijetnost tudi na evropski ravni. Pri tem ne računajmo preveč na EU, ker se slednja načelno ne vmešava v bilateralne spore, na kar Italija tudi premeteno računa.

Milan Gregorič

GORICA Pustni sprevod razgibal drugo februarjsko nedeljo

Uspešni Štmavrci "na ves gas" in krepka slovenska prisotnost

Foto Bumbacco

Na nedeljskem, dvajsetem pustnem sprevodu po gorških mestnih ulicah so se odlično izkazali naši, slovenski pustarji. Tudi na letošnji, jubilejni izvedbi priljubljenega sprevoda, ki je v mestno središče, zaprto prometu, priključil nekaj tisoč obiskovalcev, so na poseben način presenetili žirijo in občinstvo ter si prislužili prvo nagrado člani društva Sabotin iz Štmavra s svojim mogočnim

vozom, ki je nosil naslov *Rusi na ves gas*. V pisanih kostumih so plesali ob glasni glasbi in kot nadzorniki dobave plina "grozili" s sibirskim mrazom. Odlično so se izkazali tudi ptujski kurenti, ki so podarili županu Brancatiju tradicionalno masko. Med 25 skupinami in vozovi so sodelovali tudi pustarji iz Gabrij, Praprota, Medje vasi-Štivana, Podturna, Gradeža, Romansa, Fossalona in drugih krajev.

Peš po Korziki (38)

Med morjem in gorami

22. Kako smo se grelj s tekočim gorivom

Malo po šestih popoldne je do zavetišča prikoral debel in močno mozoljast najstnik in čeprav smo se že dogovorili za skupno večerjo, se nama je vseeno odvalil velik kamen od srca, a ne za dolgo. Mulc je znal samo francosko in izgledal je nekoliko omejen. Thomas in Andrea sta nama pomagala pri prevodu in naju seznanila s krutim dejstvom, da se brez vnaprejšnje rezervacije ne da dobiti nič hrane, saj v zavetišču ni zaloga. Sreča v nesreči je bila v tem, da je bil hladilnik poln pijače, tako da sva z Jano takoj naročila količino piva. Medtem ko se je fantina motal po notranjosti zavetišča, se je začel za mizo pred hišo rojevati zanimiv večer. Thomas je prinesel kuhalnico in začel pripravljati večerjo, pri čemer smo mu vsi trije priskočili na pomoč. Dolgo sva bila prepričana, da bova lahko "brez vnaprejšnje rezervacije" prespala v hiši, a sem šel

med pripravo večerje vseeno preverit. Kar sam sem stopil v notranjost in v polomljeni francoščini, ki je temeljila na italijanščini in pantomimi, prebrisan vprašal, koliko je treba plačati za prenočišče. Mulec me je samo prazno pogledal in povedal, da so tudi za prenočevanje nujne predhodne rezervacije. Ohranil sem mirno kri, pa čeprav se mi je zdelo vse skupaj totalno mimo, saj ni bilo razen nas štirih povsem prazno. Ni nama ostalo drugega, kot da sva na hitro postavila šotor, saj se je počasi delala noč. Še preden so bili zabiti vsi klini in napete vse vrvice, je do zavetišča prihlačal oskrbnik. Očitno je bilo, da ga je ta mali poklical z mobilnim telefonom. Deloval je zelo razkurjeno in ko je začel glasno bentiti in kriliti z rokami, sem se že bal, da bo treba priskočiti Thomasu na pomoč. Dobro sem premeril možakarja in hitro ocenil, da bi mu lahko brez težav naložil nekaj

vzgojnih (tudi za tiste divje prašiče in ribone, ki jim je odvzel življenje), saj je bil težak in zato neroden ter prepočasen. Kljub razdraženosti zaradi nezavidljivega položaja, v katerem sva se znašla, in ki je kar klicala po sprostitvi negativne energije, sem upal, da se bo konflikt zaključil brez uporabe sile. In se je. Tip je naenkrat nehal kriliti z rokami. Znižal je ton in pustil do besede tudi Thomasa, ki je govoril mirno in preudarno. V pogovor se je vključila tudi Andrea, midva z Jano pa sva najprej samo bebavo stala pri šotoru, potem pa sva se približala. Ko je izvedel, da sva iz "neke" Slovenije, ga nisva več zanimala in ni naju več pogledal. Potem je govoril samo še z njima. To mi je spet malo dvignilo pritiske, a ne več toliko, saj prijatelju, ki si je odtegnil del večerje od ust zato, da sam ne bom šel lačen spat, ni več težil, ampak se je z njim kulturno pogovarjal. Potem ko se je končno umaknil v notranjost, sta nama Thomas in

V malem šotoru, ki sva ga, tako kot švicarska kolega, postavila nekaj metrov stran od zavetišča, me je ponoči zeblo kot psa

Andrea povedala, da se je jezil zato, ker nama ni v Marignani nihče povedal, da se je treba za nočitev v E Case-ju prej najaviti. Potožil je tudi o tem, da ima do najbližje trgovine 20 kilometrov, zato se mu splača po nakupih le, če ve, da kdo pride, in priznal, da

letošnja sezona ni bila najboljša, da je imel bolj malo gostov, tako da bolj slabo shaja... Andrea je izjavila, da se ji zdi simpatičen, kar me je totalno presenetilo, Jano pa tudi. Thomasu je itak dol viselo za vse. Večerja je bila sestavljena iz dveh

štetih dele razdelili vsebino paradiznikove juhe v instant vrečki (za dve osebi), potem pa smo isto naredili še z nič manj instant zelenjavno rižoto – prav tako za dve osebi. Vsega skupaj je bilo toliko, da bi sam mirno zmazal vse in bil še naprej lačen, a tudi mikro porcij, primernih za "mladiče" v jaslih, sem bil vesel. Obrok je bil topel in nekaj kalorij smo le dobili, a vseeno premalo, zato nam ni ostalo drugega, kot da si ostale priskrbimo s pomočjo alkohola. Že med srebanjem paradiznikove "župce" sem stopil v zavetišče in možakarju s pomočjo štirih prstov naročil še štiri steklenice piva. Ko jih je prinesel na mizo, je najinima gostiteljema povedal, da počasi zapira "barako", ker gresta s sinom nazaj v vas, tako da moramo, če hočemo še kaj popiti, naročiti takoj.

/dalje
Nace Novak